

XIII.Guvern Tătărescu

27 febr,'37.-11 nov. 1937 -

Vezi obligatoriu fișierul anterior.

Sumarul

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL.Sesiunea a IV- a ordinară ,
15 nov.'36 -20 mart. '37
- continuare -

A)23 febr,'37.Remaniere guvernamentală

[LD:2003.În acea zi împlineam 2 ani !Ce-or fi cunoscut părinții mei de la Miorcani , din evenimentele ce se desfășurau în țară, la guvern ?!

Nu am cercetat arhiva Guvernului.Respectiva remaniere a fost comentată contradictoriu și s-a legat de câteva "**ministere cheie**" în stăpânirea fenomenelor iscate pe scena politică românească.

[În acel interval s-ar fi derulat **o ultimă tentativă a lui Carol de a-și subordona pe CZCodreanu** ,și ,după refuzul acestuia, s-ar fi produs **prăpastia definitivă între cei doi** ;

În acel interval,Carol și-ar fi continuat manevrele de măcinare a prestigiului partidelor politice, **Tătărescu devenind** , din ce în ce mai **subordonat Camarilei**.

În acel interval,Carol se folosește de **liderii partidelor mai mici** , câștigate pentru întărirea rolului monarhiei -Iorga ,Vaida, Gh.Brătianu, Iunian, Argetoianu -pentru a face presiuni asupra liderilor partidelor cu pretenții la succesiune.(Vezi la fișiere **Monarhie, G de F, Sistem de partide**)]

Cea mai semnificativă mișcare mi se pare a fi preluarea de către **Gh.Tătărescu a Ministerului de Interne** (după Inculeț și Luca , deveniți miniștri secretari de stat) și introducerea în guvern a lui **Gabriel Marinescu**("omul regelui",subsecretar Interne,subaltern(?) lui Tătărescu)

[**24 ian.2007**.LD:ultim an de guvernare și legislatură liberală ...În care toate conflictele, toate competițiile ,toate patimile s-au acutizat.Este plauzibil ca,îngrijorat de evoluțiile internaționale și reflexul lor în viața internă ,**Regele Carol , aservindu-și complet executivul**,să fi agreeat **continuitatea aceluiaș guvern**,și atunci (probabil !) domnia sa ar fi evoluat sub același regim constituțional.În orice caz, tot ce s-a întâmplat , nu poate fi pus exclusiv pe seama lui Carol , oricât de mare ar fi fost dorința lui de autoritate .

Este la fel de plauzibil ca,**Tătărescu ,conștient de răspunderi ,să fi dorit continuitatea guvernării liberale ,cu păstrarea regimului** ,cu corectivele aduse prin legislație și maniera de guvernare, pentru a stopa ascensiunea la putere a "**taberei**" **radical antidemocratice** .

"Pasența " lui nereușind (la alegeri)România va intra într-un alt ciclu de instabilitate

În orice caz, nu poate fi pus exclusiv pe seama sa eșecul guvernărilor de partid.Dimpotrivă.

Cât privește **garnitura miniștrilor solidari cu Tătărescu** și ,direct sau indirect,cu **Carol** , fenomenul poate fi pus doar parțial pe seama oportunismului .

Este greu să fie taxați astfel un Victor Antonescu, un Lapedatu, un Cancicov, un Iamandi, un Bentoiu ... la fel cum va fi greu să fie taxați astfel ... un Călinescu, un Petre Andrei.]

/Iorga : remanierea

<...**Guvernul și-a luat o însărcinare** ;în forma aceasta remaniată , și-a luat însărcinarea **de a face ordine în țară** .Acesta este scopul celei din urmă schimbări din minister și acesta este sensul cuvintelor care s-au rostit .**El întrebuintează metoda sa** pentru a face ordine în țară și își ia răspunderea întreagă a măsurilor la care s-a oprit>

(Nicolae Iorga, Senat , cf.D.S., MO 43,12 mart.'37)

/Rotiri de miniștri

GH.Tătăărăscu -primministru ;(ex Armament) , **ministru Interne**(de la 23 febr.'37)

Ion Inculeț - vice președ. Consil.de min.(continuă)

Alex.Lapedatu - Ministru Secretar de Stat(continuă)

Dumitru Luca (ex-Interne) -**Ministru Secretar de Stat**(23 febr.- 7 apr.'37)

Mircea Djuvara(ex-Justiție) -**Ministru Secretar de Stat** (23 febr.-7 apr.'37)

Victor Antonescu - Afaceri Străine (continuă)

Mircea Cancicov - Finanțe (continuă)

dr.C.Angelescu- Educație Națională (continuă)

Vict.Iamandi - Culte și Arte (continuă ;minister distinct de la 10 mart.'37)

g-ral Paul Angelescu - ministr. Apărare Națională

VPSassu-Justiție , interimat la Agricultură (23 febr.'37)

Mihail Negură -ministr. Cooperație (continuă)

Valeriu Pop - Industrie și Comerț (continuă)

Richard Franasovici - Lucrări publice și Comunicații (continuă)

Ion Costinescu - Muncă , Sănătate , Ocrotiri Sociale (continuă)

Ion Nistor - Ministru al Muncii (continuă)

/Rotiri de subsecretari de stat

Aurelian Bentoiu(ex-Interne) -Subsecretar de Stat la Justiție (23 febr.'37)

Vasile Bârcă -Subsecretar de Stat ,Interne(de la 23 febr)

Gabriel Marinescu (omul regelui) -Subsecretar de Stat Interne (de la 23 febr.'37)

Vict.Bădulescu - Subsecretar de Stat Afaceri Străine (continuă)

Dumitru Alimănișteanu -Subsecretar la Finanțe (continuă)

Iuliu Valaori -Subsecretar de Stat Instrucție Publică, Culte ,Arte

Florian Ștefănescu Goangă ,Subsecretar de Stat Instrucție Publică, Culte ,Arte

Alexandru Gladz - Subsecretar de Stat - Apărare Națională (23 febr.'37)

Radu Irimescu-Ministrul Aerului și Marinei

Mihail Berceanu - Subsecretar de Stat la Agricultură și Domenii (până la 7 apr.'37)

Tiberiu Moșoiu - Subsecretar de Stat , Agricultură și Domenii

Mihail Berceanu - Subsecretar de Stat Industrie și Comerț (de la 7 apr.'37)

g-ral Const.Ilasievici (omul Regelui) -va deveni ministru Apărării Naționale la 4 sept.'37

1.)**CCGiurăscu (PNL-g)**,Interpelare :**Românii de peste hotare (- I -)**25 febr.'37

(DAD, MO 34, șed. de joi, 25 febr.'37, p. 1548 - 1554)

[LD :La 26 nov.'36 , Giurăscu solicitase **urgența** interpelării și ceruse celor trei ministere -Externe, Domenii, Justiție -**dosarele referitoare la colonizarea românilor**,între **nov.'33 - nov.'36** La interpelarea lui Giurăscu,s-au asociat încă **6 deputați**.

Acum revine și anunță interpelarea .Este cea mai **sistematizată , documentată și amplă** expunere privind **problema românilor de peste hotare .**

Doc.integral .**fișier I.Românii peste hotare**

CCGiurăscu / 25 febr.'37

#Neglijarea crasă a problemelor demografice

#Nepublicarea rezultatelor recensământului

"Din ce în ce mai mult, **toate popoarele dau atenție problemelor** care se leagă **de demografie , de populație**, de numărul populației și de repartitia ei .

S-a înțeles în timpul nostru că **cea mai importantă avuție a unui Stat , este poporul** ; nu bogăția materială ci substanța vie, **substanța etnică** .[-----]

"**La noi**, din nefericire- trebuie să spunem - **nu se acordă toată importanța problemei demografice** . În această privință , **un caz concret** , foarte elocvent,este cel al **recensământului** . O treabă de bun gospodar , care să știi exact ce ai în gospodărie .S-ar fi cerut ca noi **să știm exact ce avem** în cuprinsul hotarele noastre .

"Ce s-a întâmplat însă ? **Am făcut în 1930 un recensământ , ale cărui rezultate nu-l cunoaștem nici astăzi , în 1937**.Nu știm câți suntem și cum suntem repartizați.

-Dum.I.Nicolaescu : Deși **s-au cheltuit multe milioane** cu această operație .

-**CCGiurăscu** : Ar fi trebuit **să se cheltuiască oricât era necesar**,numai ca **să avem o oglindă fidelă a situației demografice** în momentul de față .În acest moment **noi nu știm care este situația orașelor noastre** , nu cifra globală,ci **repartitia diferitelor elemente etnice** ; **nu știm cum se repartizează în diferite zone** ale statului nostru , în zona de Nord, în zona de Vest,în **zona granițelor,în general**, diferitele elemente etnice .

Înțelegeți dvs **câtă atenție au acordat forurile diriguitoare** ,dacă **nu au luat măsura să îndeplinească** ceea ce face fiecare gospodar în casa lui, **să știm tot ce avem** , pentru ca , din această cunoaștere exactă ,**să putem să tragem reguli în ce privește viitorul** . "[-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

#Necunoașterea elementului românesc din afara granițelor .

" Când așa stau lucrurile cu problemele demografice înlăuntrul hotarelor Statului nostru, cred că nu va fi pentru dvs **nici o mirare să aflați** că, în ce privește **elementul românesc din afara hotarelor Statului românesc**,**a fost și mai puțină grijă**.

" Mai întâi, **nu se știe în mod precis câți frați de-ai noștri** se află în afara Statului românesc.

[-----**Rusia,Cehia,Ungaria,Bulgaria, Iugoslavia , Albania** -----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

/Statistici,profesii

" Dacă facem acum **o sumă cu aceste cifre**, ajungem la **un total de 1.015.000 de Români aflați în afara hotarelor**.

Țin să adaug imediat că **alte statistici românești ridică acest număr la 1.900.000 de Români** , dar , pentru raționamentul meu , **eu rămân la această evaluare minimă , dată de statisticile străine, de apreciere foarte parcimonioasă** Prin urmare, să fie bine stabilită **cifra minimă : 1.000.000 de Români în afara hotarelor noastre ."**[-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣Necesitatea colonizării lor în România

" **Suntem un popor de 15 milioane numai de Români** , la care se adaugă apoi minoritățile. Ei bine, d-lor, **eu afirm că nu trebuie să ne fie indiferent nici măcar un singur suflet de Român** , care ar dispărea ,care ar fi asimilat de celelate naționalități, **pentru că acest Român poate să fie mâine o putere economică , artistică, gospodărească , de primul rang** , care să contribuie la întărirea neamului nostru . Și atunci, dacă aceasta este situația ,**altă soluție nu există în ceea ce privește Românii din afara hotarelor decât colonizarea lor treptată , înăuntru hotarelor Statului nostru** "[-----]

CCGiurăscu / 25 febr.'37

▣ Planuri de colonizare românească

/Preocuparea PNL .

-**CCGiurăscu** : " D-lor, acesta este situația. Și atunci, când în Statul Român ,există atâtea zone și atâtea centre periclitate ,unde elementul românesc este în minoritate ,nu este un imperativ al vremii noastre ,ca să aducem toate elementele românești disponibile , din afara hotarelor,să le colonizăm , spre a putea modifica , chiar transforma, aspectul etnic al acestor zone și centre ?" (aplauze) [-----]

D-lor, preocuparea pentru aceste elemente din afara hotarelor este o preocupare veche, și să-mi dați voie să citesc cuvintele pe care le-a scris Ion Brătianu la 17 ianuarie 1913 :

< În deosebi afacerile Macedoniei fac obiectul preocupărilor noastre necurmăte ,căci ele interesează viitorul unei numeroase populații de rasă română >

" D-lor deputați, în timpul guvernării național-liberale de la 1922- 1926 ,s-a făcut începutul operei de colonizare a elementului românesc din afara hotarelor.

Trebuie să notăm această dată importantă ,13 ianuarie 1925, fiindcă în această zi a fost prezentat un Plan de colonizare de către Alexandru Constantinescu ,Consiliului de miniștri, care l-a aprobat prin Raportul cu Nr. 119.772 din 13 ianuarie 1925 ."[----]

CGiurăscu / 25 febr.'37

#Ritmul descrescend al colonizării

" Cum au fost cu puțință asemenea manifestări și asemenea acte ?

Iată cum : după începutul așa de fericit , care s-a făcut în 1925, în timpul guvernării lui Ionel Brătianu, opera a continuat într-un ritm intens,și eu cred că, dacă Ionel Brătianu ar fi trăit , această problemă a colonizării s-ar fi pus în toată complexitatea ei ; ea nu s-ar fi mărginit numai la Cadrilater,ci ar fi îmbrățișat toate regiunile , zonele și centrele în care elementul românesc este amenințat . Aceasta este credința mea.

"Ionel Brătianu a murit în 1927. Opera a continuat și în 1928 .

În timpul guvernării național-țărănești , ea a avut un ritm mai încet, mai moderat .

Nu voi intra acum în detalii asupra cauzelor care au determinat încetinirea ritmului de colonizare .

- **Goga** : Deși ar fi foarte interesantă .

- **Giurăscu** : Cred că o vor face cei 6 deputați care s-au asociat la interpelarea mea.

[LD : nu le-am mai fișat pe toate] Va fi destul timp să se dezbată problema pe toate fațetele ei .

" În orice caz, constat că, în 1933 , în momentul în care a venit la cârmă guvernul actual, colonizarea Românilor de peste hotare a intrat într-o fază nouă .

Cât credeți că s-au colonizat din Românii de peste graniță , în intervalul de la 1 nov.'33 , până la 1 dec. '36 , adică în 3 ani ?

Exact 556 coloniști , dintre care 120 și ceva în Caliacra , iar restul în Durostor .

Deci de la 1925 până în 1933 , s-au colonizat 7.247 de macedoneni .

Comparația este elocventă .

-**Tiberiu Moșoiu** (subsecretar de Stat la Agricultură și Domenii) : " Ați citit greșit cifra. În acest interval s-au colonizat 7.803 capi de familie . Trebuie de subliniat acest lucru : capi de familie"

-**CCGiurăscu** : Prin urmare, chiar după recunoașterea d-lui subsecretar de stat ,au fost aduși 556 capi de familie, iar înainte au fost peste 900 capi de familie pe an.[-----]

" Eu afirm că față de problema colonizării Românilor de peste hotare, guvernul actual - preocupat, se vede, de alte probleme foarte importante -nu a dat atențiunea cuvenită acestei probleme. [-----]Nu pot înțelege de ce nu s-a ținut seama de numeroasele intervențiuni care s-au făcut, de strigătele de alarmă care s-au dat ,de solicitările care au avut loc în tot acest răstimp. " [-----]

CGiurăscu / 25 febr.'37

#Dezarticularea sistemului legislativ.

"Cereri de colonizare nu au lipsit .

În intervalul 1930 -1934 , colonizările s-au făcut pe baza unei legi .

Din 1934, s-a desființat Oficiul Național de Colonizări și Legea de colonizări,

și această situație a rămas așa până la 7 aprilie 1936 .

Prin urmare , aproape 2 ani lucrurile au rămas fără cadrul unei legi , pentru că legea veche a fost abrogată la 4 mai 1934,prin Legea privind Regiile Autonome.

Așa dar, **timp de 2 ani de zile**, în cursul acestei guvernări, **n-a existat o lege, care să reglementeze întreaga colonizare**, deci și colonizarea Românilor de peste hotare . "

[-----]

-Take Slăvescu (vicepreșed.) : Consultă Adunarea să încuviințeze ca Ccgiurăscu să continue dezvoltarea interpelării în ședința de joi, 4 mart.'37 .

-Adunarea încuviințează

CCGiurăscu / 25 febr.'37

2.)CCGiurăscu (PNL-g),Românii de peste hotare (- II -),4 mart. '37

G.I.Brătianu (PNL-g), intervenție :Programul partidului ;relațiile cu G de F

(DAD, MO 40, șed de joi, 4 mart.'37 , pag. 1890 - 1892)

[LD :de la 25 februarie(lansarea interpelării) se produsese o serie de evenimente care au precipitat scena politică românească. De fapt , **Giurăscu aproape își epuizase interpelarea**, iar în acea zi și acum **deschide șefului său, Gh.Brătianu , posibilitatea unei intervenții substanțiale** în chestiunile la ordinea zilei .] Doc.integral - **fișier PNL-g III**

Gh.Brătianu / 4 mart.'37

▫PNL-g și minoritățile

" Ni s-a opus în adevăr în cursul discuțiilor care au avut loc în săptămâna trecută , **două probleme** : aceea a **programului nostru** , pe care amintea d-l Giurăscu ,și aceea a **raporturilor noastre cu " Garda de Fier "** ,**asupra cărora s-a spus că am fi în echivoc** . .

[---]" Ni s-a spus : **dar aveți două atitudini față de minorități !**

Dar oare **nu este evident că sunt două categorii de minoritari ?** Nu este evident că [-----]

sunt unii care au de mult reședința în țară la noi, care s-au identificat cu credințele neamului nostru ,iar alții , care au venit de curând , și n-au nici o legătură nici cu trecutul ,nici cu dezvoltarea acestei țări ? (aplauze la PNL-g)

Și atunci , este rândul meu să întreb , **cum se consideră această problemă ?**

Trebuie oare , în această privință , **numai soluțiuni totalitare ?Trebuie admiși cu toții** , fără să se țină seama de vremea și sentimentele lor - ceea ce este împotriva realității? **Sau trebuie eliminați cu toții** -ceea ce desigur nici cea mai extremistă grupare nu poate pretinde ?

"Să-mi dați voie să **conchid** asupra acestui punct :în această chestiune ,**nu noi ne aflăm în echivoc,ci alții**, care au venit la cârmă pe baza **altor principii** .[vizat PNL-1]

care **cârmuesc în continuare ezitare și contradicere** față de ele "(aplauze la PNL-g)

Gh.Brătianu / retro'33- 37 , 4 mart.'37

▫PNL-g față de Garda de Fier.

[LD : Încercând să explice poziția față de Gardă, **Gh.Brătianu** - era istoric și doctrinar ! - îmi **oferă o cheie**, devenită **regulă , axiomă , în comportamentul partidelor românești** , privind **valoarea ce trebuia acordată "alianțelor "** electorale sau permanente: **un partid de opoziție ,trebuia să lupte contra guvernului !**

Stăruind asupra acestor precizări făcute de Gh.Brătianu ,pentru că ele îngăduie tratarea circumspectă a "**pactului de neagresiune**" semnat doar peste câteva luni,între **Maniu -Gh.Brătianu -CZCodreanu .**

Dacă aceasta era o "**regulă de aur**" a opoziției , este foarte **greu să se discearnă corect** , între ceea ce era **valoare doctrinară** și ceea ce era **oportunitate efemeră** .

Chiar declarația aceasta , trebuie judecată prin această grilă.Cu atât mai mult cu cât **Gh.Brătianu** își susține atitudinea invocând poziția PNL, și cu cât el era -pe atunci nu bănuia ! - în **ultimul an, al 7-lea,de opoziție pătimașă față de trunchiul din care se rupsesse !**

Este dificil , pentru istoricul de mai târziu, să urmărească adevărul și să fie obiectiv , dacă nu ține seama du conjuncturi și argumente]

După dizolvare [33] **G de F a dat o dispoziție** ca membrii săi **să voteze cu :PNL-2,**

Manoilescu, Averescu sau Maniu.

Ce valoare efectivă a avut această dispoziție, este greu de spus !

În orice caz, ele **nu compensau voturile furate de PNL-1 !**

După aceea, s-a căutat **cu stăruință și fără scrupule**, să se împrăștie **o atmosferă de calomnie, de complicitate**, care au mers până la **percheziții nocturne**, și **refuzul dreptului la replică și protest** (prin cenzură) .

Dacă era vorba de a examina **atitudinea partidelor politice față de Gardă**, de ce să se oprească **la ziarul său [Mișcarea]** și nu la **cel mai răspândit ziar din Ardeal**, care scria cu câteva zile în urmă : "**< S-ar putea descoperi lacune în atitudinea noastră . [a PNT]**

S-ar putea spune că noi nu am atăcat totdeauna și atât de categoric , Garda de Fier , cum ar pretinde-o distanța dintre concepțiile noastre politice.

Dar nu am făcut excepție cu Garda de Fier.O atitudine similară am observat și față de celelalte grupări .Un ziar independent de opoziție , cum suntem, trebuie înainte de toate să lupte cu guvernul , și numai în acea măsură cu opoziția, cât este inomisibilă nevoie.

Tot din aceste motive am avut aceeași atitudine față de gogiști și vaidiști .

Nu am atăcat pe gardiști, fiindcă nu ne-au atăcat nici ei >

Ziarul este "**România Nouă**", și articolul este semnat **dr.George Ohăbeanu**, care , dacă nu mă înșel, **este dl Zaharia Boilă**, [----]

[LD : vezi **broșura** lui **Zaharia Boilă** , exact pe subiect, la **fișier G de F - scrieri**]

Gh.Brătianu / retro'33 / 4 mart.'37

#Echivocul guvernul Tătărescu față de Garda de Fier.

#Alternarea violenței cu toleranța

[LD : subscriu aproape în întregime la concluziile lui Gh.Brătianu .

[Dizolvare]

" **Ați început prin dizolvare** , prin acea măsură luată în momentul alegerilor , **acea măsură samavolnică** , împotriva căreia toată opoziția , nu numai noi, **am protestat la vreme**, fiindcă **lipseați o mișcare de țărâmul ei legal**, prin care ea se putea manifesta , prin alegeri"

[Represiune]

" **Ați deslănțuit o atmosferă de violență** și - pot adăuga acest lucru - eu cred că **măsura aceasta nu a fost combătută numai de noi, din opoziție ; eu cred că nu era nici în asentimentul real al șefului guvernului de atunci** [IGDuca] și a multora din colaboratorii săi , și dvs , **nu ignorați, în urma căror presiuni și din care parte s-a luat acea măsură nefericită.** [-----]

[Crimă și represiune]

"S-a deslănțuit atunci **o atmosferă de violență** care a culminat prin **crima de la Sinaia**, pe care **am reprobato** , cum reprobăm din toată inima , **orice acțiune de violență și orice vărsare de sânge, de ieri sau de astăzi** ; (aplauze pe băncile opoziției) a culminat în acest fapt , **în împrejurări care nici astăzi nu sunt complet lămurite** , pentru că , dacă nu mă înșeală amintirea, de mai multe ori , **unii membri ai majorității au cerut să se lămurească și cererea lor a rămas zădărnică . "**

" Trebuie să mai **remarc un fapt.**

[Profit și toleranță]

" Trebuie să mai **remarc un fapt.Guvernul [Tătărescu !]** nu s-a împiedicat de **căderea șefului său** , de **căderea șefului partidului** ; ba, pentru mulți din componenții săi , se poate spune că , **departe de a fi o piedică, a fost un folos .**

" **Și atunci , după regimul de violență** , ați trecut în a doua fază, ați trecut la **regimul de toleranță** , ați permis **reconstituirea partidului desființat** , i-ați îngăduit **deplină libertate** în toate manifestările sale."

[Represiune]

"...și astăzi constatăm că **vă speriați de propria dvs operă și confundați** , în măsuri de **represiune, toată studențimea** [aplauze la PNL-g) **toată Universitatea, tot tineretul, cu toți profesorii lui , cu o acțiune politică** [G.de F] pe care **dvs ați desființat-o, și tot dvs ați reînviat-o**" (aplauze la PNL-g) " La rândul meu întreb : **unde este echivocul ? "**
Gh.Brătianu / 4 mart.'37

▫Tradiția PNL:alternarea politicilor de "stânga" și " dreapta"

[LD : **ca nimeni altul** , după moartea lui Duca ! **Dacă** acest Gheorghe Brătianu **nu se rupea în 1930 din PNL**, el ar fi fost **cel mai pregătit doctrinar** (nu Dinu Brătianu , nu Tătărescu) și - de ce nu ? - **cel mai indicat să conducă PNL sau guvernul acestui partid.** Cum să tratez locul și rolul "**accidentelor**", al "**erorilor**" , al "**întâmplării**" în politică ? **Simpla eliminare a ipotezei** , numai pentru căcineva ... cândva a spus **că istoria nu se face și nu se scrie cu " dacă "** , pe mine **nu mă intimidează.** Dimpotrivă .În fond, cum altfel să pot ajunge la concluzia finală ,privind cauzele **eșecului regimului democratic din România ?** **lată** , spre ex, **o nouă demonstrație a lui Gh.Brătianu cu care sunt de acord , dar pe care , în primul rând el, nu a urmat-o !** Atunci , nici chiar **proprii săi partizani** nu au reușit să o înțeleagă prea bine Cât despre unii **liberali "guvernamentali"**,deliberat sau luați de val,**urmas să părăsească barca acestui partid istoric]**

" D-lor, dacă este astăzi o primejdie, ea trebuie examinată din alt punct de vedere . **S-a vorbit** aici , foarte des în ultimul timp, **de tradiția Partidului Național -Liberal,** și s-a vorbit chiar **de unii care au dovedit un remarcabil simț de adaptare** ,pentru că în foarte scurtă vreme **au reușit să se identifice cu o tradiție atât de îndelungată** (ilaritate la PNL-g) **Dar această tradiție** , dați-mi voie să v-o reamintesc,**este caracterizată printr-o latură esențială, care astăzi a rămas cu totul uitată .****Tradiția Partidului Național-Liberal a fost să facă în această țară , așa cum cereau împrejurările, așa cum cerea vremea, fie o politică de dreapta , fie o politică de stânga,dar să o facă cu elemente de centru ,cu elemente de ponderațiune și de echilibru "** (aplauze la PNL-g)
Gh.Brătianu / 4 mart.'37

[Încurajarea extremelor]

[Preludiu de război civil.]

[LD : Nu vreau să-l transform pe Gh Brătianu în vizionar , dar previziunile lui, în mare , s-au adevărit ,atunci când le-a raportat și la contextul internațional în care a evoluat România. Atunci însă, în '37, el pune și o doză de patimă, părăsește terenul lucidității, devine subiectiv , devine " opozant"]
"În această cârmuire , în care **pretindeți a reprezenta tradiția național -liberală** ,vedem dimpotrivă că **elementul de centru este tot mai scăzut** , este **tot mai mult desființat ; iar dvs dați drumul extremelor** , provocând **încăerarea lor** ,și ajungeți astăzi la **această atmosferă** care pare **o prefață de război civil** ,care , în condițiile geografice ale țării noastre , nu înseamnă numai **pierdere de vieți**, nu înseamnă numai **desființare de avuții**, ci poate însemna **distrugerea însăși a Statului și neamului acestuia . "** (aplauze la PNL-g)
" Dacă este un pericol, el nu poate fi înfruntat numai de autoritatea brutală , **el cere să fie înfruntat de autoritatea morală . "**(aplauze la PNL-g)
Gh.Brătianu / 4 mart.'37

▫PNL-g:națională și morală

/România ,Românilor,fără represiuni !

/Părăsirea guvernării !succesiunea !

[LD : Nu vreau să-l transform pe Gh Brătianu în vizionar , chiar dacă , previziunile lui , în mare , s-au adevărit , atunci când le-a raportat și la contextul internațional în care a evoluat România. Acum , însă , pune și o doză de patimă , părăsește terenul lucidității , devine subiectiv , devine partid " opozant" și "naționalist "]

" Deunăzi , chiar ieri , **DI Goga vorbea de revendicări naționale** , care frământă tineretul.

Aș adăuga la acestea și revendicări etice .

" O societate , și mai ales **o clasă conducătoare** , nu poate rămâne la locul ei în Stat , decât **dacă găsește în ea și prin ea** , însăși mijlocul de a se reforma ,când nevoia și revendicările naționale o cer.

"Dați-ne ,cum s-a spus de atâtea ori , **o Românie a Românilor** ,(aplauze la PNL-g și PNC)

dar dați-ne , în același timp , **și o cărmuire a demnității , o cărmuire a cinstei**

(aplauze la PNL-g) **și atunci , vă asigur,nu veți avea nevoie de nici o măsură de represiune,**

de nici o măsură de asuprire, nu veți avea nevoie să aruncați studențimea în viscol pe

drumuri ,și nu veți avea nevoie să transformați Universitatea , așa cum vreți să o faceți,

într-o anexă a comisariatelor de poliție . (aplauze la PNL-g)

"Iar **dacă nu sunteți în stare** să găsiți în mijlocul dvs elementele care să satisfacă această

legitimă revendicare , atunci **trageți consecințele și lăsați loc altora** care au mai multă

înțelegere a chemării, **care pot asigura în liniște și în libertate , dezvoltarea acestei țări "**

(**aplauze , strigăte de bravo, la PNL-g**)

-G.I.Brătianu / 4 mart.'37

Notă.Proiect : Subsecretariatul pentru Minorități ,1937

Referat : Necesitatea organizării *Subsecretariatului* .

Anexă : structura organizatorică a *Subsecretariatului*

/ statistici / argumente / etapele de parcurs / organigrama /

(A.I.C., fond Președinția Consiliului de miniștri, dosar 89 / 1938 , f.1 -30)

[LD : dosarul cuprinde evoluția problemei minoritare din România, până la 1937.

Cum el nu a fost rezolvat în timpul guvernării Tătărașcu,chestiunea se va relua în timpul regimului carlist și-și va găsi rezolvarea în înființarea Subsecretariatului.

Rezultatele recensământului din 1930 nu fuseseră încă publicate ...

Decamdată, extrag câteva idei și statistici]Doc.integral : [fișier Minorități V](#)

▣Proiectul Subsecretariatului

(f.1-3)

Proiectul a fost întocmit în 1937 , considerându-se că este de preferat să se pună accentul pe

organizare și acțiune ,decât să se întocmească un **Statut pentru minorități** (cerut cu insistență de acestea) Subsecretariatul trebuia să funcționeze pe lângă Ministerul de Interne .

Proiectul cuprinde prevederi privind organizarea, atribuțiile, controlul, supravegherea , rezolvarea litigiilor etc etc în această chestiune.

▣Referatul

(f.4-19)

" Minoritățile etnice pe măsură ce s-au întărit , **au devenit tot mai agresive** " [-----]

" Minoritățile noastre etnice în Transilvania, Basarabia, Bucovina și Dobrogea,dacă recunosc în fața autorităților române ideea Statului român definitiv,**continuă , totuși , să trăiască în ideea posibilității revizuirii granițelor țării noastre** ,revizuire care ar putea schimba starea de astăzi a lucrurilor " **Nu poate fi vorba de desnaționalizare forțată .**

Dar statul și elementul etnic românesc , nu pot fi private de **dreptul de a beneficia de avantajul său numeric și de autoritatea deținută de stat .** [-----]

În România , a existat din acest p.d.v. lipsa continuității , propagandă nedisciplinată

" pro- și -contra " , îndoeli, reveniri și influențe determinate de propaganda străină .

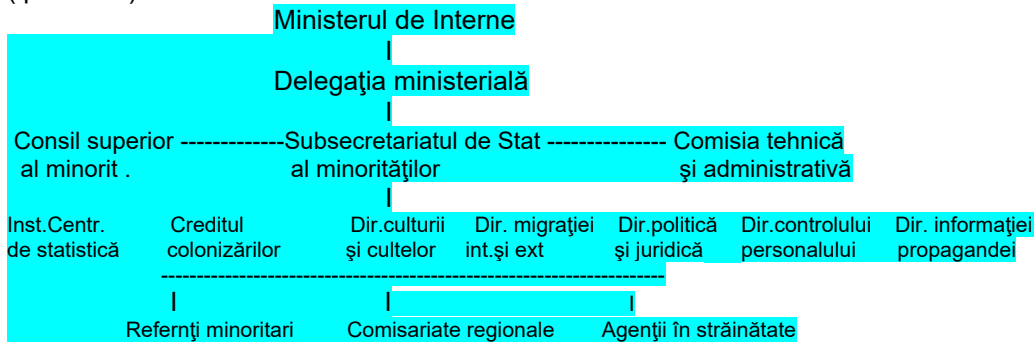
Această situație a dus la **proliferarea unei " probleme minoritare "** , care împiedică programul de normală dezvoltare a statului român.

Se impune , de aceea, **integrarea într-un sistem a tuturor instituțiilor , serviciilor , care disparat , s-au ocupat de diversele aspecte .Această instituție trebuie să fie Subsecretariatul de Stat al Minorităților.**

////////////////////////////////////

▣ Subsecretariatul pentru minorități (structuri)

(p. 28-29)

////////////////////////////////////

Subsecretariatul pentru Minorități / 1937

3.)**Al.Rotta** (Fr.Rom),Interpelare:studenți naționaliști arestați ,1 mart.'37

Madgearu (PNȚ) , **Goga** (PNC)- intervenții , precizări , delimitări .

/Curentele extreme :**naționaliști versus comuniști & antifasciști**]

[LD :2 nov.2003 . **Greu an anul 1937!An de turnantă.**Ministru de Interne de o săptămână, **Gh.Tătărescu trebuie să răspundă.**(;vezi promisiunea **ex-ministrului D.Luca** din 17 febr.'37 în legătură cu maltratarea unor studenți de către legionari)

Proaspăt la Justiție ,**VVSassu**, confruntat cu **fenomene politice destabilizatoare :comunism - fascism - democrație / Anticomunism - antifascism- antidemocrație**

Doctrine, etichete, confuzii, înregimentări, echivocuri , consecințe.

Confruntări între curente , partide și presa românească .

Răspunderea și vinovăția este , de aceea, greu de cuantificat , dar consecințele s-au simțit .

În cele de mai jos,o " **mostră**":**atentatul contra prof.Bratu !**]

Doc.integral - **Frontul Românesc -Vaida**

Al.Rotta / 1 mart.'37

▣Comunicatul M.de Int.(27 febr.'37)

#Arestări abuzive :14 studenți legionari

" Am onoarea de a interpela pe **ministr .de Interne [Tătărescu]** , următoarele :

"**Imperativul momentului** de față este **restabilirea ordinii** , grav zdruncinată - așa ne-a declarat dl prim-ministru .**Nu știu în ce măsură este justificată această alarmă** , dar dacă am judeca **după primele acte de autoritate** ale ministerului de Interne remaniat ,nu am avea motive de îngrijorare , căci **guvernul nu face decât să-și îndrepte acțiunea în contra partidelor naționaliste .**

"Într-adevăr, **Comunicatul** Ministerului de Interne , din **27 februarie 1937**,arată **că au și fost arestați și depuși la Jilava studenții naționaliști** :V.Trifa ,Spănu Iordache, Popescu Vasile, Virgil Rădulescu , de la **Universitatea București**,pentru faptul că **au maltrat pe studentul liberal , Aurelian Rădulescu** ,iar la **Cernăuți** , au fost **arestați și trimiși în judecata** Consiliului de Război al Corpului IV Armată, studenții **Vișan Liviu, Ion Nemțeanu, Jitariu Spiridon, Orendovici Mircea, Scalan Cezar , Marian Popingiu, Toma Victor, Telinski Gheorghe , Mateescu Valeriu și Voinic Bujor, pentru o agresiune săvârșită asupra lui Vasile Parascop.**

" Întreb pe dl ministru de Interne: **Oare aceste singure fapte** , care ,încadrate în noul Cod

Penal , de competența judecătorului de Ocol, să fi declanșat toată furia guvernului în contra unor studenți a căror vină este că au administrat o lecție unor colegi de ai lor, care n-au înțeles să-i urmeze pe linia mare a naționalismului ?"

Al.Rotta / 1 mart.'37

#Comunismul-pericolul cel mare

-Al Rotta: "Nu socotește guvernul că prin așa-zisele acte de autoritate ,care mai mult ar friza abuzul, mișcarea naționalistă pierde din intensitatea ei ,că, în mod indirect ,se face jocul dușmanului neamului nostru ?

Cine conduce din umbră asemenea acțiuni dăunătoare intereselor țării ?

Vrea guvernul, în mod sincer , să-și afirme întreaga autoritate ,să oprime ordinea ?

Pentru ce atunci , manifestă atât dezinteres față de acțiuni care , întradevăr, ruinează siguranța Statului , de la temelia acestei țări ? [-----]

"Nu mă preocupă atitudinea Partidului Național -Țărănesc ,dacă înțelege sau nu să se desolidarizeze de partidul comunist, deși socot că o datorie de conștiință românească impune unui partid de guvernământ , unui partid ai cărui reprezentanți au fost sfetnicii Tronului,să dezavuije public asemenea manifestațiuni și să se pronunțe categoric contra .

" Un lucru este însă stabilit în mod precis, că în România există un partid comunist , că activează fățiș, în disprețul tuturor legilor de ordine, îndemnând la revoltă ,la acțiuni nesăbuite contra autorității constituite , la luptă contra Coroanei.[-----]

#Măsuri diferite ptr curentele extremiste

"Pentru ce ,întreb pe dl ministru de Interne, s-au adoptat două măsuri ?

Față de mișcarea naționalistă , guvernul pornește la reprimare cu toată furia .

Față de mișcarea comunistă , mișcare de distrugere a tot ce este român, de distrugere a Statului , de compromiterea Coroanei, guvernul stă impasibil ."

-

"Rog pe dl ministru să-și revizuiască poolitica de ordine în această țară,și să privească acțiunea studenților naționaliști ,chiar atunci când depășesc cadrul legilor existente, prin prisma sentimentului lor curat de dragoste de țară, prin hotărîrea lor de a imprima conducătorilor țării ,mai mult spirit de jertcă, mai multă conștiință în îndeplinirea datoriei .

"România a Românilor ! acesta este strigătul studențimei naționaliste .

De aceea, rugăm guvernul să avizeze la măsuri de ordine , fără însă să bruscheze lucrurile.

Atenție! Atenție! toată preocuparea numai față de mișcarea comunistă !"

Al.Rotta / 1 mart.'37

4.)Atentatul contra lui Tr.Bratu (1 mart)-în dezbaterea Camerei .

Tulburări naționaliste și comuniste ,2 mart'37

(DAD, MO 38, șed. de marți, 2 mart.'37, pag. 1806 - 1812 , după amiaza)

Armand Călinescu (PNT) Victor Iamandi (ministr .Culte și arte),

Gr.Iunian (PRȚ) Gh.I.Brătianu (PNL-2) VTPrelipceanu (PNC)

G.A.Cuza (PNC) O.Goga (PNC)

[LD: nu uita să scrii undeva că acești oameni politici , în majoritate , au fost fie asasinați de legionari -Călinescu, Iamandi -fie arestații, închiși, ,morți prin pușcăriile cuniste .

Sassu a fost arestat în 1950 și a murit în închisoarea Sighetului.

Gh.Brătianu, Gh.Cuza(probabil și Prelipceanu -la fel.

Dintre ei, doar Goga a murit în 1938,de moarte firescă,dar de inimă rea.Cu asemenea "palmares" , nu se poate să tot facem caz de "creștinismul" , "bunătatea" , "toleranța" , blândului popor român.]

a)V.P.Sassu (ministr.Juștiției)-răspunde lui Al Rotta

▣Arestarea legionarilor teroriști

[LD : Nu știu dacă la deschiderea ședinței se știa de atentatul contra lui Bratu.]

Doc.integral- Guvern Tătărescu XIV

" D-lor deputați, în ședința de ieri a Camerei , d-l deputat Rotta a adresat guvernului o întrebare , și a cerut un răspuns cu privire la arestarea unor studenți din București și Cernăuți .

" Este vorba de arestarea , de către organele parchetului militar , a acelor studenți care , prin teroare , au atras într-o cursă pe alți colegi ai lor , spre a-i pedepsi pentru faptul că nu le-au urmat calea și nu le-au urmat școala violenței și a teroarei.

" I-au sechestrat pe acești colegi și i-au maltratat în mod barbar , aplicându-se zice - o sentință a unui tribunal extra legal , deci inchizitorial -o sentință dată de oameni fără calitate , fără răspundere și - adaug - fără suflet ."

" Fapta acestor studenți a fost cercetată de îndată și, atât justiția civilă ,cât și cea militară , au constatat că fapta lor constituie delictul de < asociere contra liniștii publice > ,prevăzută și pedepsită de art. 315 din noul Cod Penal ; iar potrivit art. 3 din Legea stării de asediu , asemenea delict merge în competența instanțelor militare ,care au dat Ordonanțe de urmărire și au emis împotriva lor cuvenitele mandate de arestare."

VPSassu / 2 mart.'37

-Comunicarea sfidătoare a lui Rotta

"D-lor, înainte de a da răspunsul guvernului, țin să reținem din cuprinsul întrebării d-lui Rotta două afirmații ,pe cât de netemeinice, pe atât de absurde

În prima afirmație , cuprinsă în începutul comunicării sale, dl deputat Rotta ,aduce acuzații guvernului, învinuindu-l că măsurile pentru asigurarea liniștii publice ,pe care le-a instituit,nu constituie decât o acțiune de vrăjmășie contra partidelor naționaliste ,iar a doua afirmație bazată pe faptele acelor doi studenți teroriști , indirect dar vizibil,facea apologia acestor grave infracțiuni arătând că acești studenți nu au altă vină decât aceea că " au administrat o lecție celor doi colegi ai lor , care n-au înțeles să urmeze linia mare a naționalismului "

(Exclamări , protestări la PNL)

-Voci :Rușine ! Rușine !

-VPSassu : "Într-adevăr d-lor, aceste afirmațiuni constituie o rușine pentru cel ce le-a făcut (aplauze la PNL)Căci este imposibil ca un membru al Parlamentului să facă asemenea declarațiuni , care constituie o primă de încurajare dată infractorilor. "

VPSassu / 2 mart.'37

/Naționalismul constructiv al PNL

#Naționalismul distructiv -terorist

" În toată această comunicare ,se vorbește de la început și până la sfârșit de naționalism și -și ia îngăduința dl deputat Rotta să ne servească nouă, acestui guvern,lecțiuni de naționalism

D-lor guvernul acesta , care este reprezentantul partidului ce a avut tăria și mândria ca, în ceasul cel mai mare istoric al neamului nostru ,să prezideze și să realizeze cele mai îndrăznețe aspirațiuni naționale ale neamului nostru (aplauze prelungite, strigăte de bravo) acest guvern n-are nevoie să mai apere naționalismul lui, care întotdeauna a fost constructiv și fecund .

" Acest guvern , însă , se îngrijorează de naționalismul acelor care , în loc să puie la contribuție puterea ideilor și a sentimentelor lor,folosesc armele teroriste și ucigătoare (aplauze la PNL) , un huliganism absurd și străin de sufletul poporului nostru ,huliganism pe care , orice minte luminată, trebuie să- l vestejească și să-l suprime "

VPSassu / 2 mart.'37

▣ Guvernul își va face datoria

" D-lor deputați, guvernul își va îndeplini până la capăt hotărîrea de a păstra liniștea publică

, și eu , **ca ministru al Justiției** , în împrejurările de față nu am decât una și singura datorie : **Aceea de a păzi ordinea legală , prin respectarea legilor și prin stricta și promptă păzire a lor .** (aplauze, strigăte de bravo la PNL)

Cred că **această misiune** este , pe cât de **greă**, pe atât de **delicată** ; știu că în îndeplinirea ei , **am de întâmpinat obstacole mari , amenințări și riscuri ;dar sunt hotărît** - așa precum îmi este felul , **de a lua în serios însărcinările publice** ce mi se dau - **să-mi fac datoria cu hotărîre și fermitate , până la capăt .**

" Eu am convingerea că **slujesc astfel** nu numai **interesele superioare ale țării** ,ca slujitor credincios al ei ; dar cu această acțiune - **întărind scutul legilor -apăr instituțiile constituționale și democratice** care stau la **baza mecanismului Statului nostru** și de care are nevoie pentru dezvoltarea și înălțarea ei .(aplauze prelungite la PNL)

" **Acesta este , d-lor , răspunsul pe care am găsit cu cale să-l dau imprudentei întrebări a d-lui deputat Rotta** " (aplauze prelungite la PNL)

b)Al.Rotta-lamandi,Sassu

/ 2 mart.'37 (p. 1807)

#Terorismul comunist - nu interesează?!

[LD, 23 ian.2007.La urma -urmei, un Vaida , și cei ce l-au urmat ,erau cu desăvârșire "nepatriotici" pentru că îmbrățișaseră cauza naționalismului ?!

Nici picătură de adevăr nu exista în exclusivismul lor ?

Oare **pericolul comunist** nu era la fel de mare - și, mai ales, ignorarea lui, nu s-a dovedit a fi un fel de a ascunde "capul în nisip" ?Atenție LD! Nu-i nevoie să "năpârlești", acum , după căderea comunismului , și să întorci pe dos indiferent care din curente epocii interbelice .Dar nu se poate să nu evidențiezi miopiile epocii]

-Al.Rotta :Noi am cerut guvernului să procedeze cu aceeași măsură și cu aceeași vigilență și față de acțiunile teroriste comuniste. Când a fost atăcat , prim manifestul pe care l-a citit dl

Goga ,**propagatorii comuniști făceau apologia comunismului , îndemnând la revoltă**

-Vict.lamandi (Ministrul Cultelor și Artelor) : D-ta te-ai ales în alegerile generale din 1933 ,

pe lista partidului dr.Lupu ,cu voturile comuniste și socialiste din Basarabia !

Acum ai aerul că ne dai nouă lecții de românism și naționalism !

Eram subsecretar de Stat la Interne și am și acum dosarele dumitale, toate,și știu care sunt voturile în virtutea cărora ai venit aici (aplauze la PNL) [----]

Te-au votat bulgarii din Basarabia și ceilalți, iar acum ai curajul să ne faci nouă lecții de românism ! Ar trebui mai multă pudoare ! [-----]

-Al.Rotta : Aș ruga pe dl ministru să-mi răspundă ce măsuri înțelege să ia față de propagatorii comunismului .Nu mi-a răspuns.

-VPSassu : "Zeci și sute de procese ale comunistilor se află în fața instanțelor militare , care au dat pedepse foarte grele , fac desmințirea afirmațiilor d-tale "(aplauze prelungite la PNL).**Pe noi nu ne interesează nici extremismul de dreapta ,nici cel de stânga "**

(aplauze la PNL)

-Al.Rotta : Nu mă satisface răspunsul dvs . (protestări la PNL)

////////////////////////////////////

c)Armand Călinescu (PNȚ) / 2 mart.'37

(p. 1807-1808)

#Atentat prof.Traian Bratu

" Dle președinte, d-lor deputați ieri seară, la lași,rectorul Universității ,dl prof. Traian Bratu , pe când se întorcea de la Facultate la locuință,a fost urmărit de câțiva tineri studenți , oprit într-o stradă întunecoasă,**atăcat mișelește pe la spate cu cuțitele și lăsat într-o baltă de sânge.**

-VVSassu (ministr.Justiției) : **Adevărat paricid.** [-----]
Armand Călinescu (PNT) / 2 mart.'37

#Răspunderea guvernului, a PNL

[LD : Călinescu este profund îngrijorat de riscul ca regimul constituțional să fie periclitat ;
Când, de ce și cum se va produce acel **declic de conștiință** ,care va face dint-un **democrat convins** ,un susținător, un artizan chiar , al unui **regim autoritar ?**
Înverșunarea lui contra liberalilor ?contra legionarilor ?]

" Din nefericire, **nu cred că pot veni astăzi să cer lămuriri guvernului** ,care a supraviețuit ,
așa cum a supraviețuit ,asasinării șefului său ,mai poate aduce astăzi **un răspuns cu o**
garanție de temeinicie și de liniște în această chestiune . (aplauze la PNT)

"Am venit însă, pentru ca, **în fața Camerei și în fața țării** ,să ridic **un protest vehement**
împotriva stării de totală anarhizare în care a căzut aparatul nostru de Stat .

"Și am mai venit, d-lor, **să mă adresez unei părți din această Cameră**

Dvs, în majoritate , reprezentați un partid căruia adesea i-a plăcut să se mândrească
cu **tradițiile lui** , reprezentați un partid , care totdeauna a **proslăvit amintirea înaintașilor lui .**

"**Vă întreb :** în ceasul când **este atacat regimul politic** la a cărui așezare au contribuit înaintașii
dvs, în ceasul acesta **nu simțiți dvs oare tresărind sentimentul dvs de demnitate pălmuit**
astăzi ?nu simțiți răspunderea pe care o aveți în fața țării și în fața istoriei ?

Nu vă gândiți că, dincolo de nevoia de a sprijini un guvern vremelnic , **se pune problema**
asigurării regimului politic din această țară ? (aplauze la PNT) [-----]

d)Victor Iamandi (ministr.Culte și arte)

(p. 1808-1809) 2 mart.'37

#Atentatul la viața lui Traian Bratu

Doc.integral la fișier PNL - XII

#Naționalismul extremist

" D-le președinte, d-lor deputați, **în numele guvernului și ca ieșan** îngăduiți-mi să-mi exprim
adâncă mea indignare și revoltă împotriva oribilului asasinat ,a cărui victimă a căzut
rectorul Universității din Capitala Moldovei .

" Eu fac parte dintre aceia care au avut totdeauna intuiția exactă a **evoluției nenorocite**
imprimată așa -zisei mișcări de rezeșteptare națională a tineretului nostru .

" **La început s-a crezut** că este vorba , într-adevăr, **de o acțiune menită să consolideze**
anumite pozițiuni naționale pe care să se sprijine cu mai multă temeinicie rosturile poporului
nostru .**S-a creat** , de sigur, și din motive uneori întemeiate ,**o atmosferă generală prielnică**
unei asemenea acțiuni.

Dar, d-lor, s-a făcut din capul locului **deosebirea între acțiunea constructivă** ,dusă în numele
naționalismului creator, și între **acțiunea dusă la întuneric** , **utilizând mijloace violente și**
având ca lozincă : distrugerea cu orice preț a adversarului pe care îl întâlnești în calea ta .
Roadele acestei acțiuni apar din ce în ce mai evidente .

" Ceea ce s-a întâmplat ieri **la Iași** , **nu este decât continuarea unei serii întregi de acte**
teroriste , care constituie , de altfel, **singurul bagaj pozitiv al reformatorilor totalitari** ai vieții
noastre de Stat "(aplaude la PNL)

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

▀Răspunderile:întreaga clasă politică

"Îmi veți îngădui însă să vorbesc deschis : **răspunderea acestei stări de lucruri**
apasă , deopotrivă, asupra întregii noastre clase conducătoare .

De trei ani încoace, **mișcările acestea au fost speculate .**

Din ele, unii dintre oamenii care voiau să aibă răspunderea conducerii în această țară,
au încercat să-și facă piedestal nou[LD : **aluzie evidentă la PNC,Fr.Românesc ,PNL-g**]
pentru **promovarea scopurilor lor politice în viața Statului nostru** . (aplaude la PNL)

/Procesul asasinării lui Duca=competiție la sufragiile asasinilor

"Procesul asasinării lui Duca n-a fost în realitate decât procesul la care **s-au întrecut competitorii la sufragiile disponibile ale ucigașilor fostului prim ministru** . (aplauze la PNL)

"Chiar ieri , pentru că ne referim la cazul nenorocit de la Iași, **în această incintă s-au rostit la adresa rectorului** Universității din Iași [VTPrelipceanu - PNC], **vorbe care au fost necontrolate** , în ceea ce privește informațiile care stăteau la baza lor

Nu este admisibil ca deținătorul unui mandat în Parlament , să vină la tribuna Camerei sau a Senatului, și **să arunce asupra unui om** , care a avut în această țară și situații politice de primul rang , **căci a fost președintele Senatului** - și care **deține și în știință și în învățământ** una din situațiile care nu pot fi comparate decât cu puține altele,

să i se arunce învinuirea că ar fraterniza sau ar fi deadreptul comunist .
Să nu ne jucăm cu vorbele, să nu jucăm cu această **facilitate de acuzații**, crezând că , făcând așa, prin ea **obținem rezultate politice** , pentru că, direct sau indirect, **contribuim la dărâmarea resorturilor** pe care se înalță edificiul Statului nostru ."(aplauze la PNL)

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

()Personalitatea lui Bratu

"D-lor deputați, **rectorul Universității din Iași , nu are nevoie de apărarea mea și nu are nevoie de apologia nimăui**. Dar , pentru că este vorba de d-sa, **dați-mi voie să spun aceluia care nu știu** , cine este Traian Bratu .

Este unul din **caracterele cele mai impecabile**, conștiința lui este de o puritate cristalină , **viața lui a fost închinată până la 60 de ani** , pe care o are astăzi, **exclusiv învățământului național și cauzei românești** .

Puțini oameni în ceea ce privește concepțiunea pe care o au asupra îndeplinirii până la capăt a datoriei lor, **pot să primească onoarea care i se cuvine rectorului Universității din Iași** . Fiu de țaran din Ardeal, a cucerit cu greutate, cu imense jertfe și cu nesfârșite neajunsuri , pe care noi le cunoaștem, terenul pas cu pas.

L-am avut profesor la Iași , acum 30 de ani . Îi cunosc întreaga activitate pe care a desfășurat-o , iar de 5 ani îi urmăresc munca și strădania pe care le depune ca **rector al Universității** .

DI Traian Bratu este una din figurile cele mai proeminente ale Universităților noastre și ale vieții publice românești " (aplauze la PNL; la PNTJ și la PRJ)

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

#"Profioniștii "terorii

" S-a vorbit de problema tineretului și a studenților , se vorbește de 3 ani și jumătate neîncetat **Există, de sigur, problema și ea îngrijorează** pe toți oamenii de răspundere . Se caută remedierea ei, se preconizează soluții serioase pentru ca , într-adevăr, să se creze tineretului o situație mai bună . " **Dar nu confundați întreaga studențime universitară , care se ridică la peste 40.000** , cu cele **câteva sute de rătăciți** , care sunt **crescuți în cultul urii și al asasinatului** .

-**Al. Popescu -Necșești** : **Dar am dori și manifestarea celor buni** , **nu numai a celorlalți** .

-**Iamandi** : Dvs **știți care este psihologia mulțimilor** , în genere **și a studenților** , în special Sunt **studenți eminenti la carte** , care luptă cu greutate materiale din cele mai mari, care **trudesc în laboratoare și seminarii și își desăvârșesc pregătirea** pentru ziua de mâine, și **care nu pot reacționa în fața teroarei unei minorități** , fie din indiferență , fie din alte cauze."

Există, însă, alături de această imensă majoritate a tinerimei universitare , muncitoare și liniștite , o categorie de **profioniști ai studențimei** , care **poartă această titlatură , ocupând căminurile și utilizând această situație** , pentru a se transforma în **îndrumători politici ai țării , prin revolvere, cuțite și bombe** ." (aplauze la PNL)

"Clasa noastră conducătoare și unii dintre oamenii noștri politici , **să fie deosebit de atenți și să nu-și facă iluzia că, sprijinind direct sau indirect , asemenea formațiuni , vor avea ceva de folosit de pe urma lor**.

" Dacă, prin imposibil, o astfel de organizațiune ar fi mâine triumfătoare , **fie siguri sprijinitorii ei că nu vor fi scutiți de consecințele neplăcute și grave** ale unei asemenea

biruințe , pe care vom fi obligați să le suferim cu toții.

Ei vă utilizează pe toți , rând pe rând , și după aceea vă vor da deoparte ,pentru a-și realiza ceea ce cred ei că trebuie să realizeze ."(aplauze la PNL)

Victor Iamandi (ministr. Culte și arte) / 2 mart.'37

▫ **Guvernul - la datorie !**

" În ce privește ultima întrebare a d-lui Armand Călinescu ,dacă guvernul și partidul liberal se mai simte în stare să facă față situației destul de grele , din momentul de acum ,dacă prin măsurile pe care le-am luat și , mai cu seamă , prin hotărârea fermă de a le duce la îndeplinire până la capăt ,vă asigurăm că ,nu numai că vom menține ordinea legală , restabilind principiul autorității [LD : lipsă ultimele rânduri]

e)Gr.Iunian (PTR)

(p. 1809) / 2 mart.'37

▫ **Atentatul la viața lui Tr.Bratu**

"Actul acesta , pe lângă sentimentul de revoltă pe care îl naște în sufletul nostru , al tuturor , provoacă și unul de îngrijorare și trebuie să supună judecății și atenției noastre o serie de probleme.

Da-ți-mi voie să nu examinez aceste probleme ; să nu iau act nici de criticile aduse guvernului și mai puțin încă de asigurările pe care ,de sigur , de bună credință , dl ministru Iamandi le-a dat în numele guvernului." [----]

f)G. I .Brătianu (PNL-2)

2 mart.'37

#Pretext pentru măsuri excepționale !

#Pretext pentru știrbirea regimului constituțional

[LD : Dacă vorbele lui Gh.Brătianu se plasează exclusiv la episodul care le-a provocat , opinia lui pare a unui iremedial inamic al guvernului,a unui neconsolat opozant ajuns cu partidul său la periferia politică ,a unui invidios căzut din grațiile regale , etc etc..... Dar , dacă vorbele lui sunt confruntate cu cele ce se vor întâmpla doar peste un an ,atunci Gh Brătianu a fost un lucid vizionar , și a avut dreptate !]

" Foarte bine a făcut adineauri d-l Călinescu , când , ridicând această chestiune , nu s-a adresat guvernului -oricine ar vorbi în numele său - fiindcă prin întreaga desfășurare a evenimentelor , desigur că nimeni nu este mai puțin chemat decât guvernul de astăzi ,ca să dea urmare acestor împrejurări și să ia măsurile care se impun.

(exclamări la PNL -1; aplauze la PRT și PNT)

" În special ,dacă nu sunt greșit informat , una din măsurile recente , imediate,luate de după ce s-a aflat acest trist eveniment de ieri , ar fi închiderea tuturor universităților din țară , și atunci vă întreb : pentru fapta câtorva ticăloși , care sper că vor putea fi pedepsiți cât mai degrabă și cât mai drastic , trebuie să sufere întreaga studentime a acestei țări ; trebuie să fie aruncată în stradă și , prin lipsa ocupațiilor ei normale , firești , trebuie lăsată tocmai pradă anarhiei și dezordinii ? " D-lor , aceasta nu se poate !

Ceea ce constat , din nefericire ,

este o deplorabilă continuitate în activitatea acestui guvern - o deplorabilă continuitate - fiindcă și de rândul acesta , ca și în alte împrejurări triste ale trecutului ,

se încearcă să se arunce fapta câtorva vinovați , asupra întregii studentime și a întregului tineret .

" Mai mult decât atât . Se constată încă o dată , această foarte îngrijorătoare împrejurare : născuți prin violență , dvs încheiați prin violență !

" Și mai ales rostul acestei declarații este să adresez ,nu guvernului și Camerei , un strigăt de îngrijorare și un cuvânt de prevestire ,

că aceste împrejurări să nu se mărginească la consecințele lor firești , care trebuie să fie urmărirea și pedepsirea făptuitorilor ,
ci să servească ca pretext comod, în aceste vremuri în care **măsurile excepționale devin o regulă** , pentru cine știe ce **atentate care se plănuiesc din umbră , împotriva vietii constituționale și a libertății în România "**
(Exclamări la PNL- 1 ; aplauze la PNL -2)

g)V.T.Prelipceanu (PNC)

(1809) / 2 mart.'37

▣ Antifascism = comunism

[LD:27 ian.2007.Dacă și acum , după trecerea a trei sferturi de secol , încă nu încetează această confuzie , ce putem spune despre receptarea fenomenelor în epocă ?! **Prof Bratu** (de la PNT) , **prof Iamandi** (de la PNL) , din solidaritate ieșeană universitară , luau apărarea colegului **Petru-Constantinescu -Iași** ! După '48 , nu aceeași atitudine a avut-o "colegul" antifascist !]

În ședința de ieri , el a făcut o " interjecție" prin care a afirmat :"**D-le Rotta, nu este de scăpat din vedere că studenții comuniști activează la Universitatea din Iași și Cernăuți , însă au marele avantaj că au printre ei profesori care îi susțin.**

Așa , **distinsul profesor Bratu a afirmat public** , cu prilejul procesului lui Constantinescu -Iași , **că este antifascist** ! Întrebat : de ce ? A răspuns : **pentru că este țărănist** " . [----]

-**Vict.Iamandi** :Dle Prelipceanu , o singură întrebare:**de ce vedeți dvs în cuvântul <antifascist >** ,
numaidecât **o deviațiune de la obligațiunile naționale ale unui partid ?**

Eu convin că vor fi mulți comuniști care , ca să-și mascheze acțiunea de comunism,
duc cu ei antifascismul și activează ca atare ;**dar poate să fie cineva în contra concepțiunii fasciste și,cu toate acestea ,să fie un bun naționalist "**

h)G.A.Cuza (PNC)

/ 2 mart.'37

▣ PNC =partid de ordine

[LD : de atâta suspiciune și învinovățire reciprocă,mă bat și pe mine gândurile " subversive" :
dacă aş porni de la **ipoteza** că păstrarea și menajarea **gogo-cuziștilor** a avut ca substrat tocmai această funcție de " tampon" , de " paravan" împotriva adversarilor PNL ?
dacă aş porni de la **ipoteza** că , **PNT și Garda de Fier** reprezentau , atunci , în scena politică ,
curențe extremiste de stânga și dreapta - cu nuanțele de rigoare ?

dacă aş adăuga la asta și **ipoteza** că , **regele Carol avea și el planurile lui ?**

Atunci nu s-ar explica ascensiunea PNC în 1937, ca partid monarhist și legalist ?]

-**NNSăveanu** : Dle deputat , mi-ați cerut cuvântul în chestiune personală !

-**Gh.Cuza** : **Vorbesc în numele Partidului Național Creștin** .Nu insistăm asupra acestui conflict hotărîtor.Ceea ce **ne interesează** în momentul de față ,**sunt metodele asasine , pe care le repudiem**.Ați văzut dvs vreun membru al PNC **care să săvârșească vreo crimă ?**

Puteți declara , **d-le ministru luca** , dacă în timpul celor **trei ani și jumătate de guvernare** a dvs , **s-au făcut vreodată** , la manifestațiile sau congresele noastre , **asemenea acte ?**

În toate bătăliile electorale , la alegerile parțiale , a putut cineva de pe această bancă ministerială să aducă **vreo plângere** , împotriva **vreunei violențe sângeroase** a noastre **sau că am ieșit vreodată din legalitate ?**

"În numele acestei legalități , pe care noi am respectat-o și pe care vrem să o vedem respectată de toată lumea,**protestez astăzi deopotrivă contra violențelor unora [legionari] , cât și a violențelor celorlalți . [PNT] "**

i.)Virgil Madgearu(PNT)

(p. 1811) / 2 mart.'37

#Atmosfera otrăvită propagată de PNC

"[----] A trebuit să **asistăm aici la tristul spectacol** ,ca din partea grupării **Partidului Național Creștin** să se ridice **un cineva** , care să încerce , **nu să justifice, ci să explice.**

[----] Aceasta justifică **atmosfera și școala de asasinat** care este **cultivată de grupările de dreapta !** (aplauze la PNȚ ; proteste la PNC) [-----]

Nu. Este o sistematică propagandă care se încearcă a se face **de ani de zile ,ca să se otrăvească spiritul public** ,afirmându-se **că Partidul Național - Tărănesc ,în întregul său, este un partid comunist . De 18 ani , de când există această organizație politică, ea a fost supusă continuu acestui tratament.**

lată rezultatul. **S-a otrăvit spiritul tineretului** , pentru că **tinerii aceștia sunt rătăciți dar sunt sinceri** .**S-a otrăvit în mod sistematic sufletele tinerilor** până la acel grad , **încât se ivesc astăzi ,dintre tinerii studenți, oameni care cred că îndeplinesc o misiune națională , punând mâna pe revolver , pe pumnal sau pe cuțit ."**

Virgil Madgearu (p. 1811) / 2 mart.'37

▫**Apărarea regmului democratic, constituțional, parlamentar**

" D-lor deputați, în acest ceas , eu cred că **trebuie să se reculegă toate partidele politice,** care vorbesc în numele **regimului constituțional parlamentar și al legalității .**

Nu este destul să se facă declarații solemne la diferite ocaziuni în această privință .

Trebuie să știm precis ,delimitându-se câmpurile,cine este pentru constituționalism ,democrație și legalitate,și cine este pentru regimul dictatorial și pentru anarhie.

/PNȚ: primejdia anarhiei de dreapta și de stânga

[LD:27 ian.2007 -Un nou exemplu care invederează **percepția curentelor extremiste** -de dreapta și stânga -ca **egal de primejdioase**.Dacă aş scrie această carte sub regimul comunist, cenzura ar fi scos referirile la curentul de stânga ,la comuniști , dar ar fi lăsat atitudinea antifascistă a lui Madgearu.Așa se proceda.]

"Pentru că , **în ce ne privește, noi socotim că este egal de primejdioasă pentru această țară și anarhia de dreapta și anarhia de stânga.**(aplauze la PNȚ)

Țara aceasta nu trebuie pusă să aleagă între cele două anarhii .Țara aceasta are nevoie de liniște și de ordine, și aceasta nu se poate realiza decât prin consolidarea ei în cadrul sistemului Constituțional și Parlamentar" (Aplauze la PNȚ și PNL-majoritar)

" Pentru că **noi nu putem să ne permitem luxul experiențelor ,să lăsăm experiențele în altă parte, și să nu venim aici cu spiritul de apologie și să încercăm să introducem la noi în țară aceste metode de anarhie , care nu pot să ducă decât la distrugerea unității sufletești și să pregătească sfărâmarea unității politice a Statului Român "**

(aplauze prelungite la PNȚ)

j.)Octavian Goga (PNC)

(p. 1811) / 2 mart.'37

▫**Mișcarea naționalistă studențească**

/Fenomene prerevoluționare .

" **Mișcarea studențească** nu este de azi , de ieri .**Mișcarea studențească în făgaș naționalist** începe **imediat de la război**,odată cu **exodul de la țară spre orașe ,odată cu numărul mare al școlilor și al studenților noștri.** [----]

Și atunci, d-lor , vă rog să vă gândiți și dvs **ce este îndărățul acestei mișcări ?**

" În România este astăzi **o tulburare sufletească** .De la această tribună, făcând o analiză a lucrurilor, înainte cu câțiva ani, am spus că **trăim vremuri prerevoluționare**.Este un fel de **stare sufletească , de agitațiune** , peste tot. România întreagă este astăzi într-o **stare de agitațiune sufletească. Sufletul românesc palpită , este prins de un neastâmpăr , care este protestatar**

" Și atunci , d-lor, vă întreb pe dvs care știți istoria , care știți cum s-au întâmplat lucrurile în altă parte :**nu înțelegeți dvs că din această stare generală,tineretul, care are o specială**

sensibilitate ,**canalizează mișcarea în sens de violență câteodată și în sens mesianic.?**
[-----]" Oriunde în societate, în orice țară din lume, unde există această materie inflamabilă, **pretutindeni se ivesc asemenea fenomene. "**

Octavian Goga (PNC) / 2 mart.'37

#Disperarea românismului

«România a Românilor !

" Și atunci ce este de făcut ? Măsura pur și simplu cu poliția și cu celelate , este foarte ușoară -dar **poliție au avut toți aceia care nu au putut menține ordinea.**

Cine a avut cea mai mare poliție din lume, decât țarismul, cu ohranele lui ?

Nu poliție trebuie aici .Trebuie înlăturată cauza ,ca să dispară efectul.

" Pe ce se greșea starea de nemulțumire sufletească din această țară ?

Se greșea **pe ideea** ,care nu este a clasei conducătoare ,care purcede de jos,din masele adânci ale poporului român, **ideea că acest popor nu este definitiv stăpân în țara lui, că sunt infiltrațiuni de exploatare străină de care ne lovim la fiecare pas.**

Nu eu voi veni acum să le detaliez . **Coborâți-vă dvs în conștiința dvs** și le veți ști .

D-nii mei, **eu vorbesc aici deschis** ,vorbesc ca un analist , ca un om logic, **ca un om cinstit , și suport orice discuție și orice argumentație.**

" **Da, românismul are sentimentul acesta penibil ,că românul nu este stăpân la el acasă .** [--

[-----] Prin urmare, eu vă fac dvs aici **declarația că , atâta vreme cât în Țara Românească nu se va face o rectificare politică , în sensul ca să se dea simțământul tuturilor că ideea națională , cu toate atributele ei logice, va învinge-până atunci liniștea nu va fi în această țară .** " Da , să se facă această rectificare , și pe urmă să se întroneze liniștea , cu toate consecințele ei. Aceasta este ceea ce am avut de spus."(**aplauze laPNC**)

Declarații / Atentat Bratu /Cameră , 2 mart.'37

5.)Atentatul contra lui Tr.Bratu (1 mart)-în dezbaterea Senatului, 3 mart.'37

(D.S., MO 36 - 37, șed. de marți,miercuri, 2 și 3 mart '37)

prof.C.Stoicescu prof.I.Botez prof.Dragomir Hurmuzescu
prof.dr.C.Angelescu (ministr. Ed.Naț), prof.Ai.Lapedatu (președ.Senat)
prof.N.Iorga prof. DRloanițescu prof.ACCuza

I.PSS dr.Miron Cristea (Patriarhul României)

Doc.integral - fișier **Școală, presă, cultură, V**

[LD : au cuvântul **rectorii, profesorii universitari**. Cuvântul lor cântărește greu , în balanță. **Solidaritatea** lor cu Traian Bratu , absolut justificată .**Indignarea** lor față de actul scelerat perfect legitimă.**Politica** pătrunsese profund în universități, și printre cadrele didactice .Fiecare milita pentru partidul și cauza îmbrățișată .

Înțelegerea față de tânăra generație, față de studenți ,era ea pe măsură ?

Cunosc ei **cauzele profunde și amploarea** stării de spirit care domnea în universități ?]

a)prof.C.Stoicescu(rector Univ.București)

2 mart.'37

/Pedepsă pentru autorii materiali și morali !

[LD:27 ian.2007.Stoicescu ridică o problemă serioasă a instituțiilor de drept din România , cu care suntem confrunțați și noi după dec.'89.Legislația existentă (atunci și acum) , îngăduie numai **pedepsirea executanților** (nu a creierului care poruncește) , **a autorului material** (nu a autorului moral).Numai așa se explică de ce atâtea **processe din interbelic** s-au sfârșit cu **achitarea presupușilor autori morali** .Numai așa se explică de ce noi, acum ,pedepsim pentru mineriade , numai pe **Cosma și lideri mineri !]**

A aflat din ziare de **mișelescul atentat . " Această sălbatecă agresiune** a stârnit indignarea

tuturor oamenilor de bine , indiferent de partidul căruia aparțin.

Îmi permit să întreb **onoaratul guvern , ce măsuri înțelege să ia**, pentru a curma aceste **continui turburări** , pentru a curma aceste **continui neorândueli**, care vin din partea unor indivizi care **nu se sfiesc să proclame** sus și tare , că **sunt mai presus de Stat și de lege**. "Adaug că , după părerea mea, **dacă veți lovi numai brațul care execută și nu creierul care poruncește, numai autorul material și nu și cel moral, nu veți obține nici un fel de rezultat ."**
(Aplauze prelungite) [-----]

b)prof.I.Botez (Univ.Iași)

2 mart.'37

/Lipsa colegialității între profesori

[LD :Semnalează tensiunea ce domnea în corpul profesoral , adversitățile politice dintre profesori care antrenau și pe studenți .]

[----] **Această infamie este rezultatul necolegialității în universitate și al împărțirii în grupări politice. O spun aici cu curaj, și , în numele Universității și culturii românești , dorim ca politica să iasă din Universitate "**

c)prof.Dragomir Hurmuzescu

(?) / 2 mart.'37

/Prăpastia dintre studenți și educatorii naturali

Vinovați de această stare sunt și cei care au tolerat excesele tineretului , dar cu mult mai vinovați sunt cei care l-au încurajat în violența acțiunii lor ,cei care l-au scos din rostul lor, pentru a-i îndruma în politica militantă și cei care au căutat să și-i apropie , ca să le ajute în propaganda unor idei violente și agresive, incompatibile cu atmosfera de studii și cercetări universitare .

" S-a făcut o campanie pătimașă pe chestiunea taxelor și s-a căutat a se introduce un fel de proces între profesori și studenți, pentru a-i separa printr-un zid de neîncredere de educatorii lor naturali ,pentru a-i folosi în alte direcțiuni .

Este timpul ca cei care au greșit cu bună credință ,să-și examineze atitudinea, iar ceilalți să-și examineze conștiința "(aplauze)

d)prof.dr.C.Angelescu (PNL,ministr.Ed.Naționale)

(p. 1901) / 2 mart.'37

«Politica scoasă din universități !

/Guvernul își va face datoria

"Guvernul se asociază cu toți vorbitorii de astăzi , și cu dvs toți, pentru a înfieră această faptă mișlească comisă la Iași (aplauze prelungite) în contra unui om de seamă, fost președinte al Senatului, un mare cărturar ,care nu a făcut decât să-și facă datoria ,în tot timpul, ca rector al Universității .(aplauze)

" Nu putem admite ca la Universitate să se facă politică .Studenții sunt chemați acolo să învețe carte , iar nicidecum să facă politică.(aplauze) "D-lor, vom lua măsuri în această privință . Aveți încredere în guvern că va căuta să-și facă datoria , **ca să nu se mai petreacă astfel de fapte ,reprobate de către toată lumea civilizată . [-]"** (aplauze prelungite)

e)prof.AI.Lapedatu (PNL)

(p. 1901) / 2 mart.'37

[LD : Solidaritatea ardelenească iese la suprafață, trecând peste adversitățile de partid.

Un amestec de frustrare pentru ingratitudea față de contribuția ardelenească la lupta pentru unire ,cultură , școală perfect adevărate.]

()Omagiu ptr Bratu

" Sentimentul de revoltă și de indignare cu care Senatul țării, prin glasul colegilor ce s-au perindat la tribună, a ținut să condamne și să înfieraze de la tribună odiosul atentat. [----]

" Și pentru toate acestea , precum și pentru faptul că a căutat să cheme tinerimea la datorie și la muncă, [-----] Traian Bratu a fost ciopârțit în România întregită , pentru a cărei realizare a luptat , nu numai cu lumina minții ,ci și cu armele morții . Și a fost ciopârțit , ca o rușine indelebilă [de neșters] , în orașul celei mai glorioase tradiții de lumină și cultură , în lașii marilor dascăli ardeleni , al căror ultim reprezentant antebelic , a fost . Iată de ce ziceam că ecoul pe care l-a răscolit în sufletele ardelenilor de origine , odiosul atentat din capitala Moldovei, este mult mai vibrant și mai dureros,. [---]

Căci prin aceasta, Senatul țării a vestejit și înfierat pe atentatori , criminali ,nu numai pentru că pumnalele lor sângeroase s-au îndreptat asupra unui eminent fost președinte al său, ci și pentru că ele s-au îndreptat asupra unuia dintre cei mai aleși și merituoși fii ai Ardealului , veniți pe vremuri, în țara mămă, spre a cinsti acest Ardeal" [---]

////////////////////////////////////

f.)prof.N.Iorga

(p.1902) / 2 mart.'37

▣Responsabilități morale :îngăduință și ațâțare

[LD : Iorga este Iorga. Ce să comentez ? Cuvânt cu cuvânt adevărat , apăsător , direct . Dar până și dintr-un asemenea episod nenorocit , el își extrage doza de otrăvă contra partidelor ,ca instituții, mutând accentul pe tărâmul indefinibil al moralei.]

" Eu n-am de reprezentat un partid, într-o chestiune care nu este de partid,ci interesează viața morală și rânduiala țării , și ar fi bine ca fiecare , în tot ceea ce facem,să ne gândim la viața morală a țării și la această rânduială.

" Nesocotiții și criminalii care au făcut ceea ce au făcut la Iași,și n-au avut nici curajul să se predea poliției , prin urmare au fost mișei, Iași,aceștia sunt produsul unei stări de spirit , și în stare aceasta de spirit sunt multe responsabilități : sunt responsabilități de îngăduință și responsabilități de ațâțare .

"Este foarte ușor ca pe un criminal să-l trimiți la închisoare ,dar este trist că nu poți să pui mâna pe autorii morali, care sunt mulți."

prof.N.Iorga / 2 mart.'37

...Partide violente, instigatoare la război civil

" Nimeni nu crede că ar trebui să se împiedice activitatea legală a partidelor care se succedă la putere cu forțe înprospătate , și fiecare aduce țării ceea ce poate ,dar de o bucată de vreme, în activitatea a trei sferturi din partide,s-au introdus metode de război civil, care au dus acolo. (aplauze)"

...Canalii din umbră

Prin urmare ,dacă avem de a face cu 3 criminali,avem de a face -scutiți cu dibăcie , fiindcă oamenii aceștia cunosc cum să se pună la adăpost-cu un număr de canalii , pe care conștiința acestei țări să-i pedepsească în lipsa unor mijloace judecătorești de a-i trimite alături cu aceia a căror mână au înarmat-o "(aplauze unanime, prelungite) [----]
Să ne modificăm mijloacele de luptă politică ! "(aplauze unanime , puternice)

...Ziare instigatoare

" Și împotriva acelor cari prin ziare - ziare a căror citire este o scârbă și o groază - prin ziare și prin cuvântări de întrunire publică ,aduc un tineret neexperimentat și nesocotit în situațiunea de a deveni ucigași și călăi ,împotriva acelor trebuie să se ridice orice om cu iubire de această țară,și orice om care are respectul umanității, care nu se exprimă în nici o formă mai frumoasă decât libertatea gândului onest , care nu trebuie să aducă după dânsul nici gloantele revolverului , nici înțepătura pumnalului "

(aplauze unanime , puternice , îndelung repetate)

g)IPSS Miron Cristea, la Sumar,3 mart.'37

▣ Biserica condamnă atentatul, crima ,

" D-le președinte, d-lor senatori, ieri - după ce **capii tuturor partidelor politice au condamnat sălbatecul atentat în contra fruntașului român, rectorul Bratu**, de la Iași - unul din domnii senatori , venind la mine, mă întrebă : **ce opinie are Biserica în această chestie ?**

"Spre a nu se naște bănueli fanteziste , care -durere - mișună în atmosfera vieții noastre publice astăzi , ca și fulgii de zăpadă de afară , **țin să declar ,că Biserica mea română s-a pronunțat clar și categoric ,cu ocazia asasinării prim-ministrului Duca,împotriva oricărui atentat , crime și a oricărei violente** ,căci nu există biserică creștină , ba nici un alt cult religios,care să aprobe asemenea fapte criminale.

Deci , de sine se înțelege , că și în cazul d-lui Bratu , **Biserica noastră are același cuvânt de dezaprobare și de înfierare .** (aplauze unanime)

" În ce mă privește pe mine **personal, am avut** - îndată ce l-am cunoscut -**legături de stimă și prietenie** , încât **atentatul împotriva lui , îmi apare** **îndoit odios și vrednic de pedeapsă .** (aplauze unanime)

IPSS Miron Cristea / 3 mart.'37

/Memoriile IPSSMiron Cristea

[LD: iată semnalat **un fir care poate duce la semnificarea încrederii ce i se va acorda , de către Regele Carol II, în febr.'38 . Deocamdată... suntem în martie '37]**

" În general, observ , cu privire la **situația din țară** , că,**indiferent de cele întâmplare la autoritățile competente** ale țării noastre ,**există numeroase memorii ale mele**, în care am arătat - după modesta mea părere - și **unele din cauzele adânci ale stării ce s-a produs, indicând și mijloacele de îndreptare** , în deosebit , unde sunt mai competent ,**cu privire la școli și tineret .DI. ministru al școlilor ș educației naționale , dr.C.Angelescu , cunoaște multe din vederile mele.Și îmi rezerv** - de voi mai avea zile - **dreptul și datoria de a le repeta ocazional și în fața dvs."**

IPSS Miron Cristea / 3 mart.'37

/Revizuirea mentalității liderilor de partid

" **Întreagă mentalitate a conducătorilor partidelor noastre politice ,trebuie revizuită** sub **raportul idealurilor naționale și creștine** ,ce străbat azi **sufletul poporului român**, ale cărui jertfe de viață și de sânge stau **la temeliiile Statului Român**, mai ales că **toate au în programul lor aceste principii.Chestiunile vitale ale neamului a fi rezolvate strict și consecvent prin prisma acestor postulate** cu cel mai **desăvârșit dezinteres** și cu **delăturarea oricărui interese lăaturalnice** - precum cu bucurie constat ,că în timpul din urmă a început a se face , **fără a atinge nimic din drepturile etnice , religioase și culturale ale cetățenilor români de altă origine decât noi, căci am înființat această Românie "**

h)prof.ACCuza (PNC) ,la Sumar. ,

(p.1964-1965) / 3 mart.'37

...Condamnă atentatul dar ...

...Dezaproabă psihoza creată

"Nu a luat cuvântul pe data de 2 martie , pentru că **a vrut să se informeze,să nu facă " o înferare solemnă "** - cumau făcut reprezentanții partidelor -**fără să știe motivele pentru care atentatorii au făcut acea faptă .**

Poate **prof Costăchescu** , care vine de la Iași , "**știe mai bine decât noi "** ,care au fost **cauzele care au determinat acel atentat .**

-Iuliu Mumuianu (PNC) : **Nu se cunosc nici atentatorii, dle profesor !**

-ACCuza : Prin urmare, **nu știm ce a fost** .[-----]

...Contra închiderii universităților și căminelor

[LD :Vorbeste **experiența de profesor și înțelepciunea de vârstă** a lui ACCuza .

Dar în **starea emoțională** care se crease, cine îl mai putea auzi și asculta !]

"... eu mă refer la **măsurile care, după atentat , le-a luat guvernul**.Și să-mi dați voie să spun , de la început , că îmi face impresia că **guvernul acesta e pe sfârșite**, nu numai din p.d.v. constituțional , ci e pe sfârșite și din p.d.v. guvernamental,**adică nu mai are putere să guverneze**, [-----] mă grăbesc a **vă prezenta condoleanțele mele** . [-----]

Sunt măsuri care **sunt profund dăunătoare țării și absolut inutile** [-----]

Dvs luați măsura de a închide toate Universitățile din țară și **toate căminele** .

-Voci : **Foarte bine !**

-ACCuza :Pentru ce foarte bine ?**La răspunsul dvs , eu zic : foarte rău !**

-Voce :Trebuia o dezinfecție!

-ACCuza : De ce ? Pentru ca să **scoți din Universitate tinerii** care sunt invitați să învețe , pentru ca **să scoți din Universitate 40.000 de studenți** , pentru că **3** - dacă vor fi studenți, că nici asta nu se știe ! - **au atentat la viața rectorului Universității de la Iași** .[-----]

protestez cu toată energia împotriva și a închiderii Universităților,și a acestor **procedee samavolnice** , pe care eu nu le admit , **ca în 24 de ore** , fără ca studenții să fie preveniți, **să fie scoși astfel din viața universitară** [----]

Dvs aruncați nedumerirea în spiritele multămii și **jigniți profund pe părinții** aceia care fac sacrificii ca să întrețină odraslele lor.[----]**Dvs compromiteți prestigiul acestei țări în străinătate**,când, **pentru un atentat regretabil, dați spectacolul** cum că țara aceasta este în

stare de anarhie în clasele sale superioare ,necesită închiderea Universităților. [---]

Dvs infiltrați în sufletele acestor tineri scoși din Universitățile lor, **desnădejdea și introduceți amărăciunea profundă** ,căci ei nu înțeleg nimic ce înseamnă aceasta ,ca dvs **să-i scotați din Universități** ,pentru că s-a întâmplat un incident la Universitatea din Iași .

lată de ce vin și **protestez contra acestei măsuri** , pe care o cred și **profund dăunătoare țării** " **prof.ACCuza (PNC)** ; / 3 mart.'37

/DA:Interzicerea studenților de a se înscrie în partide

/NU:interzicerea studenților de a face politică

-ACCuza : "Dar **ați mai luat încă o măsură** , măsură care înseamnă , cum ziceți dvs, **să introduceți un nou articol** [legea de *organizare a inv.superior* ,în Parlament] ,prin care **se interzice studenților , sub sancțiunea exmatriculării ,să facă parte din vreun partid politic .**

-Voci : **Foarte bine !**

-Iuliu Mumuianu : Vă luați angajamentul să **dați afară din Partidul Liberal pe studenții înscriși în acest partid ?**

-Voci : **Da!**

-Mumuianu :**Toate partidele să facă declarația aceasta , și atunci suntem de acord .**

-ACCuza :Dlor senatori, **cât de fericit aș fi să fiu întotdeauna în acord cu dvs** ,precum sunt acum ! (exclamări) **Da**, fiindcă **dvs protestați contra înscrierii studenților în partidele politice .Sunt absolut de aceeași părere** , dar adaog : **și din partidele dvs .**

Sunt în contra politicii de partid , căci această politică de partid a nenorocit țara, astfel cum ați făcut-o dvs !" (dl Iuliu Mumuianu aplaudă)

Și fiindcă sunt contra acestei politici de partid, **sunt în contra înscrierii studenților în partidele politice .lată d-lor că suntem de acord**.[.....]

-ACCuza: Dar ,este și o altă parte cu care **eu nu mă unesc**, care intră în concepția dvs , **regretabilă concepție, aceea că studenții n-au dreptul să facă politică .**

Dar d-lor, cine a făcut politica care a adus țara aceasta în starea care se găsește ,dacă nu **studențimea** , **adică tinerii reprezentanți ai culturii române ?**

Voți dvs ca studenții să nu se mai ocupe de politică ?

Îi condamnați dvs numai la buchea sterilă a cărții ?

Eu protestez cu toată energia contra unei asemenea măsuri , dacă ați putea să o luați .
[-----]" Prin urmare **nu se poate admite** , sub nici un cuvânt, **ca să se interzică studenților dreptul de a face politică . "**

-prof.dr.C.Angelescu (ministru Ed.Naționale) :**Veți discuta această chestiune** imediat , fiindcă **vine în discuția Senatului Legea învățământului universitar "**
Atentat Bratu / Senat / 2, 3 mart.'37

6)**O.Goga** ,Comunicare :statut studenți ;statut preoți ,3 martie' 37

Vict.lamandi (ministr.Culte și Arte) ;**I.Nistor** (ministr.Muncii) - răspunsuri
(DAD, MO 39, șed.de miercuri, 3 mart.'37 , pag. 1828 - 1837)

[LD : pornește de la un **Comunicat** dat de guvern , privind o serie de măsuri pentru **despoliticianizarea unor instituții și mișcări :studentimea** (cămine și universități) , **preoțimea** (biserici și întruniri) ,**uniformele** (diverse gărzi) , **protecția muncii naționale** (aplicare)

Discursul și polemicile , mai ales cu Victor lamandi , înlesnesc lămurirea **accepțiunii** ce se dădeau unor **concepte și principii doctrinare** în epocă.și care , după al doilea război mondial, au căpătat **semnificații disjunctive** .

Textul integral - vezi xerox. **Doc.integral : fișier PNC - VI**

Goga / 3 mart.'37

#Închiderea căminelor studențești = un abuz guvernamental.

Generozitatea statului român față de studențime a **fost foarte** " măsurată " ,nu s-a întemeiat pe o " **instituție serioasă** " cum ar fi " **cetatea universitară** "

Consideră măsurile luate de guvern ca " **nepotrivite** " : trebuia să se facă un **Regulament pentru funcționarea căminurilor**, **și nu să fie închise** .

Goga / 3 mart.'37

/Interzicerea studenților de a face politică ?!

Comunicatul guvernului spune :

< Consiliul de miniștri aprobă ca în legea depusă la Senat să se insereze un nou articol , potrivit căruia se interzice studenților , sub sancțiunea exmatriculării, să facă parte din vreun partid politic sau să participe la manifestări politice ,obținându-se astfel despoliticianizarea studențimii universitare . >

Deocamdată, își exprimă o mare nedumerire în fața acestei măsuri : " Cum adică **exercițiul drepturilor politice** la aceia care sunt majori **se poate suprima ?**

Când un student împlinește **21 de ani**, **el nu intră** , conform legilor în vigoare , **în deplinul exercițiu al drepturilor politice ?** [-----]

Goga / 3 mart.'37

/Interdicția preoților de a se manifesta politic ?!

"Se merge și mai departe , dincolo de tineret și **se confiscă dreptul preoțimii de a-și afirma părerile politice** . (întreruperi, proteste la PNL)

-M.Negură (ministr.Cooperației) : **Doar în biserică !**

-Goga :**Eu mi-am făcut un act de conștiință din problema preoțimei** .Eu înșămi sunt fiu de preot. **Știu care este misiunea istorică a preoțimii,știu în ce făgaș s-a desfășurat** , și aici , dar mai ales în Ardeal.

Comunicatul dvs spune :

< Aprobă demersul Ministerului Cultelor , făcut în numele guvernului , către IPSS Patriarhul, pentru a sancționa participarea preoților la campaniile de ură și de învrăjbire și care transformă biserica în armă de luptă politică .Autoriză pe ministrul Cultelor a apela la măsuri pentru prevenirea acestor fapte . >[-----]

-Tiberiu Moșoiu (subsecretar de Stat) : " Dvs credeți că orice guvern **poate rămâne indiferent** , când **3 dintre cei care asasinează pe un bolnavși-l ciopârțesc cu topoare** , după

ce este deja cadavru [LD : Mihai Stelescu] sunt studenții ai unor facultăți sau academii teologice ? (aplauze la PNL)

-O.Goga : Eu trebuie să vă răspund foarte natural , că dvs , în calitate de guvernanți, **dacă hotărâți să mențineți ordinea, trebuie să pedepsiți crima , oriunde s-ar găsi ea.** Prin urmare , nu puteți rămâne indiferenți în fața crimei însăși .Că între aceia au fost și 3 studenți de la teologie , **este cu atât mai rău**

-Moșoiu : Pentru mine este simbolic .

-Goga : Ce simbol vedeți dvs aici ?

-Moșoiu : Că există în organizația bisericii noastre "ceva" care trebuie corectat .

-Goga : Vorbiți în sens dodonic ; ceva ! Acel " ceva" aș vrea să-l sesizați dvs și să-l corectați Nu puteți putem vorbi aici cu aerul de sibilă .Care este acel "ceva" ?

-Moșoiu : O anumită ambianță , creată , **dvs știți de cine [G de F ?PNC?] și în ce împrejurare [Moța și Marin ?]**

-Goga :Dar vă întreb pe dvs : **credeți că preoțimea se poate sustrage de la îndeplinirea drepturilor ei politice ?**

-Vict.lamandi(răspuns 1):

Regret că nu am fost aici de la începutul comunicării d-lui deputat Goga ,pentru a ști exact ce a spus d-sa , cu privire la măsurile pe care guvernul le-a luat și le va lua până la capăt ...

-Tilică Ioanid (PNC) : **Atunci răspunde la ce ai auzit acum !Dacă nu ai fost aici, ce vrei să răspunzi ?**

-lamandi : D-le deputat, vă rog să fiți foarte calm, pentru că sunt și eu foarte calm....

-Ioanid : S-o văd și pe aceasta !

-lamandi : **Regret că nu am fost aici de la începutul comunicării d-lui deputat Goga ,pentru a ști exact ce a spus d-sa , cu privire la măsurile pe care guvernul le-a luat și le va duce până la capăt, în ce privește delimitarea rolului pe care preoții trebuie să-l aibă în viața politică.**

Am auzit însă ultima afirmațiune a d-lui Goga , că prin măsurile pe care le preconizăm , **țintim să scoatem pe preoți din viața politică activă a Statului.Este inexact .**

/Drepturile politice ale preoților

"Însă trebuie să se știe că **atâta timp cât biserica noastră națională este o biserică de Stat , ea este datoare să sprijine , cu toate puterile ei morale, ordinea pe care se bazează existența Statului nostru** (aplauze la PNL)

În afară de altar și în afară de biserică, **preotul este cetățean și este liber să gândească și să creadă după cum îl duce conștiința lui** (aplauze la PNC)

Însă , în altar și în biserică , **să înceteze orice agitațiuni ,de incitație la ură și de răstălmăcire a rostului pe care biserica trebuie să-l aibă în viața Statului nostru "**

(aplauze prelungite , bravo , la PNL)

-Goga : Eu nu știu dacă dl ministru cunoaște bine rânduiala în biserica noastră

În altar , la noi, n-a fost vorba de nici un fel de agitații .

-lamandi : Dle Goga, eu aș face apel la dvs , rugându-vă **să credeți că ,dacă guvernul a ajuns la hotărârea la care a ajuns și pe care am comunicat-o azi dimineață și șefului Bisericii noastre ortodoxe,**

[LD : coroborează cu discursul lui Miron Cristea din Senat , în aceeași zi]

guvernul se întemeiază pe fapte și nu pe presupuneri . (aplauze la PNL)

Sunt altare ale bisericilor , în care s-au pus anumite fotografii [Codreanu ? Moța ? Marin ?] și sunt preoți care, de la înălțimea altarelor , au făcut apologia crimei și asasinatelor .

[-----]

#Concurență pentru naționalism

-lamandi : "D-le Goga, eu nu am să-mi reneg nimic din ce am gândit și din ce am făcut .

Mi-am primit educația mea sufletească sub apostolatul profesorilor Iorga și Cuza , între 1910 și 1915 . **Nu repudiez nimic din ideile călăuzitoare ale tinereții mele .**

Le-am acordat cu ideologia Partidului Liberal, care este cel puțin tot atât de naționalist cum sunteți dvs (aplauze , bravo la PNL) **care târziu de tot ați ajuns să vă fixați**

Într-un partid cu titulatură naționalistă integrală; și de 20 de ani stăruiesc în credință și devotament în acest partid , pe care nu l-am părăsit , înfruntând toate riscurile și neuitându-mă la nici o oportunitate și la nici o elasticitate de atitudine. (aplauze , bravo la PNL) [---]
Goga -Iamandi / 3 mart.'37

#Concurență pentru patriotism

-Iamandi : Dar o politică care își zice națională , dar țintește la însăși surparea organizației Statului, prin mijloace criminale, aceea o repudiem , [G de F] căci nu are ce căuta în biserică . [---]

-Goga : Eu n-am apărut nici o dată crima !

-Iamandi : Însă ați sprijinit prin atitudinea dvs pe criminali [-----]

Dar o politică care își zice națională , dar țintește la însăși surparea organizației Statului, prin mijloace criminale, aceea o repudiem , căci nu are ce căuta în biserică ."

-Goga-CCBrătianu

#Uniforma?=ordine și control

#Interzicerea uniformelor?=abuz guvernamental

-Goga : " Eu vă vorbesc fără o specială adversitate .Gândiți-vă, ce înseamnă uniformele ? Le îmbracă mai ales tineretul. Eu am apreciat ideea de a da o cămașe albastră tineretului care este împrejurul mișcării Partidului Național Creștin.Dați-mi voie să vă spun că această uniformă reprezintă ideea de demnitate, reprezintă ideea de ordine.

-Mișu Slăvescu : Dignitatea o angajează culoarea ? Dacă este albastru este demn, dacă este de altă culoare nu este demn ? [-----]

-CCBrătianu Vă rog nu confundați armata și uniformele ei, cu organizațiile dvs .

-Iamandi : De când aveți uniforme,dezordinea este mai mare în țară

(aplauze la PNL și PNT) [-----]

-Goga-Costinescu

#Protecția muncii naționale

-Goga: "Consiliul de miniștri aprobă propunerea ministrului de Industrie [Valer Pop] pentru a face mai eficace ocrotirea muncii românești .Cum adică ? Acum, de ultimă oră, în ajunul plecării , în ziua când se fac toate pregătirile în sensul Constituției , pentru plecare ,atunci luați măsuri pentru a face mai eficace ocrotirea muncii românești !?

Aceasta este o recunoaștere că nu s-a făcut nimic până acum [-----]

Dar ce faceți cu avocații ? Dvs știți că la asociațiile profesionale ale avocaților este o mare fierbere ; [-----] Asociațiile avocațiale sunt centre de violențe profesionale , de protestare contra elementului străin , care , neexistând o legiferare adecuată în sens național, pătrunde , se infiltrează în toate colțurile "(aplauze la PNC)

-Iamandi : O parte din probleme vi le lăsăm dvs

-Goga: Dar ce faceți cu doctorii ?

-dr.I.Costinescu (ministr.sănătății) : De medici m-am îngrijit eu, d-le Goga ,și vă asigur că situația lor mă doare cel puțin tot atât pe mine, cât poate să vă doară pe dvs [----]

-Vict.Iamandi : [-----] Vreau să vă dau o lămurire asupra concepției pe care o avem noi în legătură cu rosturile cetățenilor în această țară . Dacă dvs aveți dreptul de a proclama , cu atâta patos , un exclusivism , care nu știu ce ar putea să dea în practică, pentru însăși interesele superioare ale țării, dați-mi voie să exprim o concepție care a fost concepția organică la baza Statului nostru . Dl dr Fru"hing este colonel în armata română , are merite din timpul războiului prin asistența medicală pe care a dat-o soldaților români în timpul războiului , tot așa cum au făcut foarte mulți dintre români . [----]

Goga / 3 mart.'37

▀ Mișcarea națională

[LD : până la alegeri și la preluarea guvernării ... **mai erau 8 luni**. Dacă nu aș ști cum s-au desfășurat evenimentele ... aș lua fraza lui Goga ca pe o emfază , în plus.

Lucrurile nu au stat așa ... și atunci **Atenție LD !**]

" Atunci , d-lor , dați-mi voie să vă spun că **nu aceste măsuri de circumstanță luate de un guvern care pleacă** , vor putea să restabilească echilibrul interior al Statului nostru .

Aici nu se cere să se ia măsuri de un guvern care pleacă , ci se cer măsuri care să întroneze liniștea , măsuri care trebuie luate de un guvern care vine .

" **Mișcarea națională** , d-nii mei , **este astăzi organică** , ea nu mai poate fi nici trasă la îndoială și **avalanșa ei nu mai poate fi oprită .**

" **Întâi , triumful ideii naționale** , cu toate atributele ei logice în viața publică și în viața de Stat a României , **și pe urmă , ordinea se va afirma** , ca o consecință logică a acestui triumf "

(Aplauze prelungite la PNC)

-Victor Iamandi (răspuns 2)

(p. 1834 - 1835) / 3 mart.'37

" D-le președinte , d-lor deputați , voi fi foarte scurt în răspunsul pe care vreau să-l dau d-lui deputat Goga . De altfel , **din întreruperile** care au avut loc și **din precizările făcute** în cursul lungii cuvântări a d-lui Goga , cred că **s-a putut vedea** lămurit **punctul nostru de vedere** în chestiunile pe care d-sa le-a ridicat de la această tribună . Vreau însă **să limpezesc , să scot în lumină , raporturile dintre guvern , dintre partidul nostru și dintre Biserică** , a cărei apologie a făcut-o dl Goga .

▀ Biserica - în preocupările PNL

/Tradiție și merite

" D-lor deputați , **Partidul Național- Liberal** este , în ordinea întregii dezvoltări a Statului nostru , în ordinea tuturor realizărilor națiunii noastre , **creatorul tuturor instituțiilor și al tuturor așezămintelor de bază ale acestui Stat .**

"**Biserica Românească** -și sub Vechiul regat și astăzi- **nu a avut un sprijinitor mai convins** , nu a avut un **apărător al intereselor ei spirituale** , **mai hotărât și mai înțelegător decât cum a fost Partidul Național -Liberal .** (aplauze la PNL)

" Este însă **o deosebire fundamentală** între **punctul nostru de vedere** și **acela exprimat de dl Goga** - punct de vedere pe care , de câțiva ani încoace , d-sa l-a transformat în principiu de **doctrină al partidului său .**

Noi nu confundăm Biserica neamului cu partidul nostru , **așa cum face dl Goga** , care confundă **Biserica ortodoxă cu partidul său .** (aplauze la PNL)

" **Biserica** , este adevărat , și-a îndeplinit rolul ei **în toate direcțiunile vieții naționale** în trecut , așa cum foarte bine a spus-o dl Goga ; **slujitorii altarului au fost cei dintâi apărători ai limbii , ai sufletului , ai conștiinței românești .**"

Victor Iamandi / 3 mart.'37

/Constituția 1923 - drepturi acordate preoților și învățătorilor

"Dar , în viața Statului nostru de astăzi , **Biserica trebuie să se ridice deasupra partidelor politice** , ca instituție , iar ca îndrumare permanentă , ea nu trebuie să aparțină nimănui , decât sufletului însăși al neamului (aplauze la PNL) [-----]

Prin modificarea Constituției , la Iași , în 1918 , **am dat drepturi politice și preoților și învățătorilor** , dându-le posibilitatea să se aleagă în Parlament [-----] pentru că **învățătorii și preoții sunt cei dintâi conducători ai satelor .**" Dar ...

Preotul în Biserică , **trebuie să rămână exclusiv al Bisericii .**

Măsura luată de guvern , nu îndepărtează preoții din viața politică , ea nu face decât **să-i cheme la datorie .**

Goga a spus că Biserica și preotul **sunt împrăștiatori de iubire și ură !**

"**Eu știam că esența credinței creștine nu trebuie să fie sentimentul de ură !**

Înfăptuiri

...S-a reușit **salarizarea preoților în condiții aproape normale** (sute de milioane de la buget)
În ultimele 6 luni , de când el este la Culte , **a înființat 600 de noi parohii ; se va mări numărul lor , la 700-750** ,și se va rezolva complet problema preoților extrabugetari ,care-și mutau sărăcia din loc în loc.

...În Senat s-a votat o lege - curând urma să vină și la Cameră - prin care **s-a pus la dispoziția mănăstirilor istorice din țară** , o întindere de **18.000 ha,de pădure și teren, cu scopul esențial de a apăra aceste monumente și a le păstra splendoarea de altădată .**
" **Vă rog să nu confundați o minoritate de preoți** , care a deviat pe alte drumuri , de acelea a datoriei lor, pentru că **împotriva acestora se îndreaptă măsura care se preconizează,** cu imensa majoritate a slujitorilor bisericii , care sunt la datorie ;la datoria Bisericii și a credinței creștine" (aplauze la PNL, PNT , strigăte de bravo)

-Ion Nistor (ministr.Muncii)(răspuns)

(p. 1835) / 3 mart.'37

▣ **Închiderea și reorganizarea Universităților și căminelor**

Răspunsul detaliat la întrebare îl va da dl ministru Angelescu.Până atunci , unele deslușiri :

"**Turburările regretabile din timpul din urmă, care s-au produs la universități și cămine, au determinat guvernul ca să vină cu măsuri drastice** ,pentru a pune capăt acestor turburări, **închizând în mod temporar universitățile și căminele.**

" Dar , pentru ca răul să poată fi curmat din rădăcină, odată pentru totdeauna,Ministerul Educației Naționale a elaborat un **proiect de lege** pentru **reorganizarea vieții universitare** , stabilind dispozițiuni pentru disciplina studenților ,o lege prin care **să se stabilească condițiile în care universitățile să poată funcționa în mod normal.**

"**Legea** aceasta a trecut ieri prin **Comisiunea Senatului ;azi se discută în Senat .**

Ea va veni în fața onoratei Camere .Atunci dvs veți avea ocaziunea să apreciați după cum merită , dispozițiile acestei legi care , de bună seamă, că **vor crea condiții favorabile pentru o dezvoltare normală și firească a vieții noastre universitare .**

" De aceea, eu rog pe dl Goga să aștepte cu încredere **această lege,** care va da **cel mai bun răspuns la observațiile ridicate aici** "(aplauze la PNL)

Universități, biserica / 3 mart.'37

7.)Închiderea incidentului diplomatic/ambasadori străini/ 9 mart.'37

(DAD , MO nr. 44, șed. de marți, 9 mart.'37 , p. 2042 - 2048)

(D.S. , MO nr. 40, șed.de marți, 9 mart.'37, p. 2259 - 2270)

[LD:24 ian.2007.Trei săptămâni **acest scandal ținuse a fișul scenei politice românești.**

Pe acest fundal diplomatic ,se produsese și celelalte incidente și confruntări cu studențimea, cu atentatul Bratu,implicarea bisericii și măsurile de ordine.

Au întreținut această atmosferă -de pe platforme diferite - **partidele din opoziție nerăbdătoare să provoace căderea guvernului Tătărescu** ,măcar cu câteva luni mai devreme de termenul firesc.**Scandalizate** (sau nu) de participarea diplomaților la înmormântarea celor doi legionari , atunci, în februarie.**Scandalizate** (sau nu) de faptul că incidentul diplomatic a fost închis.Într-un cuvânt , indiferent de poziție, **se dorea un singur lucru : capul lui Tătărescu !**

Ca istoric, eu ar trebui să mă transform într-un "**judcător**" obiectiv și să hotărâsc :

cine avea dreptate? Ei bine,nu am s-o fac !

Nu știu cine a avut dreptate, pe termen scurt, mediu și lung.

Clasa "dirigentă" a României anului '37 era divizată tensionată,agitată, deabusolată,învrăjbită.

Partidele erau într-un confuz proces de metamorfozare ,repoziționare,redefinire ,disociere.

Instituțiile statului de drept -executivul, legislativul, justiția - resimțeau toate aceste tensiuni .

Poporul de rând ("electoratul"),era purtat de valurile de la suprafața luptei politice '.

Dar atenție ! viața își urma cursul normal, pentru că- după cum am mai spus-o -structura economică și socială a țării **nu erau în pericol.]**

Camera (dimineața) : a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;
b) **Armand Călinescu** (PNT) , c) **Gh.Brătianu** (PNL-2) , d) **Gr.Iunian** (PRT) ,
e) **Oct .Goga** (PNC) , f) **Adam Ionescu** (Fr.Rom.) - declarații , replici , polemici
Senat / dupăamiaza) : a) **Victor Antonescu** (ministr.Af. Str.) - discurs-răspuns ;
b) **Grigore Filipescu** (P.Conservator) , c) **DRIoanișescu** (Fr.Românesc-Vaida) ,
d) **M.Manoilescu** (Liga .Corporatistă) , e) **ACCuza** (PNC) , f) **N.Iorga** (PND) -replici ;
g.) **Vict.Antonescu** - concluzie finală . **Doc.integral , fișier Politică externă , VII**

CAMERA

a.)Victor Antonescu/Răspuns /Camera

«**Guvernul consideră incidentul închis.**

[**Intrând în incintă, este primit cu vii aplauze de pe băncile majorității PNL.**

În ședința din **16 febr.**, deputat **Armand Călinescu** a adresat guvernului o **comunicare** cu privire la **participarea unor reprezentanți diplomatici** la ceremonia **înhumării celor doi voluntari români , morți în războiul civil din Spania.**

În răspunsul său, **prim-ministru Tătărescu** a arătat că **guvernul va cerceta și soluționa acest incident** .[-----]

" D-lor deputați, guvernul român având în vedere rezultatele cercetărilor făcute, și luând act de explicațiile ce i s-au dat acum și de sentimentele de prietenie față de țara noastră exprimate cu acest prilej, preocupat și el în interesul păstrării și dezvoltării legăturilor amicale ce avem cu Germania , Italia și Portugalia, a hotărât să considere incidentul închis "

b)Armand Călinescu(PNT)

#**Atitudinea contradictorie a guvernului .**

[**LD : îmi este lehamite să fișez toată această lungă hărțuială a lui Călinescu : când a avut a dreptate guvernul ? ; dacă a greșit Tătărescu ? ; care este , în acest caz , situația președintelui de Consiliu ? ;este el dezavuat și de aceea nici nu a venit în parlament ? .**

Departe de a vădi același curaj și în ce privește statele implicate în incident , el este obsedat doar de un lucru : cu orice risc și cu orice preț, guvernul să plece !

Recapitulează conținutul comunicării lui din 16 februarie și răspunsul dat atunci de Gh.Tătărescu , citând pasaj cu pasaj .]

" [la 16 februarie] guvernul a considerat acea participare ca o înfrângere a uzanțelor diplomatice . "**Vine astăzi onoratul domn ministru al Afacerilor străine ,și ne aduce soluțiunea , care însemenează, ce ?**

Că nu, participarea la o ceremonie religioasă nu constituie o înfrângere a uzanțelor diplomatice și că , nu au urmărit miniștrii străini o imixtiune în afacerile interne ale țării "

"Ei bine d-lor, este oare o asemănare între punctul de vedere exprimat de guvern la 16 februarie, și punctul de vedere exprimat de același guvern astăzi ?(aplauze la PNT)

Sau este o deosebire fundamentală , o atitudine absolut contradictorie ?

D-lor , cum se explică asta ? Ce s-a întâmplat între timp ? Cum ați ajuns aici ?

Care este situația d-lui prim-ministru ?(aplauze, bravo, la PNT)

-dr.Lupu : O definește însăși absența sa [Tătărescu] de aici .

-Călinescu : Care este situația d-lui **președinte al Consiliului, care se vede astăzi dezavuat ? Care mai este prestigiul său ? [-----]**

Armand Călinescu (PNT) / 9 mart.'37

-Lezarea demnității Statului

-Blam pentru prim- ministru

-Precedent periculos

Cum este posibil aceasta ? Cum ați putut ajunge la o asemenea soluțiune ? [----]

Ați acceptat ca asemenea caracterizări să rămână la alegerea însăși a persoanei ministrului străin .[-----] Ei bine, acesta **este un principiu inadmisibil, și creează un precedent periculos.** .(aplauze , bravo la PNȚ)

Și eu mă întreb : **cum ați putut accepta o asemenea explicație?** [-----]

Aceasta este inadmisibil și eu aștept de la dl ministru de externe , o declarație liniștitoare în această privință .

" Așa dar, **prin soluțiunea** pe care a adus-o astăzi guvernul, **în primul rând, nu a rezolvat problemele superioare ale demnității Statului** , așa cum a spus-o același guvern la 16 februarie 1937.(aplauze , bravo la PNȚ) ; **în al doilea rând, a adus o soluțiune care constituie un blam** , o înfrângere a primului ministru.(aplauze , bravo la PNȚ) ; și , în fine , **în al treilea rând a adus o soluție care , prin unele puncte cuprinse în ea , constituie un precedent periculos** pentru ziua de mâine .(aplauze , bravo la PNȚ) În asemenea condițiuni , trebuie să regret că **guvernul nu a fost în măsură să salveze interesele țării** [-----]

Regret acest lucru și țin în mod formal să exprim neîncrederea partidului nostru în acțiunea guvernului liberal . .(aplauze , bravo la PNȚ) [-----]

c) Gh.Brătianu (PNL-2)

#Contradicția dintre formula Tătărescu și Antonescu

[LD : **Aceleași comparații , argumente (citate) ca și Armand Călinescu, de pe o poziție , pe fond, contrară ridicarea aceleiași dileme compromițătoare pentru guvern.]**

" Dlor , nu știu **cu cine se va fi sfătuit dl președinte** de Consiliu , în lipsa d-lui ministru de externe, **în intervalul** destul de îndelungat **ce a despărțit incidentul** de sâmbătă, până la **declarația d-sale de marți** ; dar , în orice caz , **nu puteți scăpa de cleștele acestei alternative : ori demnitatea națională** , de care amintea atât de elocvent dl președinte al Consiliului, **a fost atinsă** , și atunci **cum rămâne cu formula care ni se aduce astăzi ? ori , ceea ce am crezut noi** , că demnitatea națională , în acest caz , **nu a fost în cauză** , și atunci , **cum poate un șef de guvern să facă asemenea declarațiuni** și să ridice **asemenea incidente ?** (aplauze la PNL-g) [-----]

"**S-a dovedit** că , prin asemenea declarații , **că panica ce stăpânește de câțeva vreme și pe care oîntâlnim la fiecare pas, în măsurile de ordin lăuntric, cată să se întindă și în domeniul relațiilor externe .**" (aplauze la PNL-g) [-----]

-Vinovații să plătească!

"Și atunci **concluzia este : oricare ar fi dorințele ca să se impună la cârma țării sau în viața publică anumite persoane sau anumite grupări** , trebuie ca astfel de greșeli , **vinovații să plătească din vreme** ; nu trebuie să ajungem ca **de pe urma lor, țara întragă să suporte consecințele** , poate ireparabile "(aplauze la PNL-g)

d) Gr.Iunian (PRT)

#Pleacă diplomații sau Tătărescu !

[LD ; la fel ca antevorbitorii săi (cu citate și argumente) , pune în antiteză ideile cuprinse în declarațiile lui Tătărescu și ale lui Antonescu ;(nu le mai preiau) preiau doar concluziile]

"...vreau în mod sincer să aduc **omagiul meu străduințelor** pe care d-l ministru al afacerilor străine le-a adus pentru **lichidarea acestui incident** .[-----]

" Ei bine, d-le ministru, **dacă noi v-am da dreptate , ce vă folosește ? Dvs sunteți dezis de propriul dvs președinte al Consiliului** . [-----] **Nu puteți ieși din această alternativă : ori dl președinte a avut dreptate** și simpla participare a celor trei miniștri la solemnitatea religioasă **a fost de natură de a aduce o gravă atingere sentimentului demnității naționale, și atunci răspunsul dvs nu este satisfăcător , ori dvs aveți dreptate**, dar atunci **cum rămâne cu răspunsul d-lui prim-ministru ?** [-----]

" Nu puteți ieși din această alternativă :
sau miniștri sunt vinovați și atunci trebuie să plece ,
sau ei nu sunt vinovați și atunci este grav vinovat dl președinte de Consiliu, că a dat acestui
fapt o apreciere nemăsurată față cu gravitatea lui, și atunci demnitatea națională nu va fi nici
o dată împăcată cu rămânerea mai departe în fruntea guvernului a d-lui președinte de
Consiliu [-----] " Vă rog să lămuriți - natural după ce veți reflecta împreună cu dl președinte
de consiliu -cum veți împăca aceste interese care nu sunt , de sigur, de natură inferioară "
(aplauze unanime pe băncile opoziției)

e) **Oct .Goga (PNC)**

#Un incidint diplomatic " forțat "

#"Neastâmpărul opoziției și excesele retorice ale lui Tătărescu

▫Dreptatea lui , a lui Goga .

[LD : că este mulțumit de răspunsul lui Antonescu , mai bine zis de răspunsul diplomaților
implicați, nu putea să mire pe nimeni .Repetă (citându-se) considerațiile făcute în prima
dezbateri.Semnificativ mi se pare la el o creștere de aroganță, de ton, de manifestare , pusă
pe seama opiniei publice , al cărui exponent principal se considera .

Dacă rezultatele la alegerile din nov.'37 , nu le-ar confirma, atunci declarațiile sale
puteau fi date uitării.Realitățile l-au confirmat în mică parte, pentru că a venit la guvernare cu
un procent destul de modest , față de guvernul a cărui demisie o cerea !
Și atunci , care era pulsul opiniei publice ?[

" Atunci am zis : de ce complicați lucrurile ? Întrebarea mea se adresa atât opoziției cât și
guvernului.Am zis : Ce vreți ? Care este finalitatea unei asemenea complicații ? [-----]

vreți să împingeți țara într-un conflict diplomatic ? [-----]

vreți să ne clasăm alături de boșevici ? [-----]

La sfârșit ceream ca incidentul să fie închis. [-----]

Părerea mea este că a triumfat bunul simț și că , dacă de la început , era o temeinică judecată
și o apreciere a posibilităților și a scopurilor spre care tinde această chestiune , eu cred că ea
se lichida de la început .Regret că a ținut 3 săptămâni ." [-----]

f.) **Adam Ionescu (Fr.Rom.) / 9 mart.'37**

▫Satisfacție pentru închiderea incidentului .

▫Regret pentru contradicția dintre Tătărescu -Antonescu

[LD : reconfirmă (autocitându-se) declarațiile făcute la 16 februarie .]

"Frontul Românesc a văzut , prin urmare , clar din primul moment ." [-----]

Nu putem însă ca, luând act de acest lucru , să nu ne exprimăm regretul nostru pentru

contradicția flagrantă dintre declarația primului ministru și aceea făcută astăzi ,

în numele guvernului, de către dl ministru de externe . (aplauze la Fr.Rom.)

SENAT

[LD:deși doar câteva intervenții polemice , "se aleg apele" în senatul României ,dând indicații
privind simpatiile politice,doctrinare sau diplomatice.

Și ar fi deosebit de simplu dacă aceste opțiuni ar fi dihotomice(bifurcate):

democrat-antidemocrat/prodictatorial-antidictatorial / fascism-antifascism/național-antinațional/
carlist-anticarlist /

Numai că , în realitatea istorică dată, unul și același partid(sau personalitate) avea opțiuni
încrucișate,aparent paradoxale,greu de fixat într-o grilă valorică adecvată.

Ce să zici despre Iorga?:antifascist , antidemocrat , prodictatorial, procarlist

Ce să spui despre **DRloanițescu** ? :țărănist,prodicatorial,procarlist,naționalist,pro-fascist
Ce să zici despre **Manoilescu**? :neoliberal,pro-fascist, pro-dictatorial, anti-carlist ?
Ce să zici despre **ACCuza** :naționalist, antisemit,antidemocrat , procarlist ?
Și ce să zici , din multe p.d.v.,**despre PNL sau PNȚ** ? :naționale, democratice, antifasciste, antidictatoriale ... dar care se luptă la cuțite ?!
Și iată cum **un simplu incident de natură protocolară** -închis din rațiuni diplomatice conjuncturale -a fost **transformat de partidele naționaliste într-o victorie a lor !**
Și iată cum același incident , a fost folosit de unele partide democratice **pentru a lovi într-un guvern al unui partid democrat , antifascist!**

a) Victor Antonescu

▣Răspuns identic

" D-lor senatori, în ședința din **16 febr. curent**, d-nii senatori **Miclescu și Grigore Filipescu** au adresat guvernului **o comunicare** cu privire la **participarea unor reprezentanți la ceremonia înhumării celor doi voluntari români** , morți în **războiul civil din Spania** .

" În răspunsul său, d-l **prim-ministru a arătat** că guvernul **va cerceta și soluționa** acest incident. În ce privește faptele cercetate

[LD Citește absolut același text rostit în Adunarea Deputaților]

b)Grigore Filipescu (P.Conservator)

[LD : Filipescu este un om politic de clasă ; sub o formă diplomatică , dar destul de insinuantă , **semnalează canalele** prin care se producea **amestecul străinătății** în treburile interne: **subvenționarea presei , minoritățile , participări de genul celor întâmplare]**

/Neamestec în treburile interne !

/Independență și demnitate națională

"Vrem să fim **stăpâni la noi** ;**nu vom permite nimănui să se insinueze** în treburile noastre .
Vrem o **presă naționalistă** - dar și națională -întrebuințată **cu banii noștri** și inspirată de noi .
Vrem **minorități fericite** pe pământul țării , beneficiind de **toate drepturile hărăzite de legi și tratate** , dar **fără nici un contact politic cu străinătatea**.

Vrem , în sfârșit, **guverne tari** , în stare **să contoleze ce se petrece** în această țară ,și în **măsură să sancționeze orice abuz** . [-----]

" Un stat are dreptul să râvnească la **cât mai mult prestigiu** .Această **ambție este și legitimă și simpatică** , cu singura condiție ca cursa după prestigiu **să nu însemne o veșnică jignire a demnității altora** .[-----] Nu vrem să lovim în nimeni , dar nu înțelegem să fim loviți.

Mândri de prestigiul țării noastre ,nu facem, nu putem și nu vrem să facem politică de prestigiu ." [----]

Din acest p.d.v. **atât guvernul actual, cât și cărmuirea trecută a d-lui Vaida , poartă o grea răspundere "**

c.)DRloanițescu (Fr.Românesc-Vaida)

#Capcana-pretext întinsă de PNȚ .

#Echivocul declarațiilor guvernamentale

▣ Confirmarea declarației Fr.Românesc.

În ședința din **17 febr.** , el **rugase guvernul să nu se pripească** în a declara ca **"manifestație politică"** **participarea miniștrilor la ceremonia înhumării celor doi tineri** căzuți pe frontul civil din Spania.**Dacă PNȚ și P.Conservator** , ca partide de opoziție, **puteau să exploateze acest episod,guvernul nu trebuia să cultive acest " echivoc"** , de vreme ce el nu era străin de

caracterul quasi -oficial dat pe traseu ceremoniei ,de la graniță la București :în toate gările, vagonul mortuar a fost întâmpinat de :autorități tăți civile, primari în uniformă de ceremonie, școală , biserică

-Iorga :Este adevărat ? Aceasta este foarte important !

-DRIoanișescu : Găsim aceasta în ziare .Ziarele înregistrează prezența primarilor .

-Iorga :Nu este tot una !

/Moța și Marin =sacrificiu ptr creștinism, patrie , tron

[LD:deși doar câteva intervenții polemice , "se aleg apele" în senatul României :

-DRI :Noi de atunci am rugat guvernul să fie prudent ,să nu considere drept manifestare politică această izbucnire națională în jurul jefei a doi tineri , care se sacrificaseră pentru creștinism, pentru ideea de Patrie , pentru Tron.

/Dinastia - mai presus de orice !

-Voci :care Tron ?

-DRIoanișescu :Dl ministru de externe ne-a dat dreptate

-Voci :Care Tron ? Precizați !

-M.Manoilescu : "Pentru Tronul României , care ar fi amenințat în momentul în care s-ar produce încercarea bolșevică de a trece peste noi .(zgomot , întreruperi)

-DRIoanișescu : Eu consider o ireverență să se pună în Senatul țării această întrebare și de aceea am și refuzat să răspund.Nu se poate arunca nici o învinuire niciuneia din gupările românești ,cu atât mai mult grupărilor care luptă pentru ideea națională ,în ceea ce privește sentimentele dinastice .Cine ar cugeta altfel, comite un act de trădare " [---]

/Tătărăscu a căzut în capcana PNȚ!

" Se dovedește , d-lor senatori , că noi am văzut clar această chestiune ; se dovedește că guvernul s-a pripit în momentul în care a calificat ca " imistiune" în treburile noastre interne participarea miniștrilor străini la ceremonia înhumării . [-----]

Graba cu care dl prim-ministru a răspuns la întrebarea " spontană " , dar " aranjată " a Partidului Național-Țărănesc, a pus guvernul român într-odelicată situație .[-----]

" D-lor senatori, dacă ați lua declarația d-lui ministru de externe și ați compara-o cu declarația făcută de mine, în numele Frontului Românesc [17 febr] ,ați avea impresia că ideile sunt în așa înșiruire , că dvs ne-ați copiat pe noi și că, atunci, noi am arătat , din primul moment ,punctul de vedere al guvernului român , exprimat azi de dl Antonescu .[-----]

d.)M.Manoilescu (Liga .Corporatistă)

#Capcana PNȚ : încercarea de a provoca căderea guvernului ;

[LD :ideologic nu sunt o admiratoare a lui Manoilescu.

dar la acest episod, mă văd obligată să-i dau dreptate .

Am mai spus-o și am documentat-o : PNȚ, de la căderea de la guvernare din '33 , a fost într-o perpetuă ofensivă de răsturnare a guvernului liberal, și orice pretext era bine -venit . A făcut acest lucru uneori în folosul democrației , alte ori în paguba coeziunii forțelor democratice !

De data aceasta este un episod care îi va conduce spre Pactul cu Garda de Fier !]

"Concluziunea este că cei care am reprezentat , în Parlament,acest punct de vedere , calm și obiectiv, am avut dreptate și că nu au avut dreptate cei de la opoziție și de la guvern care au căutat să exagereze acest incident și care , mai ales, s-au grăbit prea mult să scoată concluziuni ."

-Prof.Iorga:Care au fost aceia ?

-MManoilescu :În special Partidul Național -Țărănesc, ca să vorbesc numai de partide mari .PNȚ a fost acela care a făcut din această chestiune ,nu numai în Parlament, dar și în presă, o mare chestiune, pe urma căreia trebuia turburată țara , și , dacă se putea, răsturnat nițel

guvernul .Ei bine, d-lor, rămân numai la concluzia asta "
////////////////////////////////////

e) ACCuza (PNC)

▣Satisfacție pentru închiderea incidentului.

[LD : ce potolit și scurt este ACCuza ! Recunoaște într-u totul autoritatea președintelui Goga !]
" PNC, regretând incidentul, se bucură că a fost rezolvit , în modul cum a fost rezolvit ,
cred eu, spre deplina noastră satisfacție .

Se cuvine așa dar, să aducem mulțumirile noastre d-lui ministru de externe.

De altfel, asupra acestui incident , și-a spus părerea , după cum știți, din partea PNC,
mai pe larg, dl Octavian Goga. Mă unesc în totul cu declarațiunile d-lui Octavian Goga,
președintele PNC, care au fost aduse la cunoștința d-lui ministru , în Adunarea Deputaților "

f.) N.Iorga (PND)

[LD : 9 nov.2003 . Iorga după ACCuza ! Amicii din tinerețe, deveniți înțelepți senatori
în 1937 . Amândoi vor muri în 1940 ,dar ce diferență de destin și posteritate !

Asta așa ... ca filozofare ! Cât privește structura gramaticală a frazei lui Iorga,
învit profesorii de limbă română să facă analiza și schema textelor lui.

Eu am făcut câteva analize cu Val ,și sunt extraordinare

Nu voi schimba nici un cuvânt . Să înțeleagă fiecare cece am înțeles și eu .

Să extragă din acest discurs propozițiile care conțin credințele lui Iorga.

Eu încerc să le detectez și le dau fond albastru]

N.Iorga / 9 mart.'37

▣Răspunderea pentru demnitatea României

[LD : Iorga calm ,liniștit , nepătimaș , aparent modest, întrunind atâtea calități pe care
chiar el le enumeră . Cred și simt că era ascultat . În acel loc, în acel moment .

Dar în afară ?! Dar el înțelegea generația tânără ?]

-Iorga : "Die președinte, d-lor senatori, să-mi fie îngăduit să spun câteva cuvinte de bun simț, de
amintire adevărată și de prevedere în care ,în rândul întâi , intră **acel bun simț , pe care îl
mai reprezentăm câțiva** ,poate și **din cauza locului de unde venim** , poate și din cauza
experienței noastre ,poate și **din cauza studiilor noastre** , poate și **din cauza impresiunii pe
care ne-o fac anumite împrejurări** din jurul nostru, **pe care nu le-am dorit** ,cum au fost acele
încercări pe care vom căuta să le îndreptăm,și cred că lucrurile o să meargă bine.

" Dar nu am nici cea mai mică intențiune să dau lecții cuiva,și sunt foarte convins că
eu nu am misiunea de a apăra demnitatea României .[.....]

"Fiindcă , **dacă vom avea toți grija demnității României**, nu ne înțelegem totdeauna ,
și , prin urmare , **nu se știe totdeauna unde se găsește grija acestei demnități.**"[----]

/Guvernul = apărătorul demnității naționale

/Suveranul -simbolul , arbitrul suveranității

"Eu cred că **demnitatea României o apără guvernul care este** ,iar **dacă Suveranul** își dă
seama că această **demnitate nu este bine apărată ,atunci trebuie să vină altcineva ca să o
apere** [.....]

" De atunci, în afară de ședința de aici , când a vorbir **dl Filipescu și reprezentanții altor
partide,când dl președinte al Consiliului** , cu temperamentul său,**a trebuit să spună ceea ce
un președinte de Consiliu trebuia să spună :că va ști să apere interesele permanente ale
țării ...**

/Politica externă a României nu se schimbă !

...de atunci s-a petrecut încă un lucru :**afirmarea** ,pe care nimeni nu a îndrăznit a o tăgădui ,
chiar dacă aiurea se vorbește altfel, înaintea altui public, sau **prin articole** de gazetă , sau în

conversații , pe care nu le putem auzi , căci sunt cu ușile închise , **nimeni n-a îndrăznit să se împotrivescă acestei afirmări** , că **România are o politică externă** , pe care **nu o schimbă** . **O supraveghează , o corectează** , pe prieteni îi înștiințează de oarecare alunecări , și prietenii , dacă țin la alianța noastră , revin la ceea ce trebuia să fie și înainte de această înștiințare . **" Prin urmare , s-a spus că noi avem alianțele noastre . Nu le schimbăm cu alte alianțe . "**

#Împărțirea lumii în două ideologii

-România .contra totalitarismului brun sau roșu

"Și în această ședință s-a mai afirmat încă un lucru ,că în lumea aceasta , care este acum împărțită după două ideologii ,după **ideologia democratică** ,alunecând în unele locuri spre **Sovietism** , și ,după **ideologia fascistă** , care poate să meargă până la o tiranie,pe care eu o **declaram cea mai mare dușmană a civilizației umane** ,fiindcă împotriva **anarhiei** , se produce **reacțiunea imediat** , dar împotriva **tiraniei** , este foarte greu de sub călcâiul celui ce și-a așezat cizma pe creștetul oamenilor , să se jungă la același răspuns imediat și prin urmare , **la aceeași acțiune salvatoare** , s-a afirmat , în aprobarea dvs , a tuturor , **că noi suntem și împotriva revoluției sovietice și împotriva atentatului la libertate** ,care ar însemna un guvern altul decât **guvernul sprijinit pe Constituția noastră,și pe așezămintele moștenite de atâtea generații de înaintași de ai noștri ."** (aplauze)

[LD:atenție! Iorga încă este apărătorul regimului consacrat de Constituția din 1923]

N.Iorga (PND) / 9 mart.'37

▫Tătărescu și Antonescu=diferențe de temperament și răspundere

[LD:în sfârșit,Iorga,un bărbat de stat , un om politic cu discernământ]

" [---] au fost două manifestări ale ministerelor :manifestația celuiia [Tătărescu , 16 febr.] care a vorbit în ședința de la Cameră și manifestația , deosebită ca temperament , a celuiia [Antonescu] care are grija afacerilor străine și care întrebuințează limbajul care se impune întotdeauna , când se găsește cineva în fruntea ministerului care îngrijește de legăturile noastre cu străinătatea.

/Concluzia :

Concluzia trebuie să fie aceasta : în momentul da față , [---] primim orice declarație de **bună cuviință** și , în orice caz , **de respect față de această țară bună și față de acest popor loial**,care nu provoacă pe nimeni și care , în schimb , firește , nu înțelege a fi provocat de nimeni , pentru **a merge tot pe drumul său natural** , pe care a pornit .[-----]

"Căutați ca anumite intrigi să nu prindă.

Să ne ocupăm de ale noastre dinăuntru , care cuprind astăzi așa de grele probleme.

Să rămânem legați de alianțele noastre , prin care ni se garantează viitorul.

Față de toată lumea **să fim plini de acea precauțiune** , dar și de acea prietenie care să așeze România în rândul popoarelor **ce nu s-au lăsat turburate de curentele extreme**,

care înveninează omenirea astăzi,căci urmăm **acea linie dreaptă** prin care **acești oameni părăsiți de toată lumea ,așezați în mijlocul celor mai mari primejdii**,

au știut să se păstreze etnicește întregi și să aștepte cu o răbdare de două mii de ani ca să-și creeze o patrie întreagă la care aveau dreptul . "

(Aplauze puternice, unanime, îndelung repetate)

g.)Vict.Antonescu - concluzii - 9 mart.'37

▫Același gând și scop în politica externă

()Omagiu lui Nicolae Iorga

"Nu ia cuvântul în replică , decât spre a accentua că **cuvântarea plină de înțelepciune**

a d-lui prof. Iorga , a adus **lumină întreagă asupra chestiunii** care de trei săptămâni se dezbate în România.

" Sunt fericit că **un om înțelept , un mare cărturar al țării** **dă deslegare acestei probleme :** **să ne păzim alianțele** cu sfințenie , pentru ca **cuvântul României să fie crezut și respectat .**

/Închiderea incidentului

Aceasta d-le profesor , este **grija noastră de toate zilele , ca să nu provocăm vrăjmașii atunci când nu e locul să se provoace vrăjmașii**, și înțeleapta cugetare a dlui profesor Iorga **a dat concluziunile acestor dezbateri , că nu se poate face nici o deosebire între ceea ce a spus d-l președinte de Consiliu , acum trei săptămâni , și ceea ce facem noi astăzi .**

Omul politic **nu poate să fie desbrăcat de ambianța în care se mișcă**

Gândul nostru , al tuturor , și cu gândul d-lui prim-ministru acum trei săptămâni.

a fost același .[...] Nu a fost deci **nici o dată în gândul d-lui președinte al Consiliului , ideea să tulbure în mod inutil relațiunile României cu două State mari .** [-----]

" Eu cred d-lor, că **adevărată concluzie a acestor dezbateri a formulat-o înalta înțelepciune a marelui nostru cărturar, dl profesor Iorga .**

Să fim deci mulțumiți , cu toții , că am putut contribui la deslegarea în condițiuni bune și normale a acestui incident "

Finis dezbateră " incident diplomatic " / 13- febr.- 9 mart.'37

8.) **M. Cancicov , Unificarea legilor financiare excepționale , 9 mart.'37**

(DAD, MO 44, șed. din 9 mart.'37 , p. 2063-2064)

Doc. integral - fișier Index legislativ

Mircea Cancicov / ministru de Finanțe / 9 mart.'37

▣ **Expunerea de motive**

Din cauza **crizei generale** , manifestată din 1930, și agravată an de an , **cu repercusiuni îngrijorătoare asupra bugetului Statului** și ale **tuturor serviciilor și situațiilor publice** , a fost necesar **să se ia diferite măsuri legislative excepționale** , de ordin economic sau financiar , pentru a-i preveni sau stăvăli efectele.

[**enumeră cele 10 legi emise de guverne între 1930-1937**]

Între timp, unele din dispozițiunile de mai sus **au fost abrogate** , prin legiurile anterioare , **altele au fost modificate parțial su total, altele au fost trecute în legile ordinare** corespunzătoare (legea de unificare a contribuțiilor; legea pentru urmărirea veniturilor publice ; legea cumulului) **Prelungirea succesivă a acestor legi, a dat loc la confuziuni și erori** . Pentru aceste motive **a alcătuit proiectul de lege pentru unificarea și simplificarea măsurilor financiare excepționale .**

▣ **Modificările Comisiunii financiare și bugetare**

[LD : pe două coloane, articol de articol, paragraf de paragraf, având specificarea "admis " sau "modificat " pentru fiecare.]

[LD 24 ian.2007. Recunosc faptul că nu m-aș oprit la acest episod, dacă nu aș avea în fața ochilor **risipa de bani , opulența, lăcomia, nerușinarea**, cu care clasa politică actuală și-a adjudecat palatele lui Ceaușescu, dotările luxoase și costisitoare, parcul de limuzine , ș.așa.

[LD: Nu dau acest document pentru a urmări travaliul legislativ, ci pentru a aduce la lumină unele informații privind scopul unor măsuri de austeritate financiară]

/ **Interzicerea de achiziții de localuri noi**

Art 10. Nu se vor face cumpărări de imobile noi în cuprinsul exercițiului bugetar '37 / '38

/ **Dreptul la automobil**

Art.11. Singurile autorități cu drept de a avea **un automobil , unul singur :**

președinții corpurilor legiuitoare; președintele Consiliului de Miniștri ; IPSS Patriarhul președ. Înaltei Curți de Casație ; Ministerele ; Prefecturile de județ, ptr toate serviciile ;Primăriile de municipiu ;Primăriile de sector , pentru toate serviciile ;Regiile ; Administrațiile comerciale ;Corpurile de armată și diviziile .
Întreținerea unui automobil (material, personal) , **nu va depăși suma de 120.000 lei anual**
Automobilele nu pot fi folosite **decât în interes de serviciu** ,și vor purta în mod vizibil **inscipția autorității**

Art. 14. Guvernul este autorizat în timpul vacanței parlamentare, să ia prin **Decret -Regal** , dat prin **Jurnal de Consiliu** , orice **măsură vor fi necesare** pentru **menținerea și asigurarea echilibrului bugetar** sau pentru **satisfacerea nevoilor neprevăzute** ,determinate de cerința apărării naționale și interesul general al țării .Aceste decrete vor fi **supuse ratificării Corpurilor Legiuitoare în prima sesiune.**

/Comisia ptr economii bugetare

Art.17. Pe lângă Ministerul Finanțelor , Direcția Bugetului, va funcționa o **Comisie permanentă** pentru **realizări de economii bugetare** , compusă din :

Raportorul bugetului, un membru al Înaltei Curți de Casație, dir. g-ral al Ministerului de finanțe , cu următoarele atribuții :

- a) **să vegheze** la aplicarea bugetului și efectuarea cheltuelilor ...
- b)**să semneze** toate propunerile de cheltueli ...
- c) **să se pronunțe** asupra avizelor cerute ...
- d) **să cerceteze** reclamațiile și sugestiile ce se fac în scopul economisirii ...
- e) **să propună** Ministerului de Finanțe măsurile necesare ...
- f) **să-și dea avizul** asupra oricăror chestiuni survenite

Art. 18. Toate dispozițiile legii se aplică **și Caselor autonome, Regiilor publice , Administrațiilor comercial și Direcțiilor speciale** , care au bugete anexe ...

Art .19. Legea va intra în vigoare , de la **1 apr.1937**

La aceeași dată, se abrogă toate celelate legi și dispoziții existente ...

Lege / 9 mart.1037

9.)Codul justiției militare // Expunere de motive, text lege // 9 mart. 1937

(DAD, MO 44, șed.de marți, 9 mart.1937 , p. 2066 - 2084)

g-ral Paul Angelescu (ministru Apărării Naționale)

NCPopescu (raportor) / Raportul

Codul de justiție militară (xerox integral)

[LD : ca exemplu de sursă de drept și adaptare la evoluțiile societății.

Legea a fost emisă de o **Comisie specială** și o **Comisie senatorială** condusă de **mareșalul Prezan**, și a intrat **în vigoare în mai 1937** .

După **64 de ani**, ea înlocuia **vechiul cod,din 1873** (copiat din Codul militar francez din 1857)) .

Doc.integral la **fișier A.Index legislație (poz.14)**

-N.C.Popescu (raportor)

▣ Importanța justiției militare

"**Buna administrație a justiției** , ca primă **necesitate a societății** și ca primă datorie a conducătorilor , este tot așa de **necesară pentru o armată ca și pentru națiunea însăși.** Armata nu poate să răspundă scopurilor ei , decât sub **condițiunea de a nu depinde decât de o singură voință** , de a nu asculta **decât de un singur mare Comandant**,și de a nu fi supusă **decât unei singure legiuiri** , care să cuprindă toate gradele ierarhiei ,de la soldat la general.

De aici, **necesitatea unei legi de justiție specială** , în raport cu toate nevoile și cu toate exigențele vieții militare ."**Nu este națiune** ca să nu fi proclamat în trecut, și mai ales astăzi, aceste principii ,pe care să nu le fi înscris în legi precise și respectate de toți.

" De buna administrație a justiției , de spiritul ei de dreptate și de autoritatea ei , se leagă toate **regulile care formează ansamblul datorilor ostășești ; în represiunea ei sigură , rapidă și adesea severă** , se găsește angajată **ascultarea necondiționată sau disciplina** ,cu alte cuvinte însăși **forța întregii armate "**

«Competența *internă și externă* a justiției militare

/Siguranța națională

"Rolul justiției militare , în țara noastră, de la război încoace, a fost ,trebuie s-o recunoaștem, **precumpănitor la menținerea ordinii sociale**

Starea de asediu , care în unele regiuni a fost **necesar să ființeze**,din cauza **necesităților impuse** , atât de **situația noastră geografică** ,cât și de aceea a **curentelor subversive infiltrate sau născute chiar în sânul României Mari ,au adus în competența instanțelor militare , toate infracțiunile care interesau siguranța interioară și exterioară a Statului , severitatea sancțiunilor și rapiditatea lor a fost stăvilă de nepătruns pentru săpătorii la temelia țării noastre .**

"Unele **insuficienți** remarcate în acest timp, au fost tocmai **rezultatul anacronismelor și lipsurilor codului actual** , precum și al **defectuoșității în organizarea justiției** .

"De aceea, socot de datoria mea a vă ruga, ca , alături de mine ,să prezentăm **mulțumirile noastre d-lui General de Corp de Armată, adjutant Paul Angelescu ministrul apărării naționale**, care a înțeles **să ne înzestreze oștirea** cu o **nouă și importantă lege militară**, care a înțeles **să ridice prestigiul unei instituții de oștire**, și , în fine, care a înțeles **să dea o garanție în plus asupra încrederii** ce toți trebuie să avem în **justiția militară** , devenită astăzi cu un rol așa de reliefat în viața Statului. "

Cartea I : Organizare

Cartea II : Competința

Cartea III : Proceduri

«Cartea IV: infracțiuni și pedepse

[LD : 12 noembrie 2003 .Îmi aduc aminte de o discuție contradictorie avută cu Ion , în 1990 , după **execuția soților Ceaușescu**.Am apărât atunci, cu argumente umanitare , de ce sunt eu **contra asasinatului politic și contra pedepsei cu moartea**. **Simt și acum la fel**. Mă gândesc la **asasinarea lui Duca, Călinescu , Iorga, etc etc ...** dar și la **execuția capitală a mareșalului Antonescu** și a colaboratorilor săi . Astăzi , însă , am avut **un moment de derută , de clătinare** ,la care va trebui să mai meditez . **Constituția din 1923, abolise pedeapsa cu moartea**. **Legionarii au comis asasinate**.Nefiind stare de război, **asasinii nu au fost condamnați la moarte** nici de justiția militară .Oare , represiunile ce au urmat - culminând cu **asasinarea lui Codreanu** - nu exprimă **carența legislativă a renunțării premature la pedeapsa capitală ?** Nu este asta mai mult dovada unei **ipocrizii conjuncturale** ,cu motivație umanitar-democratică , de vreme ce , imediat după război, toate statele "democratice" au renunțat temporar la ea ?

/Pedeapsa cu moartea

"Pedepsele sunt **aceleași ca în Codul Penal**, cu adăugirea :**pedeapsa cu moartea** în materie criminală,**numai în timp de război** ,destituirea și degradarea - pedepse accesorii.

"Cu privire la **pedeapsa cu moartea ,oprită expres prin pactul nostru Constituțional** , dar **admisă de aproape toate statele europene**, ca fiind **o stare de necesitate** izvorâtă din **dreptul societății de a se apăra** cu pedeapsa capitală,**contra acelor care îi tulbură așezămintele sale,socotim că este foarte necesară pentru timp de război**.

" La infracțiuni s-au prevăzut , în primul rând, acelea cu caracter penal ,comun codului penal , precum : **trădarea , spionajul, rebeliunea, omorul, falsurile,mita, ofensa, furtul** etc etc.

[----]

Codul justiției militare / 9 mart.'37

10.)Gospodărirea drumurilor din România, 12 mart.'37

(D.S. MO 43, șed. din 12 mart. 1937, p. 2455-2456)

ing.N.Miclescu(P.C.)- interpelare

Necesitatea unor măsuri de gospodărire a drumurilor

N.Iorga (PND) ,intervenții ;**R.Franasovici** - răspunsuri

(D.S. MO 43, șed. din 12 mart. 1937, p. 2455-2456)

Doc.integral - fișier P.Conservator II

a)Ing.Miclescu -interpelare

▣Ministerul Lucrărilor publice -cel mai sărac minister

/Necesitatea gospodăririi drumurilor

-Miclescu:Privește **bugetul anului trecut** : Ministerul de Finanțe - **8 miliarde** ;

Ministerul de Interne - **1,1/2 miliarde** ; Ministerul Apărării Naționale- **4,1/2 miliarde** ;

Ministerul Educației - **3 miliarde 600 milioane** .

Care este cel mai sărac minister ? Ministerul Lucrărilor Publice , cu doar 89 milioane lei !

Pentru anul '37/ '38 , i s-a ridicat la **131 milioane** .

A rămas în urma sa , doar **Ministru Industriei** .

b)Franasovici (răspuns):

#România-în urma tuturor vecinilor

-Franasovici :Dar nu intră aici casa drumurilor .**În orice caz, acest minister este cel mai sărac.** " Eu nu pot decât să **vă mulțumesc că pleđați pentru mine .Sunt de acord că nu se dau mijloacele necesare** pentru lucrările de care avem nevoie ."

Când va da răspunsul, **le va arăta situațiunea din alte țări .**

La indigniri și regularea cursurilor de apă, **România este în urma tuturor vecinilor**

...În **Austria, Ungaria, Iugoslavia** - lucrările datează de zeci de ani ,și au fost investite enorme : anual , peste 3-400 milioane lei **Și sunt țări mult mai mici decât România !** .

Acestea nu sunt lucrări de lux, ci lucrări pentru **apărarea avutului locuitorilor** ,

contra inundațiilor , cum pățim noi în fiecare primăvară ,**încât cheltuim mai mult pentru**

despăgubiri ! Noi am rămas în urma acestor țări , cu zeci de ani,și se alocă **câteva nenorocite** de zeci de milioane lei !

/Primează înzestrarea armatei !

-Franasovici:Recunoaște că această situație este moștenită , dar totul este în funcțiune da bani , **iar acum primează înzestrarea oștirii**.Încât **vor mai trece 1-2 ani,până când Statul va putea să facă sacrificii pentru lucrările publice**.(aplauze prelungite la PNL)

-ing.Miclescu :!"Dar d-le ministru, eu nu spun că trebuie să se ia vreun ban de la apărarea națională , dar **să se facă economii acolo unde se pot face** , pentru a se executa strictul necesar și pentru ca **să se facă drumuri** .

Eu cred că este **absolut necesar** să se facă **o lege a drumurilor** ,prin care să se înființeze

prestația ; să se facă un **program de refacere a șoselelor** , în funcție de necesități, nu după importanța (sau influența) vreunui om politic ; **să se găsească venitul necesar de minimum**

2,1/ 2 miliarde anual , special pentru șosele.

Miclescu -Iorga - gral Popovici - Franasovici / 12 mart.'37

...iluziile pacifiste

-ing.Miclescu :Toată lumea a știut , de la război încoace,**că oștirea noastră este dezarmată**

--Iorga : **Nu e !**

-Miclescu : **Era dezarmată** .Așa că un război ar fi fost un dezastru pentru noi .

A știut țara întreagă , **au știut toți miniștrii apărării naționale**, a știut toată lumea, și cu toate acestea **până acum doi ani nu s-a făcut nimic !** [----]

-**Franasovici** : Dle general, dacă cineva **poate să fie în largul lui**, nu poate să fie decât **guvernul** din care am cinstea să fac parte (aplauze la PNL) **Eu am vrut să arăt iluzia în care au trăit toate guvernele** de acum trei -patru ani, **de când vălul a căzut de pe ochii noștri** .

Și **guvernul Tătrăscu a contribuit la înarmare** într-un ritm cât se poate de viu (aplauze la PNL) Ar fi însă o lipsă de modestie să spun : numai noi am făcut totul, de când am venit.

-**Iorga** : Dar dvs trebuie **să spuneți rolul hotărîtor pe care la avut MSRegele Carol al II-lea**, în chestiunea aceasta a înarmărilor . (aplauze puternice, repetate)

-**Franasovici** : Incontestabil, că **sub imboldul MSRegelui Carol al II-lea, s-a pornit la această acțiune de înarmare a țării**, la care ,dl președinte de Consiliu, dl **Gheorghe Tătrăscu, și-a pus tot sufletul și toată energia sa.** " (aplauze la PNL)

-**Miclescu** : Adevărul este acesta : **a trebuit ca războiul să bată la ușă, a trebuit ca primejdia războiului să devină amenințătoare** , pentru ca apărarea țării și înzestrarea armatei să intre adânc în conștiința publică și în conștiința guvernului **Numai atunci s-a pus guvernul temeinic pe lucru**, și , din câte știm, s-a pus temeinic pe lucru. **Astăzi**, chestiunea aceasta nu mai este discutată și **orice guvern ar veni după guvernul liberal, va trebui să continue ceea ce a început** " [----]

Ing.Miclescu / 12 mart.'37

...**Delăsare condamnabilă...**

"Tot așa , în altă ordine de idei, **toată lumea știe** că **populația țării este decimată de bolile sociale și de alcoolism**, că **rasa noastră degenerază** , că **vigoarea poporului nostru se distuge**, cu toate acestea, **până astăzi, nu s-a făcut aproape nimic în această direcție** .

..."Și aici , în chestiunea noastră, **toată lumea știe că șoselele sunt ruinate** ; toată lumea își dă seama de necesitatea lor, pentru viața și prosperitatea țării, **și cu toate acestea nu s-a făcut nimic**. "Zilele trecute , **dr Costinescu ne-a zugrăvit în culori negre starea sanitară a populațiunii noastre de la țară**. Se simțea durerea adâncă a sufletului lui.

Tot așa sunt convins că și **dl ministru Franasovici cunoaște starea șoselelor noastre și importanța refacerii lor** , și **ar fi dorit** , de n-ar fi decât numai pentru a-și lega numele de o anume operă, **să soluționeze această problemă** .

/Starea drumurilor? -depinde de toți!

"Dar d-lor senatori, **nu este suficient să vrea ministrul respectiv ,trebuie să vrea întregul guvern**, și nu e suficient nici aceasta , **trebuie să vrea toate guvernele ce se succed, deci toate partidele politice**, fiindcă repet , **este vorba de răni adânci lăsate de război**, care nu se vindecă de azi pe mâine, **este vorba de o operă care nu se poate înfăptui decât de-a lungul anilor, și la care trebuie să contribuie toate guvernele** .

"Pentru aceasta, însă, **trebuie să se convingă opinia publică**, după cum s-a convins că este nevoie de înzestrarea oștirii , **că e vorba de însăși existența noastră și că această operă nu mai poate fi amânată** . [-----]

"**Aș fi vrut ca cuvintele mele să răsună ca un semnal de alarmă** .Am vorbit pentru că **am crezut că este de datoria mea să o fac** ;n- am avut însă nici un moment **speranța că voi fi ascultat** ,pentru că [-----] **nu au preocupat îndeajuns opinia publică** .Dar am vorbit cu convingerea că problema aceasta ,ca și problema sanitară la sate, va fi atăcată.

Ing.Miclescu / 12 mart.'37

≡**MSR:Armata, sănătatea, drumurile!**

"**Aceste probleme au ajuns pe planul întâi al preocupărilor opiniei publice și pe planul întâi al Guvernului**, pentru că **a răsunit un glas - glasul Suveranului țării** - care în **discursul** pe care l-a ținut de **Anul Nou** ,ca răspuns la felicitările care l le adresase guvernul, **a spus** că, de acum înainte **se cere Guvernului** - și cere tuturor Guvernelor - **acte de gospodărie**, și că , pentru mioment, **Guvernele trebuie să fie preocupate** , în prima linie, de cele trei mari probleme : **apărarea națională, sănătatea publică și drumurile**.

"**Aș fi fericit dacă prin cele ce v-am spus, voi contribui măcar cu o iotă la lămuirea dvs** ,

în ce privește modul cum va fi dezlegată această problemă "
(Aplauze prelungite, unanime, îndelung repetate)
N.Miclescu / 12 mart.'37

11.)Prelungirea stării de asediu (16 mart.- 16 sept) ,Senat, 12, 13 mart. '37

Aurelian Benteoiu (subsecretar de Stat, justiție) **I. Damian** (raportor)
a.) **Vasile-Rădulescu -Mehedinți** (PNT) b.) **Iosif Jumanca** (PSD)
c.) **DRIoanișescu** (Fr.Rom.) d.) **N.Iorga** (PND)
(D.S., MO 43, șed. de vineri, 12 mart.'37, p. 2466 - 2479)

[LD : legea a stârnit discuții agitate și în Adunare Deputaților. Am ales totuși **dezbaterile de la Senat**, în speranța ca în maturul -corp, voi afla o atmosferă mai responsabilă, și pentru că mulți dintre **senatorii acestei legislaturi**, fuseseră guvernanți sau deputați în legislaturile trecute] Doc.integral - fișier Index legislativ.

▣ Legea

(p. 2466)

Art. I . Starea de asediu, prelungită în virtutea **Legii** publicată în Monitorul Oficial nr.62 bis din **14 martie 1936**, urmând a **expira la 16 martie 1937**, **se prelungeste din nou** pentru localitățile și teritoriile asupra cărora ea a fost instituită până la 16 septembrie 1937, și **cu dreptul pentru guvern de a o prelungi**, la nevoie, pentru o durată de încă 6 luni, în condițiunile legale azi în vigoare, cu adăugirile și precizările ce urmează :

Art. II .

a) Cad în **competințele instanțelor militare crimele și delictele** prevăzute în art [.....] din Codul penal Regele Carol al II-lea ;
b.) Cad de asemenea în competența instanțelor militare **infracțiunile** prevăzute în art. [...]
c) Cad de asemenea în competența instanțelor militare **infracțiunile** prevăzute în art [.....]
d.) **Instanțele militare** sunt de asemenea **singure competente** a judeca **infracțiunile** prevăzute în **legea pentru reprimarea unor infracțiuni contra șliniștei publice**, și în **legea pentru apărarea ordinii în Stat** .[-----]

[art.90-129 infracțiuni din Codul penal, în competența justiției militare!]

////////////////////////////////////

a)Rădulescu -Mehedinți (PNT)

[-Iorga]

(p. 2471-2473) / 12 mart.'37

[LD :**Rădulescu -Mehedinți** fusese raportor la mesaj ,Cameră, '32/ '33,în legislatura PNT, guv.Vaida ;magistrat și avocat După polemicile de rigoare , cu opinii fluctuante(din cauză că Vaida avea acum alt partid),în funcție de interesul de partid, va ajunge și el la **cuoscutul slogan al PNT: guvernul PNL să plece !**

Noutatea - nu absolută , ci uitată o vreme - constă în cerința **modificării Constituției**, care trebuia să fie **opera unui alt partid decât PNL**,având în vedere **carețele dovedite de Constituția din 1923** .Iorga ..."îi ajută" să nu deraieze prea mult]

▣Mart.'33.Starea de asediu [guv.PNT- Vaida]

" Reamintesc în mod cronologic că, atunci **când Partidul liberal a venit la putere**, **nu exista stare de asediu** .Este adevărat că , în 1933, în urma unor **mişcări de la atelierile Căilor ferate**,mişcări pe care le cunoaștem cu toții , **s-a aplicat starea de asediu cu foarte mare timiditate** .

-Iorga : Când ?

-VRM: Legea stării de asediu **s-a aplicat în 1933**, începând din martie, timp de 6 luni.

-Iorga : Cine era la guvern ?

-VRM :DI Vaida .

-M.Negură : Național-Țărăniștii .

-VRM : Da, eu n-am venit aici ca să falsific adevărul istoric .

-DRIoanișescu (Fr.Rom.Vaida) : **Noi am făcut cele mai mari realizări , cu PNT**

-VRM: Care sunt realizările de atunci , e altă chestie, dar eu , deocamdată , țin să stabilesc că **guvernul național-țărănesc - dacă ți-neți să mă exprim așa -a aplicat starea de asediu într-un moment excepțional** , când ordinea publică era amenințată prin cunoscutele greve de la atelierele Căilor ferate din București. **Conducerea partidului a fost atunci în contra stării de asediu ,cum am fost și eu** .Dar, probabil, că acele mișcări , de la ateliere...

-Iorga :Care nu făcea ca toată țara să fie pusă sub stare de asediu .**S-a făcut o mare prostie sângeroasă** cu acele ateliere de la Grivița , și **acele greșeli trebuiau să fie îndreptate , nu să se întindă în toată țara starea de asediu** .

-VRM: Am spus că **dl Vaida era în dezacord cu partidul**, pe această chestie a stării de asediu.

Fapt este că starea de asediu a fost înființată pe 6 luni, fără prelungire, "[----]

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNT)/ 12 mart.'37

#Dec.'33.Starea de asediu[Guv.IGDuca]

"Când a venit la putere Partidul Liberal ,a găsit în țară **o stare normală constituțională** , dar a luat o măsură , **care este sursa adevărată a actualei stări de lucruri** .

În decembrie 1933, în ajunul alegerilor , guvernul liberal a găsit de cuviință **să dizolve o grupare politică** și **aceasta a fost sămânța de anarhie aruncată** ,care a dat roadele cunoscute

#Dizolvarea G de F

[LD:în pofida subiectului serios,polemica între **Rădulescu -Mehedinți și Iorga** este amuzantă, pentru că își aruncă **"mingea dizolvării"** de la unii la alții, considerând , fiecare , că măsura a fost justificată în cazul răspunderii lor,și inadmisibilă în cazul adversarului politic.]

Căci **nu era permis ca guvernului liberal** ,fără un text de lege , **să dizolve o grupare politică în timpul alegerilor** , pe motivul că **ar putea avea mulți aleși în Parlament**.

Nu era nici un pericol pentru România dacă gruparea " Gărzii de Fier" , ar fi avut în Parlament **câțiva reprezentanți** .**Ar fi fost mai bine ca dâșii să fie aici** , decât să se creeze , **prin dizolvare**, starea de lucruri ale cărei efecte le resimțim și astăzi .

-Iorga :Eu știu că **pe vremea mea a fost dizolvată Garda de Fier**.Ne-am judecat acolo , la Ministerul de Justiție , înaintea magistraților ,și acolo **s-a hotărât dizolvarea** **Dacă nu exista, ce ați dizolvat ? Lămuriiți** .

-VR-M : Guvernul Duca a dizolvat Garda de Fier **printr-un act administrativ**.

-Iorga : **Era dizolvată de pe vremea mea !**

-VR.-M : În 1934, în aprilie, guvernul liberal a votat **o lege** ,așa zisă **pentru apărarea Statului**, prin care **s-a dat dreptul guvernului să dizolve organizație politică** . Prin urmare, în nov.sau dec. 1933 , când s-a dizolvat acea grupare politică, **s-a făcut în afară de legile existente** .

-Iorga : Eu am dizolvat-o! Căutați la Ministerul Justiției !**A fost o judecată în toată legea**. Am fost împreună **cu dl Argetoianu** , când s-a discutat **dizolvarea acestei organizații și a " Cultului Patriei "** **Amândouă s-au dizolvat** .

-VR-M : D-le prof, fapt este că **la aprilie 1934, s-a votat legea pentru apărarea Statului** , și prin **art. 7** , **s-a dat dreptul guvernului să dizolve**.

Eu nu-mi reamintesc ceea ce-mi spuneți dvs .

Eu știu foarte bine că **Garda de Fier a fost dizolvată de guvernul Duca** și , în orice caz, dizolvarea unei organizații politice , **înainte de apr.1934,nu a putut să fie decât un abuz**. Îmi reamintesc foarte bine că **această hotărâre a guvernului liberal, s-a luat într-o noapte , spre marea surprindere a tuturor juriștilor din România**.Tot atunci s-a făcut cunoscut **comisiunii electorale** , că nu mai poate să primească **declarațiunile de candidaturi din partea acestei grupări** .[-----]

Și atunci, d-lor, **nu înțeleg să justific asasinatul politic care s-a comis**,dar revolta a fost așa de mare în acești oameni , **încât am convingerea că din clipa aceea ,organizarea această politică a luat proporții îngrijorătoare** și nu ar fi constituit azi o atât de mare teamă , **fără acest act abuziv al guvernului** .**D-lor, țin să stabilesc , pentru anelele parlamentare , că în această chestiune Guvernul Liberal poartă o mare răspundere "**[-----]

[LD : 13 nov.2003 . Oare de ce dădeau **legi care nu se respectau** ? Nu este prima oară când mă duce gândul că **în România, Justiția a fost în mare suferință**, și că **așa-zisa a III-a putere în Stat...** de fapt **nu păzea aplicarea legilor** ci.... **era stat în stat** .

Pentru ca altfel ... sunt absurde următoarele dialoguri]

Aduc și în acest caz un doc. din urmă , de pe vremea gov.PNȚ]

Ordonanța pentru aplicarea stării de asediu, 5 febr.'33

("Adevărul" din 7 febr.'33)

Fiind însărcinați cu aducerea la îndeplinirea înaltului **Decret Regal 201** prin care s-a declarat **starea de asediu** ,în baza **legii ptr. autorizarea stării de asediu** (4 febr.1933) ordonăm următoarele: [-----]

Art.4. Pot purta **uniforme doar membrii instituțiilor de stat autorizate**. Purtarea de **alte uniforme** neautorizate **este interzisă**.

Art.5. Interzicerea purtării de **embleme sau insigne** neautorizate .

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)/ 12 mart.'37

#Neaplicarea legilor existente

"Dar d-lor, vreau să stabilesc cui se datorește această înrăutățire a situației , pentru că e bine să se știe cine poartă răspunderea celor ce se petrec azi.

Ați venit astăzi cu legea contra purtării uniformelor, introdusă în **legea stării de asediu** .

Dar, vă amintesc că la 12 mai 1933 s-a votat [guv.PNȚ] **Legea pentru reprimarea unor noi**

infrațiuni contra liniștii publice, care la **art. 27** spune : < **Purtarea în public de embleme nepermise ,se va pedepsi cu închisoare corecțională de la 15 zile până la 3 luni , iar uniformă sau emblema va fi imediat confiscată de către agenții forței publice .>**

Mi-aduc aminte că dl ministru de Justiție s-a plâns în fața Parlamentului că **n-a avut concursul puterii judecătorești** și că acei studenți , care purtau uniforme , **au fost puși în libertate** .

Întreb pe dl ministru de justiție : **a aplicat vreodată această dispozițiune** care spune :

< **uniformă sau emblema va fi imediat confiscată de către agenții forței publice** > ?[---]

Am vrut să învederez că **guvernul ,dacă într-adevăr și-ar fi făcut datoria, ar fi avut la dispoziție și aparatul necesar și dispozițiile legale** ,cu care s-ar fi putut menține ordinea.

Dar n-a făcut-o ! Este o mare răspundere a Partidului Liberal.

#Competențe prea mari instanțelor militare

"Acum credeți că ați făcut foarte mult **cu această lege**, și că **veți ajunge la rezultatul scontat**

În regulă generală, **toate aceste măsuri** cred că **sunt menite să sporească anarhia**

care este în momentul de față în țară , mai ales după aceste **dispoziții draconice** a căror **aplicare va fi foarte dificilă** , fiindcă atunci când se va aplica această lege ,se vor ivi discuții înaintea **instanțelor judecătorești** ,care vor da naștere la **processe interminabile** .

[----- citează articolele din lege care fac trimitere la instanțele militare-----]

-**Aurelian Benteoiu** (subsecretar Justiție) : "**Legea este foarte clară ,iar scopul legii cred că este binecuvântat .Trebuie să înceteze odată, ca reteveiul să fie argument în controversele politice ?**(aplauze puternice la PNL)-[-----]

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNȚ)/ 12 mart.'37

#Abuzul puterii executive

-**VR-M** : "_Prin acest proiect , dvs mai **creați un precedent** , care se întâlnește pentru **prima oară în analele juridice ale României** .S-a mai creat starea de asediu - această stare

excepțională - **dar nu a fost accentuată ca astăzi**,creați **o competență specială** , fiindcă spuneți prin **art.X** :

< **Guvernul este autorizat de a extinde teritorial starea de asediu ,în condițiile determinate mai sus, asupra tuturor localităților , județelor,sau regiunilor , în care o va socoti necesară ,precum și a trece în competența instanțelor rmilitare , orice altă infrațiune ,afară de cele prevăzute în prezenta lege și care ar fi în legătură cu liniștea publică sau siguranța Statului. >**

" D-lor nu este posibil să lași ca **Guvernul**, printr-o simplă decizie ,sau **Consiliul de miniștri**, printr-un Jurnal, **să sustragă pe împiricinat de la judecătorulpe care i-l dă Constituția"** .

-Aur.Bentoiu : " Nu. Se creează cel puțin pentru a doua oară , fiindcă la 1933 ,când prin lege s-a autorizat principal ca guvernul să instituie starea de asediu [-----]

Deci nu prin lege s-a determinat competența, ci prin Decretul nr. 201 din 4 februarie 1933

Prin urmare, **iată un precedent foarte apropiat** , pe care ai fi avut datoria să-l cunoști , fiindcă **este o creațiune a partidului d-tale**"[-----]

-VRM :" Situația de fapt n-a fost asta la 1933 , pentru că , atunci, când s-a declarat pentru prima dată starea de asediu, **nu s-a făcut nimic altceva decât o simplă trimitere la decretul de la 1864** , iar în Decretul de la 1864 , se arăta ce intră în competența instanțelor militare.[-----] avem un text clar din Constituție , care arată când și cum se instituie starea de asediu.

Dvs zâmbiți , în loc să-mi răspundeți , pentru că , în definitiv , **Constituțiunea din 1923 este opera dvs** ...

-Bentoiu :Eu știu mai puțin **Drept constituțional** decât d-ta, de aceea te rog să-mi spui când tolerează Constituția starea de asediu ?

-VR-M :Constituția are un articol expres în care spune **în caz de pericol de Stat** ,se va putea institui starea de asediu .

-I.Damian (rapotor) : **Dacă nici acum nu este un pericol de Stat ,înseamnă să negăm complet evidența.**

-VR-M :Cum este posibil ca un pericol de Stat să dureze de 4 ani ?! Trecând peste Constituția din 1923 , care interzice cenzura în mod formal

Pe baza cărui text mențineți cenzura ? " [-----]

Vasile Rădulescu -Mehedinți (PNT) / 12 mart.'37

▣ **Modificarea Costituției !**

" Este foarte firesc ca Statele să fi reacționat , modificând structura lor organică .

S-au modificat constituțiile și în Austria și în Polonia.

Ei bine, d-lor, **dvs nu aveți încredere în dispoziția constituțională** , pentru că această dispoziție constituțională , **în 4 ani de guvernare , a rămas literă ștersă .**

Da, d-lor, pentru că **sunteți un guvern care ați stat 4 ani de zile la putere** .(protestări la PNL)

Vă rog să nu faceți o confuzie. Peste câteva zile , **se încheie a patra și ultima sesiune ordinară** .(protestări la PNL) De ce vă face așa de rău această afirmație ?

" Dar , d-lor, când **ați avut încrederea factorului constituțional** ,pe care n-au avut-o până acum guvernele , **de ce dvs , timp de 4 ani, când ați constatat că dispozițiunile noastre**

fundamentale nu mai corespund vremurilor, dacă într-adevăr ați constatat că este nevoie de măsuri de autoritate , **pentru ce dvs, după patru ani de guvernare** , în care timp ați făcut această constatare,n-ați procedat mai degrabă cu lealitate și cu bărbăție **la modificarea Constituției ?**

.(protestări la PNL)

" Dar dvs, **în loc să faceți ce au făcut toate guvernele**, care au avut o convingere,**ați avut o atitudine echivocă** : ați vrut să **nu aplicați Constituția** , **dar nici să n-o modificați** , deoarece această modificare , prin noile alegeri necesare ,**implica trecerea dvs în opoziție**, astfel că **ați preferat să treceți alături de dispoziții constituționale.**

" **Și va rămâne în istoria politică a României , o dureroasă ilustrație a vremurilor de astăzi**, că **dvs care sunteți și vă laudați a fi autorii Constituției**,după ce ați stat 4 ani la putere- când alte

partide care au făcut rezerve la votarea acestei Constituții , dar care , o dată la putere, au respectat această Constituție **-dvs, autorii Constituției, nu ați respectat această Constituție , dar nici n-ați modificat-o , ci ați călcat-o în picioare într-un mod brutal.**

" **Iată ce va rămâne în istoria politică a țării și cui va rămâne marea răspundere** în această chestiune "(**proteste la PNL ; aplauze la PNT**)

////////////////////////////////////

b.) Iosif Jumanca (PSD)

12 mart.'37 (p. 2473- 2474)

▣ **Apărarea regimului democratic constituțional intern**

" D-le președinte, d-lor senatori, **față de proiectul de lege pentru prelungirea stări de asediu**, vă rog să-mi permiteți să fac mai întâi să fac câteva **considerații principiale.**

" **Partidul Social -Democrat admite, și consideră chiar necesar,ca regimul democratic să recurgă și la măsuri excepționale ,împotriva tuturor acelor care tind spre a-l desființa.**

"Azi se dă o luptă între două ideologii potrivnice , luptă care trece peste granițele țărilor : între **ideologia democratică pacifistă** și **ideologia dictatorială revizionistă** .

De rezultatul acestei lupte **depinde existența însăși a Statelor** care au la baza lor **democrație și care ,ca România,s-au născut din principiul eminent democratic al autodeterminării.**

" De aici rezultă că **România are nu numai dreptul , dar și datoria ,să se apere ,iar Guvernul este dator să ia cele mai potrivite măsuri** , pentru a pune la adăpostul oricărei surprize , **atât regimul constituțional intern,cât și politica externă a țării**, care nu poate fi decât o **alianță strânsă cu toate Statele democratice și doritoare de pace** , credincioase principiilor și acțiunii **Societății Națiunilor.**"[-----]

Jumanca / 12 mart.'37

▫PSD respinge legea

#Tăiș contra curentelor democratice !

#Tolerarea anarhiei de "dreapta "

" D-le președinte,d-lor senatori, **în lumina acestor considerații ,noi nu am avea nimic de zis împotriva unor măsuri excepționale ,dacă ele ar servi într-adevăr și exclusiv** pentru combaterea **tendențelor** care urmăresc în această țară **scopuri anarhice și dictatoriale.**

"Din experiența de peste trei ani ai regimului actual,s-a desprins însă **regretabila constatare** că **măsurile excepționale n-au fost aplicate în trecut decât curentelor democratice și mișcării muncitorești**, deși acestea au dat **totdeauna dovadă de loialitate față de Stat** și de **respect al regimului constituțional democratic** .

" Dimpotrivă, **însuși primul -ministru al țării [Tătărăscu] a dat** , la Constanța,în toamna anului **1935, un certificat de bună purtare acelor care** , până atunci,și mai ales de atunci încoace , au fost și ei **printre autorii morali ai anarhiei de astăzi.**

"Știu de evenimentele din ultimul timp : **atacul asupra redacției " Viitorului" ,sechestrarea și maltratarea președintelui studenților liberale,devastările de la Bacău, și oribilul atentat contra rectorului Bratu,au început să vă convingă că politica de tolerare a anarhiei de dreapta a fost profund greșită."** Dar un guvern , care , până în ultimul moment,**a dat atât de puține dovezi de atașament față de regimul democratic,și care , dimpotrivă, este răspunzător pentru situația de astăzi ,nu mai poate solicita încrederea țării și nu i se mai pot da în mână măsuri excepționale .**

Prin urmare , din acest motiv, **voi vota împotriva actualului proiect de lege."**

c.)DR Ioanițescu (Frontul Românesc -Vaida)

(p.2477- 2478) / 12 mart.'37

▫Starea de asediu

#Dificultăți juridice

" D-lor colegi, de obicei, **un proiect pentru înființarea sau prelungirea stării de asediu , se judecă mai mult în politic decât în juridiic.**

Or, proiectul de față , dă naștere la **atâtea dificultăți din p.d.v. juridic,încât** , d-le ministru, **dacă nu veți lua toate măsurile ca să restrângeți aplicabilitatea textului ,veți muta toate delictele de la tribunalul corecțional , la instanțele militare.** [-----]

" Mie mi se pare că **această procedură este prea gravă** , că ea duce la **modificarea codului penal, și chiar la suspendarea codului penal.**

Mă cunoașteți și știți dorința mea de a-mi face datoria . Eu nu mă sui la tribună din dorința de a fi ostil, și nici cu sentimentul de dușmănie.

Am venit la banca ministerială și **am spus :mi se pare că din p.d.v. juridic , ce faceți aici este o**

monstruozitate .Vă rog să-mi dați explicațiile necesare . **Dvs desființați instanțele de drept comun și treceți o imensitate de delictе la instanțele militare .**

Cum veți putea să faceți acest lucru ?

Cum credeți că o să puteți face față la acest toptan de dosare ?

Dle ministru, sunteți unul din practicienii care stau în tribunal.

De aceea mi-am exprimat părerea că **nu este operă de jurist acest decret .**

Puteați să-l prelungiți tale-qualе așa cum l-ați moștenit la 1933, iar nu

să veniți să adăugați cele 90 de delictе din codul penal ...

-**Laurențiu Oanea** : 129 !

-**DRloanițescu** : Dl Oanea găsește mai multe ; **129 delictе !**

Dle ministru, eu cred că **și din p.d.v. politic și din p.d.v juridic**, este bine

să nu se întindă coarda prea mult cu regimul excepțional .

DRloanițescu / 12 mart.'37

#Inconsecvența lui Tătărescu

/În opoziție și la guvern

[**LD 14 nov.2003**. multă contradicție este în traiectoria lui Tătărescu .De la moartea lui Duca, din momentul când l-a copleșit sentimentul puterii, până la sprijinirea dictaturii autoritare a lui Carol II , și terminând cu mezalianța acceptată după instaurarea regimului comunist , este poate drumul cel mai sinuos parcurs de un exponent al generației sale.

Dar , fără prejudecăți și anticipări,acum suntem în martie 1937 .De mult Tătărescu nici nu mai venea prin Parlament, deși preluase și ministerul de Interne,și legea aceasta trebuia să o susțină el .Este adevărat că situația era grea , etc etc....]

" Am dreptul să vă fac **o citațiune** a unuia din cei mai importanți membri ai guvernului dvs , ca să vedeți **unde puteți să ajungeți** cu întinderea prea tare a unui regim excepțional .

La 1930, Gh.Tătărescu scria în cartea "**Guvernul de mâine**" :

< Regimul excepțional, făcând imposibilă acțiunea de control și de liberă critică a guvernului , instaurează cu timpul domnia bunului plac , cu toate anexele cunoscute : nedreptatea, abuzul, imoralitatea, prevaricațiunea în condițiuni de desvoltare mult mai prielnice , decât acelea ale regimului parlamentar , chiar când este abuziv. >[- -]
Regimul excepțional în orice Stat aduce totdeauna cu nașterea sa , necunoscutul și perspectiva sfârșitului.El coaleză împotriva sa , mai curând sau mai târziu, toată reacțiunea forțelor politice și se înconjoară cu timpul de o atmosferă de ostilitate surdă , în care se dezvoltă toate năzuințele de violență și de terorism . > (pag. 19)

"Este timpul să-i amintiți că atunci era exact situațiunea de astăzi și că , din cauza unei prelungiri pe timp de trei ani ,a unui regim excepțional,toate imputările pe care d-sa le făcea altădată altor guverne,pot fi făcute în momentul de față , guvernului dvs. "

(aplauze puternice în opoziție.)

d.) Nicolae Iorga (PD)

(2478-2479) / 12 mart.'37

▣ Ordinea publică - răspunderea guvernului

[**LD 15 nov.2003** .Este a patra -a cincea oară, când, în Senat ,Iorga "**salvează**" din impas inițiativele legislative draconice ale guvernului Tătărescu .

La primă vedere, superficial, s-ar putea da **cea mai comodă explicație :acesta era Iorga ,cu prestigiul și cu ideile lui !**

Eu am tentația de a explica acest **rol crescând asumat de Iorga**, mai curând exprimând **sugestiile regale** - care ,la rândul lor,erau uneori inspirate de Iorga -**decât spontanității**.

Fără a rosti explicit sentințe de condamnare a **regimului democratic ;având dreptate** în ce privește **carențele instituțiilor ;îngrijorat** de spectrul unui **războiului civil** provocat de luptele politice ;**Iorga insinuiază** în conștiința publică ideea **rolului salvator al Regelui și al armatei**.Această idee, știm:va crește ,va crește, până se va ajunge mai întâi la dictatura lui Carol

Il și , mai apoi, la cea a lui Ion Antonescu .
Departa ca ,prin asta ,să putem atribui lui Iorga tragediile naționale ce vor urma.]

/Sarcina guvernului :ordinea în țară !

"D-le președinte, d-lor senatori, **guvernul și-a luat o însărcinare** ;în forma aceasta remaniată , și-a luat însărcinarea **de a face ordine în țară** .Acesta este scopul celei din urmă schimbări din minister și **acesta este sensul cuvintelor care s-au rostit** .**El întrebuintează metoda sa** pentru a face ordine în țară și **își ia răspunderea întreagă** a măsurilor la care s-a oprit .
[-----guvernarea Iorga -----asasinarea lui Duca -----Cenzura -----]
Nicolae Iorga / 12 mart.'37 / retro '33

/Sfatul dat lui Duca :liniștirea țării cu orice preț !

[LD :după **ineficiența justiției**, remarcată de toți , Iorga aduce în prim planul atenției ineficiența , pasivitatea, duplicitatea ,**organelor administrative "de jos" prefecti, primari , poliție, jandarmi-** care nu-și făceau datoria.
Dincolo de "autoritarismul" ce-l caracteriza, prin "**mentalitatea** " sa - cum mărturisea - chestiunea , în principiu,este serioasă și **trebuie de meditat asupra ei** .
Și nu mă refer la aspectul strict coercitiv, ci la îndatoririle elementare de **a supraveghea și preîntâmpina actele anarhice , extremiste** .Numai că din nou se pune problema : care este **linia de demarcație** între **libertate** (ca drept fundamental) și **restrângerea ei** . Impresionează și acum - d-apoi atunci ?! -faptul că **Iorga era frământat de gândul că el l-a împins pe Duca la acele măsuri extreme !**]

" Au venit apoi ani întregi [guvernarea PNT] în care, **sub pretext de democrație,s-a îngăduit orice** .Și lucrurile acestea lumea nu le uită .Ele nu rămân la un punct ,ci **orice îngăduință , se preface în obicei,și obiceiul devine din ce în ce mai îndrăzneț și mai obraznic** .
"Și când a venit Duca la putere , a venit la mine acasă și m-a întrebat < Ce crezi că este de făcut în rândul întâi ? >
< În rândul întâi ,liniștirea țării , aducerea țării acesteia la rânduială,cu orice preț >
Metoda întrebuintată , poate ,nu a fost cea mai bună.M-am întrebat **dacă nu cumva sfatul acesta al meu,l-a îndreptat , printr-o mentalitate deosebită a mea, la anumite măsuri cu caracter electoral ,de unde a eșit acea mare nenorocire de la Sinaia . "**

#Absența, indolența, pasivitatea organelor de ordine

"Dar în momentul acela **am constatat că țara aceasta nu este cârmuită** , nu numai din vina celor de sus, dar **fiindcă întregul aparat administrativ nu-și îndeplinește datoria** ."
[....] **Un grup de oameni disciplinați , îmbrăcați într-o anumită uniformă ,pot să ajungă stăpânii unui oraș întreg ,pot să terorizeze pe oricine,și pot impune rezultatul în alegeri .**
Așa se întâmplă ori de câte ori administrația dispăre .Nici prefectul, nici primarul, nici comandantul jandarmilor , **nimeni nu intervine**,acolo unde intervenția trebuie să se producă imediat ,și într-un chip strivitor ,**pentru autorii dezordinii** ,pentru că , dacă unul din ei este **pedepsit cum trebuie , alții nu mai îndrăznesc**.Din îngăduirea unuia și altuia ,se ajunge acolo unde **oricine își îngăduie astăzi orice** ..
"Eram în gară , atunci când trupul nenorocitului meu prieten [Duca] era suit în vagon -ați fost poate câțiva dintre dvs acolo în gară -**a intrat oricine a vrut !Erau oameni care râdeau** , și ar fi fost lucrul cel mai **ușor , ca toți miniștrii** care erau de față ,și **toți reprezentanții autorității să fie omorâți** ,așa cum a fost Duca.Iar într-o odaie vecină , unde era închis unul din asasini,un membru al familiei lui Duca **a tras cu revolverul** într-unul din asasini .
"Dar ce este aceasta , decât cea mai **desăvârșită anarhie**, care a continuat zi de zi , din cauza **unui motiv** de care ar trebui să ne dezbărăm cu toții,**teama ca nu cumva să scadă popularitatea noastră** .
Trebuie să căutăm ca,**împotriva tuturor , și cu orice jefre,trebuie să se meargă până la capăt . "**

[LD 25 ian.2006.Eu ,care știu cum a sfârșit Iorga în 1940,am convingerea că sfaturile lui Iorga au

fost contabilizate - și cât de multe au fost aceste sfaturi ! -de legionari , și că au înclinat balanța răzbnării care a dus la asasinarea sa.]

Nicolae Iorga / 12 mart.'37

«Cenzura

" Ați introdus cenzura .**Ce face cenzura ?Nici nu știu măcar agenții cenzurii ce trebuie să suprim.**Li se pare că dacă este cenzură , **trebuie să primească o anumită direcțiune** , care variază de la o zi la alata , și de la un om la altul !

"Nu este permis să se offenseze Coroana .

Ei bine, în foaia d-lui Maniu , **"România Jună"** , Regele a fost insultat sub diferite forme :și un imbecil ar fi descoperit ce ascund.

"Nu trebuie tolerate atacuri împotriva aliaților .

Atacuri împotriva aliaților apar zilnic , în special în presa germană din Ardeal,Franța a fost atăcată timp de 4 ani de zile.

"Nu e permis să se răspândească știri false .

S-au răspândit știri false ,cu toate acestea de cine a vrut și cu anumite scopuri , care au și fost atinse.

" Nu este permis să se excite la uciderea unui om sau la suprimarea unei clase sau categorii sociale .

Aceasta s-a făcut neconținut .

Ați tolerat toate lucrurile acestea și ați ajuns la rezultatele pe care le vedeți , în sfârșit , acum, pentru care **sunt responsabili cei care au luat prea ușor o sarcină care era prea grea pentru umerii lor. "**

Nicolae Iorga / 12 mart.'37

«Starea de asediu

"În ceea ce privește **starea de asediu** , v-am spus de atâtea ori,că **noi glumim de atâția ani de zile cu starea de asediu a lui Cuza Vodă** .Pe vremea aceea , însă , **era o voință** , și lângă voința aceasta ,**erau alte voințe gata să intre în acțiune oricând** . [-----]

Pentru ce ? Pentru că **se știa** că pe vremea aceea, **starea de asediu înseamnă**-nu știu dacă dvs v-ați gândit deseori la acest lucru - că **dacă cineva iese înarmat în stradă și încearcă un atentat ,este pus la zid și împușcat ! Aceasta înseamnă starea de asediu** .(aplauze)
Și când știe cineva că pentru aceasta **poate să nu mai vadă a doua zi lumina zilei, o societate întreagă se liniștește ."**

#Anarhie, nu libertate!

" Ce fel de stare de asediu este aceasta ,când cine a vrut **s-a adunat** , cine a vrut să vorbească,**a vorbit tot ce a vrut**,și ziarele erau pline a doua zi de toate **cuvintele de atâtare pronunțată**,au fost congrese care nu însemnau decât **luarea cu asalt a Bucureștiului de un partid** ;cu tribune așezate în mijlocul orașului , cu lume cu **steaguri**, cu anumite **uniforme**, cu **declarații că cine este acolo , este totul**, și partidul care guvernează .

Că totul este rău în afară de voința partidului aceluia.Aceasta este anarhie ! " [----]

" Și ca să sperii pe cine ? Pe Suveran ?

Suveranul are experiența lui, e un român ca noi,care **știe ce se ascunde sub haina fiecăruia.**

Ce să sperii ? Să sperii lumea ?

Lumea este prea cuminte ca să se sperie de orice demonstrație ."

«Guvernul și PNL = partide de ordine

" Și acum , **dvs veniți cu proiectul acesta** , care poate să fie **criticabil în amănunte** [-----]

Nu se vor petrece toate lucrurile prevăzute de dl Ioanițescu și alții încât **amatorii de bigamie și de poligamie** , se vor bucura de judecata tribunalelor ordinare. [-----]

Este de ajuns să se simtă o voință tare, pentru ca **oamenii să știe că trebuie să se oprească la anumite limite**.Eu văd însă în legea aceasta , așa cum cunosc această adunare de **bunvoinți și de talente,având în spatele dvs un foarte cuminte șef de partid** [Dinu

Brătianu]care cu cuvintele pe care le-a spus acum în urmă , [LD nu am acest doc. !]
a adus la sănătatea acestei țări (aplauze puternice) eu văd în legea aceasta dorința sinceră
și hotărâtă de a păstra ordinea.

Dvs sunteți datori Regelui, țării și viitorului guvern , sunteți datori să mențineți ordinea
aceasta cu orice preț și cu orice risc." (aplauze îndelung repetate)

Nicolae Iorga / 12 mart.'37

Încredere desăvârșită în armată

/Instanțele militare - instanțe incoruptibile

"Și atunci dvs, care știți cum achită judecătorii și jurații , și câte crime politice au fost
amnestiate de jurați (vii aplauze);dvs știți că astăzi se arestează turburătorii și mâine se
pun în libertate ,pe baza nu știu cărui articol din nu știu care cod, ați socotit că este necesar
să veniți cu aceste măsuri .

"Căci altminteri ce mai rămâne ?Când administrația nu lucrează ,când justiția nu
condamnă,rămâne un lucru : armata, armata care s-a păstrat curată , în mijlocul căreia n-au
pătruns luptele de partid (vii aplauze , îndelung repetate)și care nu consimte în nici un chip
să tolereze dezordinea care pregătește războiul civil. " (aplauze puternice)

«Să se prevină război civil "spaniol" !

[LD, 25 ian.2006 .Mai ales pe vremea lui Ceaușescu, Iorga a fost "reabilitat".Atacurile sale contra
extremismului de "dreapta" au constituit monedă forte a "antifascismului românesc" .

S-au scris cărți,studii , s-au editat antologii .Dar atenție ! Pot proba ravagiile cenzurii comuniste
asupra vorbelor lui Iorga .Erau scoase toate referirile lui la adresa pericolului extremei "stânga" ,
a comunismului, a URSS ! Aici o mostră]

"Față de agitațiile comuniste , care se ascund,dar care nu sunt mai puțin periculoase,
față de agitația cealaltă [legionară] care nu-și mărturisește nici odată ținta adevărată

"Față de aceasta este mai bine ca armata să intervie astăzi ca judecători ,potrivit unei legi ,
decât ca în Spania . mâine să intervină cu puști și tunuri ,pentru a suprima pe răsculați
" (aplauze prelungite)

"Armata aceasta mai are două însușiri .Una din aceste însușiri este că e bazată pe ordinea
neclintită și a doua ,că ofițerii noștri sunt plini de acel bun simț,care în unele împrejurări nu
numai că interpretează legea, dar găsește și ceva dincolo de lege : această virtute
fundamentală a acestui popor, care este bunul simț.

Și eu mă încred în bunul simț , în respectul de ordine al acestei admirabile armate și în puterea
acestei legi , eu cer să meargă până la capăt ,pentru a suprima ceea ce de atâția ani
turbură bunul mers al acestui popor."(aplauze puternice , îndelung repetate)

Legea stării de asediu / 12 mart.' 1937

12.)Dreptul la control al Senatului ,20 mart.'37

(D.S. M.O. nr. 50, 20 mart.'37 . p. 3453- 3457)

Doc.integral- [fișier PND Iorga III](#)

-Iul.Mumuianu (PNC) :

#Nereguli la soc.petrolieră Câmpeni

Aduce la cunoștința ministrului de Finanțe [Cancicov] și ministrului Justiției [Sassu] -
absenți din incintă-că societatea petroliferă italo -română din satul Câmpeni (Bacău) ,fiind
datoare fiscalului suma de 650.000 lei [---] în 1936 ,s-a vândut fără concurență ,pe un preț derizoriu
.Ministerul de Finanțe a anulat vânzarea.[----]

-A.Bentoiu (subsecretar de Stat la Justiție) : De la tribuna Senatului, se săvârșește astăzi
un păcat frecvent, o greșeală curentă , care se petrece zilnic și la tribuna Camerei.

DI senator Mumuianu pretinde că în legătură cu mersul unei anumite societăți,anumite

chestiuni **nu s-ar fi petrecut chiar ortodox**, după slova pravilei. **Posibil. Nu știu.**
Până la verificarea afirmațiilor d-sale , **o iau așa cum a fost formulată , ca o afirmațiune."**

-N.lorga:

«Dreptul de control al senatorilor

-**prof.lorga** : Care se sprijină și pe un denunț al meu, așa încât vă rog **,dacă vreți să-i faceți morală , să începeți cu mine.**

-**Bentoiu** :D-le profesor lorga, **nu fac morală nimănui ;fac o distincție...**

-**lorga** **.Aveți vreme să o faceți , până îmbătrâniți .**

-**Bentoiu** : Și anume, **anumite nereguli se petrec , anumite ilegalități se săvârșesc** în complexul vieții unei societăți .Aceste ilegalități , după normele legii ,**trebuie să meargă la organele în competența cărora cad** .Părțile interesate **au dreptul la denunț , de plângere** la organele de justiție.[----] judecătorii, tribunale, Curți de Apel, Casație , pentru care **poporul plătește și le întreține să realizeze justiția** [----] Lor vă adresați, și **trebuie să avem răbdare ,** pentru că nu trebuie să le facem ofensa nemeritată de **a le condamna înainte de a vedea ce au făcut** [-----] În clipa în care

-**lorga** : Cer cuvântul ! [-----]

-**Bentoiu** : Dle președinte, dl or senatori, îmi veți îngădui să demonstrez **că sunt pus într-o partidă absolut inegală .**

-**lorga** : **Ați căutat-o!**

-**Bentoiu** : Se urcă la tribună dl Mumuianu și ridică o chestiune precisă.Eu răspund d-lui Mumuianu ...[-----]Dle profesor, **vă rog să mă iertați** .[----]

-**Maximilian Hacman** (vicepreșed.) : Vă rog să luați la cunoștință că **nimeni dintre noi, nici eu,n-am dreptul să opresc pe dl ministru să răspundă** la o comunicare adresată d-sale de la tribună .(**aplauze la majorități, la PNL**)

-**Bentoiu** : s-a ridicat chestiunea **incapacității și lipsei de autoritate a autorităților** ,dar atâta vreme cât **autoritățile își măsoară autoritatea cu biletul de naștere și cu vârsta fiecăruia, firește că nu va putea fi ordine , ci anarhie ."** (**aplauze la majorități**)

Ce pot spune mai mult , de la locul de unde mă aflu,**decât să exprim gândul meu în toată sinceritate ? Nu interesează când m-am născut și cu câte decenii mai înainte s-a născut dl profesor lorga** (zgomot) [-----]

-**Bentoiu** : "**De ce nu-mi permiteți să spun gândul meu sincer ?** Din clipa în care am început să-mi dau seama de ce este bine și rău în această țară ,**pentru mine figura profesorului lorga a fost aceea a unui apostol al acestui neam.** Departe de mine **intenția de a vexa** pe dl profesor lorga.Nu văd **de ce sunt acuzat de lipsă de deferență , de lipsă de respect,** când eu **n-am răspuns d-lui profesor lorga.** (**aplauze la majorități, PNL**)

[explică ce intenții a avut în răspuns ; ce obligații are la o interpelare ;]

Cu ce am păcătuit d-le profesor lorga ?"

-**lorga** : Mai sunt senatori care doresc să vorbească în ceea ce privește **dreptul nostru pe care nu-l putem lăsa atăcat de nimeni** Noi am respectat banca ministerială ,mai ales când era reprezentată de miniștri **al căror nume s-a înscris în istoria țării.**

Dar noi nu înțelegem ca oameni de vârsta noastră , senatori de drept,și aceia care au ieșit din alegeri, **să fie tratați cu bătaie de pumn în masă și cu strigăte,de către un tânăr,** un subsecretar de Stat, care trebuie să-și învețe meșteșugul ,și cel dintâi meșteșug este **să înveți să respecti dreptul Parlamentului ,pe care nu l-a desființat nimeni.** [-----] **nu putem tolera** ca cineva de pe Banca ministerială să aibă, față de membrii Senatului, **gestul de comandă și de amenințări .**

-**Grigore Gafencu (PNT) :**

Mă asociez cu desăvârșire la cele spuse de dl lorga , și cred că n-am fi avut această scenă penibilă , dacă cu toții am fi luat mai în serios datoria noastră de senatori. (zgomot,întreruperi) [-----]

-**DRloanișescu (Fr.Rom.) :**

Dle președinte, **solidar cu dl profesor Iorga și cu dl Gafencu** , rugăm pe **dl ministru să înlăture orice gest care ar fi putut să jignească pe dl prof.Iorga, care, deși senator de drept**, a fost unul care a desfășurat o activitate foarte mare și plină de respect față de Parlament , **activitate pentru care ,dvs, Guvernul ,cel dintâi, trebuie să-l fiți recunoscător "**(aplauze la Fr.Rom.și PNȚ)

-Mircea Djuvara(ministru secretar de Stat) :

Dlor , în numele guvernului, vă rog pe toți,și **în deosebi pe dl prof.Iorga** , pentru care am toți avem venerațiune sinceră și adâncă , să binevoiți a crede că **nici o clipă Guvernul nu a înțeles să răpească cât de puțin din drepturile Parlamentului .[---] nu este cazul să ne supărăm** și rog respectuos pe **dl profesor Iorga să creadă** că spun din fundul sufletului ceea ce spun, și **să nu se simtă ofensat** nici de cuvintele ,nici de gesturile colegului nostru **Bentoiu ,care nu a pus nici un fel de intențiuneîn modul cum d-sa a răspuns** (aplauze puternice la PNL)
[-----]

-Aurelian Bentoiu :

"Dle președinte, dlor senatori, **iată-mă personal pus în cauză** ,pentru a fi avut **curajul să răspund la o întrebare** făcută de **dl senator Mumuianu .**
[explică care este funcția Senatului și a Camerei ; care este obligația guvernului ;ajunge la speța adusă de Mumuianu ; explică de ce a răspuns cum a răspuns ;repetă că nici prin gând nu i-a trecut să jignească pe prof.Iorga .Totul la obiect, foarte corect și elocvent .Atâta doar că eu nu-l văd , nu știu cu ce și cum îl enerva pe Iorga Pe acest moment , **ocupă scaunul prezidențial prof.Lapedatu]**

-Iorga : Dar ce înseamnă tonul acesta ? Poftim ton ![---]Plecăm cu toții Să vorbiți singuri !
(membrii minorității părăsesc cu toții sala de ședință)

-Al.Lapedatu(suspendă ședința pentru 5 minute) La redeschidere :

[explică cum se procedează cu comunicările : se înaintează Biroului ; acesta îl dă miniștrilor , care se documentează și-și pregătesc răspunsul]

Senatorul Mumuianu nu a procedat așa ! a făcut direct comunicarea ,iar dl Bentoiu de aceea i-a dat răspunsul care l l-a dat

-Bentoiu :Am răspuns legal, și perseverez ...

-Iorga :Am răsturnat eu și miniștri întregi , da nu bucățele de miniștri !

Nu permit să-mi faci gesturile acelea .Să le faci acasă la d-ta , slugilor d-tale !

(întreruperi, zgomot) **Ai nevoie să fii stăpânit !**

[LD Prima schimbare de ton la Bentoiu . Dar prea fusese umilit !]

-Bentoiu : Te înșeli

-Iorga : Să nu faci semne ! Dle președinte, cum judecați dvs atitudinea unui subministru care nu face decât să ne amenințe cu pumnul , să bată în masă ? Unde suntem aici ?

(dl prof Iorga , urmat de membrii minorității , părăsesc din nou incinta)

-Lapedatu : Dlor, constatând această neregularitate, declar incidentul închis.

(aplauze prelungite la PNL .Strigăte :Trăiască dl ministru Bentoiu !)

[-] Rog pe d- nii senatori care s-au simțit jigniți ,**să treacă cu vederea** lucrul, **să ierte turburarea** produsă și **să continue** mai departe lucrările Senatului

(aplauze prelungite, bravo)

-Aurelian Bentoiu :demisionează

(întâmpinat cu aplauze prelungite și strigăte de bravo de majoritate)

" Dle președinte, d-lor senatori, **din clipa de față eu nu mai sunt subsecretar de Stat.**

Împotriva tuturor stăruințelor care s-ar pune,**eu refuz să mai fiu subsecretar de Stat al Țării**

Românești.Pentru ce ? se vor întreba acei care m-au trimis aici , aceia pentru care

timp de trei ani și jumătate am fost quasiprovidențial , le voi răspunde :

pentru că amorul propriu hipertrofiat al unui supra om , aparținând unui popor democrat , nu mă vrea pe banca ministerială.

"Eu, d-lor, pentru această însănătoșire a vieții publice ,pentru care atâția fac refren din cuvântările lor,mă retrag de pe banca ministerială ,pentru a dobândi mai multă libertate de cuvânt și de cugetare .

" N-am știut că într-o țară , în care se spune că democrația este falsificată ,n-am știut că intoleranța poate merge până acolo, încât să se amputeze libertatea de gândire pentru faptul că ,deși această libertate de gândire , nutrită din agonisita minții tale ,este garantată de acea Constituție , al cărui apărător se pretinde dl Iorga ,poți fi tratat , ajungând pe Banca ministerială prin propriile tale merite ,nici cu rude , nici cu propteli sau mijloace de natură să sufere censură morală (aplauze prelungite , strigăte de bravo la majoritate PNL)

" N-am știut că într-un regim democratic , care este sinonim cu libertatea de cugetare politică , poți fi tratat , în clipa în care te-ai urcat prin propriu merit pe Banca ministerială , ca un copil care a mâncat o prăjitură mai mult, care poate fi pus la colț,de gestul d-lui profesor Iorga.

"Dacă aici a ajuns democrația română, și dacă d-sale, într-un apus de existență, în care a avut toate satisfacțiile , îi mai trebuia și satisfacția aceasta ,eu din clipa aceasta nu mai sunt Subsecretar de Stat "

-Voci : Nu se poate ! Trăiască ministrul Bentiou !

(aplauze prelungite , strigăte de bravo la PNL)

-Bentiou : Am încercat să dau toate satisfacțiile , dar nu pot primi toate umilintele "

(Fiind ora 18 , Senatul aprobă prelungirea ședinței și-și continuă lucrările)
Înfruntarea Bentiou -Iorga / 20 mart.'37

13.)Gh.Tătărăscu,Închiderea sesiunii a IV-a (prelungită) ,20 mart.'37

(DAD, MO 50, șed.de sâmbătă, 20 mart.'37 , p. 3544)

▫Mesajul regal de închidere

[LD : trecere în revistă a realizărilor ; mulțumiri pentru activitatea legislativă.]

Semnează membrii guvernului .

Guvern Tătărăscu. Vacanța parlamentară .1937

14.)Dir. g-rală a poliției de Siguranță,Acțiunile lui CZCodreanu ,6-26 apr.'37

Note Direcția generală a poliției (poliția de Siguranță)

(Arhiva ISISP ; fond V, dsr.nr. 226 , 227)

[LD: vezi pe larg la fișier G de F, X]

▫Proiectul coaliției "frontului constituțional"

6 apr.'37(f.9 -11)Corneliu Codreanu , într-o convorbire intimă cu legionari,și-a exprimat dorința de a încerca reluarea raporturilor cu dl mareșal Averescu ,raporturi întrerupte cu ocazia asasinării lui Stelescu ,în urma cunoscutei scrisori deschise adresate de Moța d-lui mareșal Averescu

21 apr.1937 Din cercurile lui CZC ,se spune că proiectează o coalițare cu celelate grupări și personalități care luptă pe linie constituționalistă .

#Reacții la măsurile represive ale lui Carol

Momentul este prielnic acestei coalițări , deoarece Carol II a hotărât să le istrugă:

Inlăturarea lui Forțu din învățământ ; inevitabila condamnare a prof.Gerota ;manevra pentru

înlăturarea șefiei lui Maniu de la PNT; hotărârea **Consiliului de Coroană** din 9 aprilie; **legile excepționale** aduse de guvern în ultima vreme) **motive suficiente** pentru **acțiunea comună a celor ce vor să lupte contra " oculte"** (este vizată Elena Lupescu) . Pentru realizarea acestui plan, **CZC** a început **convorbiri deocamdată indirecte** .

...Cu mareșalul Averescu ...

În ce privește **reluarea raporturilor cu Averescu**, aceasta **depinde de depozitia lui Averescu la procesul asasinării lui Stelescu** . Dacă **Averescu nu-l va acuza direct pe CZC** , atunci se crede că **înțelegerea se va realiza** . *

*Notă . **Congres pan-politic la apelul lui Averescu**

Mareșalul Averescu a lansat un **Apel** : **să se adune toți șefii de partide** , foștii **șefi de guvern** , foștii **miniștri** , **să discute situația politică din țară** . **Din 100 de convocați, au venit doar 13 !** Eșec . **Moment neprielnic** . S-au chemat prea mulți sau prea puțini . Au fost chemați miniștri fără însemnătate ; nu a fost chemat șeful partidului "**Total pentru țară**" (putem să-l dezaprobăm dar **există și are o anume popularitate**) (Rev. "Parlamentul românesc" , 28 apr. '37)

...Mss. despre Elena Lupescu,

25 apr. 1937 (f.11)

Manuscrisul întocmit de **Vojen, Al. Cantacuzino și Sinulescu**, a fost **predat lui Corneliu Codreanu**. **Conducerea Legiunii** , i-a însărcinat pe cei trei **să întocmească o broșură privind pe Duduia și " cercurile oculte"** . Manuscrisul cuprinde **65 pag.** , și a fost dat de **Codreanu** lui **Siancu** , **pentru a-l arăta lui Maniu** , ca apoi **să fie tipărit** , eventual în **Ardeal** .

26 apr. 1937 (f.12)

...Legat testamentar: în caz de ...legionarii cu Maniu

26 apr. 1937 (f.12)

CZCodreanu este obsedat de gândul că ar putea fi suprimat.

A dat dispozițiuni ca, **în caz de dispariție a lui** (în lupta cu Palatul) , **toate organizațiile legionare să se îndrepte spre Maniu** . Prin asta , **CZCodreanu a câștigat și pe Maniu.**

Acțiunile lui CZC , apr. '37

15.) **Istrate Micescu** , **Congresul extraordinar al avocaților** , 9 mai 1937

/ **Regimul minorităților / state cu Statut minoritar - state fără Statut /**

(" **Țara noastră**" , 14 mai 1937 ; Cf. J. Ancel, **Documents.....** , vol. I, p. 215)

[**LD 17 ian. 2004**: Nu am confruntat doc. cu ziarul. Apare trunchiat .

Preiau cu rezerve câteva citate . Că are și un **accent xenofob, antisemit Corneliu Zelea** - care mie îmi lipsește - este adevărat. Dar **argumentarea lui Istrate Micescu, privind regimul minorităților impus statelor succesoriale, este logică, justă, demnă, și s-a dovedit a fi și premonitoare.**]

Doc. integral : **fișier PNC VI**

[LD: 25 ian 2007. Nu intenționez să intru în polemică istoriografică cu Jean Ancel, pe care l-am cunoscut, cu care m-am împrietenit (simpozionul româno-israelian, Ierusalim, 1985) și cu care am întrerupt orice legătură după 1990 . El este **istoric israelian contemporan** .

Originar din România , devenit cetățean israelian, s-a specializat în **istoria evreilor din România** , pe care o abordează **din p.d.v. al statului și națiunii din care face parte** . Este alegerea lui.

Dar, urmărind doar fragmentar (vertical și orizontal) istoria **statului și națiunii române** , recurge deseori la **decupaje scoase din context**, pentru a-și argumenta **teza de predilecție** :

antisemitismul istoric, instituțional, etnic, juridic, cultural, moral ș.a ș.a al românilor, care străbate , ca un fir roșu, istoria interbelicului , culminând cu holocaustul din timpul războiului.

Eu nu neg (nu ocolesc) că a existat un curent ideologic și politic antisemit în România.

Dar nici nu pot să fiu de acord ca tot ce purta **pecetea preocupărilor naționale** , să fie taxat de

"naționalism", și nedreptățile impuse de marile puteri statelor succesoriale ,să fie adjudecate ca dovezi ale **xenofobiei sau antisemitismului**. Vezi mai pe larg la **fișier Evrei -Antisemitism]**

()Notă Istrate N.Micescu

Născut în 1881(Ploești),prof. univ.la Facultatea de Drept București.În '37 avea 56 de ani. Va ajunge ministru de Externe (guvern Goga)și de Justiție (1939) Arestat ('47), rearestat ('48), va fi condamnat la 20 de ani închisoare.A murit în Jilava (25 mai 1951) , din cauza condițiilor de exterminare (Cf.Cicerone Ioanițoiu, Dicționar,litera M , p.232)
La o emisiune OTV se spunea că a "participat" la arestarea lui (din sala de curs) în fruntea unui grupă de hăluitori , poetesa **Nina Cassian**, și că , la percheziție, cu cărțile lui s-a făcut rug în parcul Cișmigiu .Asta este ceea ce mă desparte de Ancel]
Istrate Micescu / 9 mai '37

▣Regimul minorităților

#Fals regim de drept internațional

"Noi nu trebuie să vorbim fără respect despre **drepturile omului .Regimul minorităților** (în relațiile sale cu organizațiile constituționale și legale ale Statului român) apare ca **o problemă de drept internațional**.Înainte de război, nimeni nu s-a gândit să asigure **o situație privilegiată** și să formeze **o categorie juridică distinctă** pentru minorități de altă origine etnică, altele decât pentru cele autohtone.Tot spre **ce aspiră minoritățile** nu ar trebui să depășească **ecunoașterea originilor și obținerea unor drepturi egale cu ale autohtonilor .Așa este în toată Europa.**"
Istrate Micescu / 9 mai '37

#Regim de favoare

"**Acest război a creat " problema minorităților "** ca pe **un regim de favoare .**
Oameni de drept ignoranți , au amestecat **cuvinte și noțiuni de protejare legală și ilegală a minorității** , sub **un regim de statut legal.**
Dar care este baza , ideea fundamentală care străbate această **doctrină ,cu pretenție de sistem logic ?**Cum se face că **minoritățile etnice din statul român , în loc să depindă de acest stat suveran,pot să depindă de conglomeratul de state care apelează la Societatea Națiunilor ?**
Istrate Micescu / 9 mai '37

#Regim de excepție

"**Pentru ce această diferențiere** între cei care ,sub toată înțelegerea țării , **privesc de la margine spre centru** ,și cei care , **din centru** ,se crampează de situații de mult terminate privind spre periferie și peste frontiere ?"
Această divergență de "**privire**" , **centripetă pentru noi, centrifugă pentru ei** ,nu reprezintă ea un regim de excepție ?Care este ideea fundamentală ?

#Neegalitate între state

" **Doctrinarii** " cu pretenții științifice , **declară că ideea protejării minorității etnice este o generalizare a declarației drepturilor omului și** încearcă să integreze problema minorităților etnice în **cadrul legal .Îi întreb : pentru ce nu toate statele acceptă asta ?**
Pentru ce Anglia , Franța , Italia, Germania , nu l-au acceptat ?
Pentru ce ele au fost impuse doar României ,Poloniei , Cehoslovaciei și Iugoslaviei ?
O idee de drept presupune egalitate și dacă din premisă este neegală ,înseamnă că nu este de drept .Un ideal de drept , cu pretenție de egalitate , care pornește **dintr-o premisă de neegalitate ,nu este o idee de drept .Este un regim de excepție.**
Noi nu dorim generalizarea egalității cu marile puteri .
Eu vorbesc în acest moment pentru cei ce sunt în frontierele noastre .
Nu vrem egalitate în generalizarea unui principiu de drept care consacră inferioritatea

și **un regim de excepție** care implică **o superioritate vis-à-vis de noi** .
Istrate Micescu / 9 mai '37

#Amestec în treburile interne

Conștiința noastră - și o spunem fără vanitate - **inteligența noastră** robustă de esență latină ,
nu poate concepe că acolo unde este **egalitate** ,**există diferențe pentru cei care nu țin cont**
că legile și instituțiile unui stat ,ce se găsesc între frontierele naționale,
nu îngăduie amestecul străin , în ceea ce privește conduita statului român !
Acesta este un regim odios ,contra căruia **se revoltă sentimentele noastre de justiție și**
demnitatea noastră națională .
Și acesta este punctul care ne desparte în lupta ideologică .
Că Geneva ,și înțeleg prin aceasta marile puteri (care sunt menajate) **care admit inferioritatea**
noastră ,noi ne permitem să ne exprimăm credința noastră că **aplicarea acestui sistem de**
protejare a minorităților ,duce la formarea unor **minorități artificiale** și **alimentează**
curențele centrifuge" .
Istrate Micescu / 9 mai 1937

16.)Istrate Micescu , Problema Palestinei , 29 iul.1937

("Curentul" 29 iul.'37 .Cf. J.Ancel, Documents....., vol.I, p. 213 -215)
[LD :Nu am confruntat doc. cu ziarul.Apare trunchiat . Preiau cu rezerve câteva citate]
P.d.v. fără echivoc : **revizuirea cetățeniei române !**]
Doc.integral : **fișier PNC VI**
Micescu / 29 iul.'37

...evreii au ocupat țara noastră...

"Din moment ce **evreii nu mai sunt pe placul arabilor**,eu nu văd pentru noi , ca om de drept, ca drepturile noastre românești **să poată fi puse în discuția Societății Națiunilor** ,impuse de evrei
Ca om de drept, **mie îmi este interzis** , formal,**să caut să raportez parazitismul de care vrea să**
scape țara noastră ,**într-o altă zonă,de ex. în Palestina** .
Mie îmi este interzis **să mă preocup** **să caut un azil** pentru cei care **au ocupat țara noastră** .
Micescu / 29 iul.'37

...evreii au uzurpat calitatea de cetățeni

"Să ne străduim **să desconggestionăm România** și ,deplasând această congestionare
în Palestina , **ar însemna** , după părerea mea , **să nu avem curajul să punem chestiunea**
primordială : evreii au dreptul de a sălășlui în România uzurpând calitatea de cetățeni
români ? Cei care au obținut această calitate , formal, **o posedă valabil ?**
dacă nu răspundem la această întrebare , înseamnă că nu o putem asana .
Altfel , noi **comitem o imprudență căutând azil pentru evrei** ,
de ex, **în favoarea statutului internațional al Palestinei** .
Micescu / 29 iul.'37

-Azil în Palestina ?NU este treaba României !

"Noi nu ne putem permite **să ne agățăm de dreptul de azil al evreilor** ,**pentru a ne debarasa**
de paraziți.**În calitate de avocat al țării mele** și al poporului meu ,eu nu mă pot despărți de
obligațiile mele profesionale și naționale,**să mă preocup numai de interesele clienților mei** , fără
să pierd timpul meu ,**ajutând reavoința adversarilor ce nu mă privesc**.
Acesta este răspunsul meu la întrebarea pusă .
Micescu / 29 iul.'37

«Răspunderea guvernului :controlul naturalizării !

"Există o **problemă evreească** .Am semnalat guvernului PNL **că nu are dreptul să se opună**
dacă poporul cere cu îndârjire **controlul cetățeniei române**, printr-un **decret -lege**.

Guvernul a uzurpat prerogativele sale de a controla naturalizările individuale ,
printr-un demers legislativ.

Cei ce recurg la violență pentru a spolia , nu se pot plânge de violența celui spoliat .

"Dispozițiile constituționale ce le avem de la marele Kogălniceanu plasează cetățenia română sub paza autorității legislative. Aceasta este o idee napoleoneană , care cere o solemnitate cu ocazia actului naturalizării . **Dacă toate profesiunile liberale , toate întreprinderile economice , toate posturile de comandă de care depind ideile și bogățiile , ar deveni românești , cum deja tinde să devină presa și cum mă străduiesc să devină barourile,**
Victor Antonescu ar putea să-și susțină p.d.v. în fața Comisiei mandatare a Societății Națiunilor ."

Istrate Micescu / 29 iul.1937

17.)Statistici : evrei .M.Af.Străine - Min.de Int - Min.Muncii, 14 aug, 22 oct.'37

/ Evrei emigrați în Palestina , 1919-1937

Diverse statistici privind evreii /

[LD : dosare cercetate de mine în 1985 . Corespondență inter ministerială .

Aici rețin numai câteva date și preocuparea pentru această problemă,
care atestă continuitatea în timpul guvernării Goga]

Doc.integr: **fișier Antisemitism**

▣ **M.Af Str. către Min.de Int**

(Direcția migrațiunilor / 14 aug.'37

Să se înainteze nr.evreilor emigrați în Palestina în ultimii ani .

▣ **Min.Muncii către M.Af.Str. , 22 oct.'37**

Emigrația evreească între 1932-1937

▣ **Căsătorii mixte ale evreilor în 1937**

▣ **Emigrația evreească între 1932-1937**

/ Evreii reprezintă în România 4 % din populație (19.422.000 / 1937)

/ Cifrele dovedesc că de la instaurarea hitlerismului în Germania, **nu a existat o emigrare în masă de evrei, în România .**

Probl.evreească / 1937

18.)Corneliu Zelea Codreanu ,față de Vaida ;față de Maniu , 9 iul.'37

Circulări și Manifeste , 1927-1938 ,Colecția "Europa" ,Ion Mării Munchen, Ediția a 5-a, 1981

▣**De ce Maniu și nu Vaida?**

(19 iul.'37 ,p. 167.168)

[LD :scrisoare trimisă **prof.Apostolescu , vaidist (Oradea) ,care a cerut sprijin electoral .** Explicațiile lui CZC dezvăluie **o avizată cunoaștere a situației** din diferite zone și județe ale țării,din p.d.v. naționalist .Mai dezvăluie și **considerentele** pentru care **va încheia** ,peste câteva luni , cunoscutul "**pact de neagresiune**" cu Iuliu Maniu,**deși, ideologiște**, mai bine zis **ca naționalist,se simțea mai apropiat de Vaida .**]

Îi vine greu să rezolve afirmativ sprijinul cerut,dar va face ceva.

"Noi, am dat concurs d-lui Vaida , în diferite ocazii ,și acum la alegeri în Vechiul Regat , în câteva județe.Ajutorul nostru n-a fost hotărâtor.Pentru că noi **nu suntem așa de numeroși cum zice lumea.Suntem tari, dar nu suntem mulți.**

...Nevoit să caute aliat puternic

"Cu părere de rău trebuie să constat ,însă, că dl Vaida, pe care eu îl respect ,nu-mi poate sta în ajutor împotriva forțelor care s-au pus să mă nimicească.Să ne extermine pe toți.

Nu poate să ne ajute , pentru că n-o fi având suficientă trecere în această chestie.

Și atunci, cu toată dragostea și respectul pentru d-l Vaida, sunt nevoit să-mi caut aliat cu care să mă pot apăra împotriva forțelor care vor să mă extermină cu întreaga Mișcare legionară."

...Maniu și el, urâți de aceleași forțe

Aceste forțe sunt acele vizate de d-l Iuliu Maniu. Și pe el personal vor să-l extermină. Îmi este foarte greu ca, în momentul când tratez cu cineva, sau o caut, să lupt contra lui. "Cunosc unele tiri de moarte în contra Mișcării Legionare. S t ă m în fața m o r ț i i, și-mi pare rău că d-l Vaida, care ar vrea din toată inima, nu ne poate ajuta cu nimic."

...Regretă că nu se aliază cu Vaida

"În războiul acesta în care soarta noastră, a tineretului legionar al României, a fost aruncată pe masa zarurilor, se joacă, în ultimă analiză, și problema românească a Bihorului cucerit de jidănimă, Bihor care, fără o biruință legionară, va rămâne tot jidănesc (adică sub putere și la discreție iudaică), chiar cu o eventuală biruință, fie ea cât de strălucitoare, a Frontului Românesc" [-----]
CZCodreanu / 19 iul.'37

19.) Dir.g-rală a poliției de Siguranță, Acțiunile lui CZCodreanu, aug.-oct.'37

(Arhiva ISISP ; fond V, dsr.nr. 226 , 227)

▫Dilema lui CZCodreanu: între Vaida și Maniu

[LD: cât nu se mai poate mai clar]

/Chestia națională -linia Vaida

/Chestia constituțională -linia Maniu

Notă , 27 aug.1937

Legionarii l-au întrebat pe CZC cum să răspundă maselor privind atitudinea lor față de Vaida sau de Maniu .El a spus : <Legiunea se găsește pe chestia națională pe linia d-lui Vaida Voievod, însă pe chestia constituțională ea se identifică cu acțiunea d-lui Maniu ,și de aceea caută și a reușit să aibă raporturi perfecte cu ambii frunțași politici >despre care el crede că mai târziu se vor împăca.

/Atragerea gazetarilor naționaliști

Notă, 3 sept.1937

CZC , pentru a atrage pe gazetarii simpatizanți, a oferit locuri pe listele Partidului Total pentru Tară , mai multor gazetari profesioniști, cu condiția să depună 100.000 lei pentru propaganda electorală .

/Telegramă către Hitler și Mussolini

(Arh.ISISP, fond V , dosar 226, f.16)

Dir.g-rală a poliției, Biroul Presei

Ziarul german "Deutsche Tagepost " din 29 sept. 1937 , care apare la Cernăuți, publică pe pagina a 2-a articolul " Codreanu salută pe Mussolini și Hitler " în care arată că , duminică, 26 sept. la București, s-a inaugurat căminul legionar , care va fi terminat până de Sf Mihail și Gavril .După slujba religioasă, după cuvântarea lui Codreanu ,după așezarea pomului și crucii în vârful clădirii , CZC a trimis două telegrame (în l. germană și italiană) celor doi, cu următorul conținut : <Uniți în cuget cu întregul popor german și itaian ,alături de Roma și Berlin, legionarii români , adică întreg tineretul român , care dispune de tot ce poate fi curat , hotărâtor și vitejesc , salută cu o însuflețire nemărginită istorica întâlnire a Duceului cu fuhrerul Adolf Hitler Nici o putere din lume nu va putea sfărâma puterea lor

și nici o umbră nu va putea întina gloria lor Corneliu-Zelea Codreanu . >

/Atitudinea față de Carol

Notă, 4 oct.1937

CZC este îngrijorat deoarece a auzit că Iuliu Maniu își schimbă atitudinea față de Coroană. Se teme de o împăcare . În acest caz, legionarii vor anticipa pe Maniu ,și se vor declara profund monarhiști și Carliști"

Codreanu, aug-oct.'37

20.)Virgil Madgearu .Congresul tineretului PNȚ- Ilfov , 4 oct.1937

("Dimineața" , an 33, nr. 11.060, 5 oct.1937)

[LD : **PNȚ** are ca președinte pe **I.Mihalache**. **La acest congres**, este înfățișat **p.d.v. țărănist, regătean" mihalachist"**, mai binezis magiarist , - iertat fie cum sună ! -care va guverna acțiunea acestui partid **în faza declanșării " succesiunii "** ,când **se sconta pe câștigarea bunăvoinței regale** ,pentru **aducerea PNȚ la guvernare** .

După eșecul acestei tentative, **Maniu va prelua președinția partidului**(26 nov.) ,și **va dirija acțiunea spre alegeri**, adică spre **câștigarea bunăvoinței electoratului** ,

Fiind vorba de un interval scurt de timp, **dubla strategie a PNȚ**, poate fi pusă pe două coloane . Inklusiv în problema **poziției față de Gardă** .]

[LD: **atenție !** același doc .este și la **PNȚ, G de F , Sistem de partid**, ș.a .

Fii atentă la dozaj și la nerepetare]

Doc.integral - **fișier PNȚ XV**

Octav Livezeanu (LD:pe atunci PNȚ-tineret,secretar g-ral Muntenia, Oltenia ,Dobrogea; nu știu dacă de pe atunci era ilegalist PCR]

▀ **Organizațiile de tineret PNȚ**

I.C. Petrescu (secretar g-ral PNȚ-tineret)

▀ **Statul național -țărănesc**

Virgil Madgearu (secretar -gral PNȚ ;șeful PNȚ Ilfov)

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

#Ordinea legală primejduită

#Coeziunea națională amenințată

[LD:Madgearu vorbește de "**violența legionară**", fără să o numească;vorbește de "**diversiunea**" guvernului în ce privește **tolerarea extremismului și anarhiei** .

Și,din analiza lor ,trage **o concluzie stupefiantă:nu guvernul "carenței de autoritate "**, **ci PNȚ -cu ale sale gărzi țărănești**, cu declarațiile sale repetate de adjudecare a guvernării- **a "pacificat" spiritele și a adus ordinea în țară !**

În felul acesta ,**PNȚ** își exprimă **acordul cu măsurile și legile liberale din ultimul an** ,dar le socotește un **efect (rezultat) la presiunile PNȚ** .

De ce această schimbare de apreciere și ton ?În primul rând , pentru că , pentru PNȚ,"**pericolul public nr 1**" continua să fie PNL.În al doilea rând,în speranța succesiunii care se apropia și în speranța accederii la guvernare ,**PNȚ dorea să mențină** (și să continue)unele legi și politici ale guvernului Tătărescu,care corespundeau propriilor principii.]

"Noi ne-am ridicat cu toată hotărârea împotriva introducerii violenței , ca armă de luptă politică.Atitudinea noastră **nu ne era dictată** numai de convingerea **necesității păstrării ordinii democratice** , întemeiată pe **supremația dreptului** și susținută pe **principiul autorității** , răzimată pe **ordinea legală** . **Ci** era impusă de **un comandament național** , care poruncește să se păstreze **unitatea sufletească** a Națiunii ca **să se chezăsuiască propășirea țării în timp de pace**, și **forța de luptă în vreme de război** ."

[Garda de Fier=stat în stat]

"Acum un an ,unitatea sufletească a Națiunii era **grav amenințată** prin excesele și violențele exercitate de **o anume grupare extremistă** ,care se bucura de **impunitate** și ,prin anume acte ale sale,**lăsa impresia că tinde să creeze un fel de stat în stat .**

Deși primul ministru declara că nu e vorba decât de **un simplu val artificial de agitațiune**, **fie că voia să-l zăgăzuiască** , **pentru ași continua jocul de diversiuni** în politica internă, **fie că nu era capabil** , fiind lipsit de curaj și de autoritate ,**stările de dezordine** luau proporții , **actele de anarhie se înmulțeau**,**ordinea legală era primejduită** și **coeziunea națională amenințată .**

[Gărzile țărănești=gărzi de autoapărare]

"Numai după ce, într-un ceas de grea cumpănă și **silit de carența autorității de Stat**, **PNT a hotărât să organizeze gărzi țărănești de auto apărare** ,guvernul, după două remanieri, n-a avut încotro și **a trebuit să renunțe la jocul diversiunilor** politice și **silit să accepte întăriri din afara propriului său partid a început să restabilească ordinea legală** **Avem dreptul să fim mândri** că, prin atitudinea sa hotărâtă ,**am forțat guvernul carenței de autoritate** să-și îndeplinească , **cel puțin în ultima etapă de guvernare** ,prima datorie a oricărui guvern într-o țară civilizată :**garantarea ordinii publice."**

[Disciplina universitară]

"Avem în același timp **satisfacția** că, **ne-am știut face ascultați și în ceea ce privește disciplina în universități**. Spuneam la **congresul de acum un an** :
< **La universități este momentul să se introducă disciplina .Disciplina în ce privește pe profesori, ca să-și facă datoria la catedră, disciplina în ce privește pe studenți, ca să-și dea silința să obțină maximum de cunoștințe.** >

"**Reforma universitară** din primăvara trecută **a corespuns acestei cerințe** și din primul moment al aplicării ,**disciplina a început să-și facă drum în universități.**

[Cuminițirea extremiștilor]

"Se pare că **s-a înțeles în sfârșit și în rândul mișcărilor extremiste** , că **scoala pumnului și revolverului trebuie să fie exclusă** dintre îndeletnicirile extrașcolare ale tineretului universitar român ." [-----]

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

▣ **Dictaturile Hitler- Mussolini -Stalin : nu sunt de export !**

▣ **Moda imitațiilor : eșecul încercărilor pe plan intern**

▣ **Întărirea democrațiilor . PNT= candela democrației românești**

[LD : nu mă grăbesc să -l taxez pe Madgearu miop sau naiv ; să nu uităm , era anul 1937.

El și partidul său chiar au ținut vie flacăra democrației.

"**Dacă am reușit** să obținem prin atitudinea și acțiunea noastră politică , **aceste rezultate** , nu-i mai puțin adevărat , ca **ambianța generală a favorizat** această evoluțiune.

Experiența de aiurea ne-a servit de învățământ .

Moda dictaturilor nu mai are același curs de acum un an.

Înși creatorii **regimurilor de autoritate** din **Italia, Germania** și chiar **Rusia**, și-au manifestat **convingerea că nu-i recomandabil** pentru nici o țară **să împrumute instituțiile alteia.**

Fascismul și național-socialismul, nu sunt deci doctrină de export.

De asemenea, **ultima fază de evoluție a regimului sovietic** ,

indică **o micșorare a rolului Internaționalei a III -a ,**

ca factor de propulsiune externă a bolșevismului .

" În același timp, **prestigiul statelor** cari n-au părăsit **ășezămintele democrației** și **apără patrimoniului ei** , **s-a întărit** atât prin **soliditatea poziției lor** economice și financiare, cât și prin **atitudinea lor** față de greutățile și primejdiile situației internaționale , atitudine de care , toate națiunile înțeleg din ce în ce mai mult , că **atârnă menținerea păcii.**

" **În opinia publică românească** , **dornică de pace**, atât de necesară operei de consolidare națională și călăuzită de ideea patriotică a primatului frontierelor, **creșterea prestigiului statelor păstrătoare ale instituțiilor democratice** ,

a avut o rezonanță puternică . PNT a ținut candela democrației românești aprinsă și a ferit-o de a fi stinsă de furtuna atacurilor , la care a fost expusă în vremea din urmă .
" Față de amatorii de dictatură , recrutați din naufragații vieții noastre publice , n-a fost nevoie decât să se sublinieze pericolul posturii în care s-au așezat ei însăși și să se reamintească opiniei publice biografia acelor domni .
Eșecul lor se vedește în năzuința ce o arată de a deveni " populari" ,
căutând să obțină voturi pentru grupările lor ,
în care scop practică cea mai excesivă demagogie, lipsită de orice scrupule. "
Virgil Madgearu / 4 oct.'37

⌘ Clarificările PNT :# Bolșevism# Autoritarism# Naționalism-"românizarea"

[LD : 26 nov.2003 . Pentru anul 1937, când emitea aceste judecăți, trebuie ținut cont de circumstanțele momentului.**Istoria avea însă să-i invalideze judecățile și la modul imediat** , având în vedere **succesul mișcărilor extremist -naționaliste în alegerile din dec.'37**].
Exceptând virulența antiliberală , uneori justificată , cel mai adesea pătimașă,
Madgearu avea dreptate în multe privințe, **ideile lui erau consistente** , demne de **doctrinarul nr.1 al PNT, cum a fost considerat** .]

[#Bolșevism ?!]

" Față de curentele care încercau să compromită ideea democrației prin crearea de confuzii voite între țărănișm și bolșevism sau să ne acuze de străinișm , noi am întreprins o acțiune de lămurire.Astăzi, în gândirea românească este un bun comun , că nu este o prăpastie mai adâncă decât aceea dintre democrație și bolșevism ,și nu este un scut mai puternic împotriva comunismului , decât țărănișmul."[----]

[# Autoritarism ?!]

"Dar pentru a apăra instituțiile democratice , noi a trebuit să combatem și contrafacerea lor de către actualul guvern .**Democrația nu este opusă ideii de autoritate.Dimpotrivă** , **ideea de autoritate este premisă a ordinii democratice** .
Democrația cere numai ca **autoritatea Statului să nu se mai întemeieze arbitrar ,ci pe lege** , **adică pe respectul drepturilor și libertăților individuale** ,dar și pe împlinirea de către toți a tuturor îndatoririlor și **respectarea tuturor prescripțiilor legale** .Ca un corolar al acestei concepții despre autoritate ,**ordinea legală democratică implică sancționarea tuturor celor ce înfrâng legea**." Iată pentru ce **constatând timp de doi ani carenta autorității [guvernul liberal] și impunitatea infractorilor [extremiștii] , noi ne-am împlinit datoria să chemăm guvernul la răspundere și să-l forțăm să-și îndeplinească misiunea de a păstra ordinea și respectul legilor sau să plece** .
" **Ordinea democratică mai presupune asumarea întregă a răspunderii de către cei ce guvernează** , de la **primul ministru în jos**,implicând **sancționări politice , morale și penale pentru cei ce săvârșesc ilegalități , abuzuri sau greșeli de altă natură** " [-----]
Madgearu /

[⌘Constituționalism!]

" În sfârșit, **ordinea democratică nu poate fi despărțită de respectul drepturilor și libertățile constituționale**.A lipsi pe cetățeni de exercițiul celor mai elementare drepturi, prin permanentizarea **stării de asediu și cenzurii** ,este cea mai **odioasă falsificare a guvernării constituționale și democratice** .
" Cu toate că în cei patru ani , **ordinea internă n-a fost amenințată** , decât atâta timp cât **guvernul a renunțat sau nu a fost capabil să-și exercite autoritatea** ,și **cu toate că** , între timp, **guvernul a renunțat și obținut de la Parlament legi speciale pentru asigurarea liniștei publice** , **regimul stărilor excepționale a rămas neclintit timp de patru ani** , constituind un **unic exemplu în lume , dacă se exceptează statele dictatoriale** .
" Constatând **inutilitatea completă**, mai mult chiar, **efectele direct contrarii celor scontate**, prin **regimul stării de asediu și cenzurii** , și , pe lângă aceasta , **folosirea stărilor**

excepționale , în scopul exclusiv al acoperirii abuzurilor guvernului și partizanilor săi, PNT, care , după **asasinarea lui IGDuca , a aprobat** aceste măsuri cu **un caracter temporar , și-a făcut pe deplin datoria , ridicându-se în Parlament împotriva legilor prin care , an de an, s-au prelungit starea de asediu și cenzura .** [-----]
Madgearu /

[#Naționalism]

[LD : clarificări și definiții substanțiale privind **vocabularul "naționalist"** de totdeauna și de pretutindeni .Evitând cu sobrietate - vorbea într-o adunare populară ! -exploatarea populistă a sentimentelor naționale ,el vorbește despre :**patriotism, idee națională, coeziune națională , românizare ,** în respectul **drepturilor individuale** și a **normelor legale**,inclusiv de **protejare a elementului românesc.]**

"Dacă față de guvernul liberal, **noi am avut, îndeosebi rolul să apărăm ordinea constituțională subminată , față de organizațiile extremiste , în afară de lupta împotriva violențelor ,a trebuit să ducem o întreagă acțiune de demascare a caracterului demagogic al tendințelor și pozițiilor critice față de naționalismul nostru .**

Aceste grupări s-au încumetat să-și asume **monopolul naționalismului ,cu tendința de a înfățișa PNT drept adept al doctrinei internaționaliste .**

" În împejurări normale , **partidele politice** dintr-o țară ,se pot despărți pe orice acțiune, **afară de ideea națională .Cu excepția partidelor socialiste , a căror doctrină are un caracter internațional**, cel puțin înainte de război, **ar fi răsunat în pustiu a se contesta caracterul național** al unei grupări politice din orice țară

" E un simptom , ce descoperă **anormalitatea stărilor sociale și politice actuale**, năzuința unor organizații politice **de a confisca în folosul lor cel mai profund sentiment al omului civilizat - patriotismul .**

" Explicabil , în statele cari urmăresc după război **revizuirea granițelor , acest fenomen nu-și poate găsi , în statele care și-au găsit așezarea lor națională , după război , nici o justificare , în afară de manifestarea unui egoism politic feroce**.[.....]

"Cine nu împărtășește dorința **ca Românii să stăpânească toate bogățiile țării și prin aceasta să se chezășuiască pe vecii vecilor România Românilor ?**

Justifică însă aceasta , **despărțirea Românilor între ei**, în formele celei mai aprige dușmăanii , în "**naționaliști**" și "**înstrăinați**" sau "**vânduți străinilor**" ?

" Dacă **țelul urmărit de toți** , din același sentiment patriotic,**nu justifică îndușmănirea dintre frați de sânge**,îndreptățește deosebirea între căile și mijloacele recomandate , **o asemenea diviziune națională ?**

" **Comandamentul național de a păstra coeziunea sufletească între toți locuitorii țării, pentru a nu face din cei 5 milioane de cetățeni minoritari , tot atâția dușmani interni**, în caz de război, **exclue acele metode** de promovare a românilor , în viața economică și socială , **care ar fi de natură să provoace ura între românii de sânge și minoritățile conlocuitoare .** [...]

Madgearu /

#Dezorientarea ,neîmplinirile guvernului liberal :

[LD : de remarcat că , și în această analiză critică, Madgearu se ocupă exclusiv de ceea ce generic se numea "**problema națională**" .]

[Românizarea economică]

"**Guvernul n-a izbutit în 4 ani să inițieze o acțiune eficace pentru românizarea vieții economice .El s-a limitat la plasarea personalului românesc.** În loc să acționeze cu succes , cel puțin în această direcție ,**guvernul a favorizat agitarea problemei, făcând cor cu anume grupări extremiste și cultivând demagogia naționalistă ."**

" **Peripețiile** anteproiectului de **decret -lege** , elaborat în vara 1936,de ministerul Industriei și Comerțului ,**cu violarea expresă a Constituției** ,stau mărturie despre **caracterul demagogic al politicii guvernului .**

"Cele **două rapoarte oficiale** , privitoare la **aplicarea legii** pentru asigurarea utilizării personalului românesc în întreprinderile particulare ,pe lângă **lametațiuni nedemne**,despre

sabotajul exercitat de cei interesați, și mărturia **efectelor minimale** ale măsurilor aplicate, cuprind pasagi menite să **ajute mai departe agitația în jurul acestei probleme.**
"Iar demonstrația cuprinsă în **recentele declarațiuni ale d-lui Gh.I.C.Brătianu** că **< partidul liberal nu are trebuință nici să imite, nici să supraliciteze, nici să improvizeze >**, făcând aluzie directă la ultima **Circulară** a ministrului de Industrie [Valer Pop] prin care se cere **întreprinderilor de a înlocui elementele minoritare cu 50% , respectiv 75% elemente românești**, este o nouă dovadă de **totala dezorientare a guvernului actual față de această problemă**. De fapt, după cum rezultă din datele problemei expuse mai sus, **pe căile urmate de guvern**, nici nu se poate aștepta soluționarea problemei românizării vieții economice și sociale ."

Madgearu /

[Lacunele învățământului]

"Chiar limitată la promovarea personalului românesc, cât timp **organizarea învățământului public nu asigură producerea ,în număr suficient, de elemente tehnice românești ,nici locurile disponibile** din întreprinderile existente ,**nu vor putea fi ocupate de români** .
"Prin urmare , **dacă nu se remaniază adânc ,ucenicia și învățământul tehnic aplicat** de toate gradele și **dacă nu se dă întregului învățământ o îndrumare ,care să creieze elemente capabile și aplicate spre îndeletnicirile practice**, destinate să forțeze introducerea elementelor românești în viața economică ,**vor rămâne material de agitație politică .**
" Din **41.307 studenți** înscriși în anul 1934/ '35 (din care **32.307 români**) ,n-au absolvit diferite facultăți decât **3.707** (din care **2.848 români**).**Deci nici 9% din totalul studenților înscriși n-au fost promovați licențiați, doctori, ingineri, arhitecți etc.**
Din aceștia, în timp ce au ieșit **1.055 licențiați în Drept**,decât **428 licențiați în Științe comerciale**, **98 de licențiați în Științe agronomice**,**133 ingineri**, **271 medici umani** și **61 medici veterinari** .

"**Cu asemenea randament al învățământului superior**, **lipsit complet de orice orientare** , în raport cu interesele naționale, nu numai că **nu se poate asigura promovarea elementului românesc**, dar nu pot fi satisfăcute **nici nevoile elementare de administrare a Statului**.
" În locul unei preocupări serioase în această direcție , **se urmează , fără întrerupere , agitația**. **Rostul unui guvern nu este însă să agite și nici chiar să favorizeze agitația problemei naționale**, ci determinând termenii reali ai fiecărei probleme ,**el este dator să îndrumeze , prin măsuri de Stat , rezolvarea loar "**

Madgearu /

▣Problema minoritară

" În deosebi , în situațiunea externă deosebit de îngrijorătoare ,**este o gravă eroare a se stăruii înăuntru dușmănia dintre români și minoritari** ,prin anume acte cu caracter demagogic, ca de ex.**recenta Circulară a d-lui Valer Pop** , **campaniile de afară** , pe chestiunea tratametului minorităților ,fără ca , cel puțin să se fi adus în fapt, printr-o atingere reală a poziției minoritarilor ,o ameliorare și o întărire a poziției românilor în economia națională .
"**Este timpul** ca , în locul agitațiilor sterile și a supralicitațiunii naționaliste demagogice , care coincid cu **măsuri de Stat răzlețe și accidentale** , de o eficacitate națională extrem de redusă , **oamenii de stat** , mânăți de grija patriotică a ridicării națiunii ,să cadă de acord asupra unui **plan național de rezistentă și de promovare a românilor pe toate tărâmurile vieții economice și sociale.**"**Fără provocarea nimănui, fără atingerea drepturilor pe care le au toți cetățenii unui stat civilizată, printr-o politică de Stat consecventă** , încadrată într-un program național , **românii vor izbuti să redobândească terenul pierdut,din cauza unor împrejurări istorice vitrege.**"[-----]

▣Formule statale : liberal, țărnesc, național

Virgil Madgearu / 4 oct.'37

[LD: **Dinu Brătianu** a rostit cuvântarea la o întrunire a liberalilor la **Brăila** .

Nu o am , dar toți fac referire la ea, deoarece s-a pronunțat asupra tuturor problemelor]

"Ași fi fost înclinat să închei expunerea, în fața acestui congres al tineretului ,numai cu **considerațiuni ideologice.**

Recent, însă, **șeful Partidului Național -Liberal [Dinu Brătianu]** opunând idealului **statului țărănesc** ,formulei **naționaliste** ,afirma că **<nu s-a concretizat ce este statul național-țărănesc și nici cum se poate realiza ,după cum nu s-a arătat , cum se poate realiza noul naționalism>**Și se întreba **dacă este ceva nou în aceste formule < puse înainte ca trambulină pentru a sări un hop electoral.>**

" Nu voi presupune că , printre această opoziție **între cele două formule** ,șeful PNL a urmărit să pună în evidență că **nu rămâne pentru țară decât formula guvernării liberale** , deoarece aceasta **ar fi într-o flagrantă contradicție cu declarația sa din vara trecută** , prin care **recunoștea dreptul la succesiune a Partidului Național -Țărănesc**.[-----]

#Statul liberal=bilanț negativ

"**Statul liberal** , cu tot amestecul său în viața economică, timp de **70 de ani**,își încheie bilanțul **cu sărăcirea țăranimii și a claselor de mijloc românești** și cu înavușirea elementelor străine și minoritare , aflate în număr mare în **industrie , comerț, bănci, asigurări și transport** . [----]" **Dacă scrutăm sub acest unghi de vedere , actuala guvernare liberală ce se apropie de 4 ani, nu putem ajunge la încheierea că a contribuit la întărirea capacității de acțiune și rezistență națională a Statului românesc.**

"Nu vom fi îndemnați de spiritul de opoziție să **negăm eforturile cari s-au făcut în acești 4 ani** , sau să contestăm **unele ameliorări față de stările de criză anterioară** .

Este, însă, altă chestiune , **în ce măsură a știut și a reușit guvernul să facă țara să folosească de la epoca de prosperitate , care a succedat în lumea întreagă, crizei .**

" **Pe căile întortochiate , pe care a rătăcit această ultimă guvernare liberală,nu se putea aștepta , însă, alt rezultat ,decât înregistrarea automată a unor rezultate conjuncturale , cari nu numai că nu soluționează , dar nici nu îndrumază spre soluție ,problemele naționale."**

" **Faptul acesta , produs în plină repriză mondială, constituie cea mai deplină dovadă că metodele politicii liberale ,nu mai corespund necesităților naționale.**

Din acest punct de vedere, **este bine că experiența liberală s-a făcut până la capăt . E se soldează cu un bilanț negativ."**

[Politic:stare de asediu și cenzură]

" În ordinea politică , s-a făcut încă o dată **dovada că partidul liberal nu poate menține ordinea fără stare de asediu și cenzură** ,și nici măcar cu aceste măsuri excepționale.

" Deasemenea, **țara s-a convins că , ori de câte ori ,ca să se cramponeze de putere, are nevoie să pună la cale diversiuni ,nu se dă înapoi de la nimic, chiar dacă prin anarhia deslănțuită pune în primejdie siguranța Statului.**

[Economic :incapacitate congenitală]

[LD: dacă n-ar fi altceva decât faptul că în 1938, România atinge vârful dezvoltării ei economice -rezultat , indubitabil, al guvernării PNL între '34-'37 , și încă ar fi suficient să constatăm **evaluarea pătimasă a nefericitului și crivdosului Madgearu]**

" În ordinea economică, s-a pus în lumină **incapacitatea congenitală a PNL de a așeza pe temelii sănătoase**, pentru propășirea economiei naționale, prin armonizarea liniilor de dezvoltare a agriculturii și industriei, și intensificarea schimburilor dintre sat și oraș, datorită preocupărilor de **privilegiere a intereselor industriale, comerciale, și bancare** . "Menținerea timp de patru ani a **decalajului formidabil dintre pețurile agricole și cele industriale**, ilustrează pe deplin această constatare .

Măsurile de ultimă oră , în favoarea agriculturii, înființarea unui **Institut de Credit Agricol**, procurarea unui număr de **tractoare**, sau experiențele de **electrificare rurală**, **nu sunt în stare să mascheze realitatea."**

[Financiar:caracter plutocratic]

" În ordinea financiară , **incapacitatea**, chiar și în ultimii ani de **prosperitate generală**,

de a echilibra bugetul, cu toate că s-a recurs la **expediente , inflație și fiscalism excesiv**, pune în lumină, pe de o parte , **creșterea lentă a venitului național** ,care demonstrează **ineficacitatea politicii economice**,iar pe de altă parte, **caracterul plutocratic al sistemului financiar** ,precum și **incapacitatea și corupția administrației financiare** .

[Moral :cele mai abjecte metode de corupție

" În ordinea morală, **seria de îmbogățiri fără cauză, fraude, prevaricațiuni**,dintre care o parte au făcut obiectul **sanctiunilor penale**,vădește înflorirea **celor mai abjecte metode de corupție**

[Diplomatic:slăbirea sist.de securitate

"În sfârșit, în ordinea externă, **guvernarea actuală se încheie cu o slăbire a sistemului de securitate** , creat prin alianțele și amicițiile noastre și **o diminuare a prestigiului țării în afară** .

[Apărare națională: nu este meritul guvernului

Reluarea în ultimii doi ani , într-un ritm mai vioi , **a acțiunii de înarmare**,întreruptă din calcule **politicianiste** , deși înseamnă o **sporire a forței de apărare națională**,**nu poate fi pusă la activul special al guvernării**.

«Concluzie:Opinia publică respinge guvernarea PNL

"**În lumina acestor constatări**, **opinia publică să judece valoarea afirmațiunii recente a d-lui CICBrătianu , că partidul liberal este < singurul partid capabil să realizeze ceva temeinic pentru țară>**"[-----]

" **Opinia publică românească și-a dat un prim verdict în recente alegeri, respingând cu 70% din voturi programul și metodele de guvernare liberală**, întemeiate pe cea din urmă experiență , săvârșită în vremuri de belșug general."**Opinia publică românească** , prin acest verdict , a stabilit că **principiile și metodele liberale nu mai răspund nevoilor și aspirațiilor Națiunii**. [-----]

Virgil Madgearu / Congresul PNȚ-tineret , Ilfov / 4 oct.'37

21.)**Gh.Brătianu** , Expozeu,București, 1 nov.'37

("Dimineața" , an 33, nr. 11.088, 2 nov.'37 + foto medalion **Gh.Brătianu ;M.Antonescu**)

Doc.integral -PNL-g III

Întrunirea liberal-georgistă de la Marna

Gh.Slama ,C.Toma ,Mihai Antonescu - cuvântări

a)**Av. Gh.Slama**(vice președ. la Capitală)

/Succesiunea pentru Gh.Brătianu !

"**Suntem în preajma crizei politice care se deschide. Cetățenii așteaptă cu înfrigurare cum se va rezolva**.Se pare că **s-a declarat** , pentru moment , **un armistițiu general**.

De aceea, nu acum este împrejurarea de a diseca ceea ce s-a făcut și , mai ales, ceea ce nu s-a făcut pentru țară .Este însă o constatare peste care nu pot trece.

Numărul mare al dvs aici, înseamnă că **totul încă nu este pierdut pentru țară**, dat fiind că **chemarea lui Gh.Brătianu are adânc ecou** în sufletele tuturor aceluia cari mai au încredere în ideea de conducere .[-----]

b)**Gh.Brătianu** / 1 nov.'37

-Succesiunea ?

"**Nu știm încă ce fel de hotăriri vom lua mâine** ,și **în ce împrejurări se va desfășura lupta**

noastră. Ar fi poate o lipsă de prevedere și poate de răspundere , să anticipăm
Gh.Brătianu / 1 nov.'37

-Reîntregirea PNL ?

" Dar am datoria astăzi, în fața dvs ,la un răstimp atât de scurt până la o nouă campanie electorală ,să amintesc cel puțin **problemele care ne preocupă** ,a căror **examinare și rezolvare constituie rostul însuși al acțiunii noastre și al ființei noastre de partid politic**, la această răspântie hotărâtoare a vremurilor .[-----]

" Sunt unii , din afara rândurilor noastre , care se întreabă , cu o îngrijorare interesată , **ce scop mai are lupta noastră , ce justificare** putem da **existenței a două partide liberale**,după **ce unul din ele a guvernat patru ani .?**

" Faptul că **sunt probleme** de o covârșitoare importanță care își așteaptă deslegare la sfârșitul acestei guvernări , este **cel mai limpede răspuns** la aceste îndoieli .

Din enumerarea lor însăși , **vom desprinde rațiunea ființei și luptei noastre** .

" Spre deosebire de perioada care se încheie prin apropiata criză , în viitorul apropiat **preocupările noastre se îndreaptă** cu precădere spre **probleme de ordin intern** .

[LD : **ce le desparte ?**] [-----]

c.) **Const.Toma** (secretar g-ral)

-Solidaritate, loialitate , în jurul lui Gh Brătianu

" Suntem cu toții **strânși uniți indisolubil legați de trecutul de fapte al partidului** în care se cuprind râvna , cugetul și jertfa noastră a tuturor , **de ideile înfățișate și care izvorăsc din grijile și năzuințele neamului întreg ,de steagul glorios purtat cu atâta strălucire** de dl **Gheorghe Brătianu** și de politica de **cumintenie vrednicie , înțelepciune, cinste , patriotism, demnitate și caracter** pe care **numai d. Gheorghe Brătianu singur le reprezintă astăzi în viața politică** .
[-----]

d.)prof. **Mihai Antonescu**

/Gh Brătianu - să guverneze țara!

[LD: dau aici acest extras pentru a semnala prezența prof. Mihai Antonescu alături de Gh Brătianu .În istoriografia românească , el a intrat ,ca personalitate marcantă a regimului Ion Antonescu ('40-'44)]

" Suntem astăzi la **o răspântie a vieții publice românești**.Se vorbește de răspântii,se strigă că **guvernarea de mâine** trebuie să însemne **biruința spiritului de învoire în România**.

Nu numai cei ce urmează **lupta marelui stegar Gheorghe I.Brătianu** , ci , mai presus de noi, **toată țara , toate generațiile** , așteaptă să vadă **triumful nădejzii de astăzi** . [-----]

" **Die Gheorghe Brătianu , ați guvernat din opoziție politica externă;a rămas să guvernați de la guvern politica internă a țării Românești, cu spirit opozant ;**

[---] **În numele tineretului, dvs trebuie să faceți să triumfe principiul că oamenii politici care sunt slabi , să lase locul lor celor ce știu să stăpânească destinul național** . [-----]"

PNL-2 / întrunire / 1 nov.'37

22.)**Petre Gîiață**,Declarație la întrunirea "**Grupului H**" , 7 oct.'37

(" Dimineața" , an 33, nr.11061 , 8 oct.'37) **Doc.integral - fișier PNL XII**
Guvernarea liberală.Între democrația națională și extremism Problema tineretului .

[LD : Grupul H , inițiat de **Victor Iamandi** , secondat de **Petre Bejan și Petre Gîiață** (inițial duciști, democrați, antilegionari) apoi sprijinitori ai lui **Tătărescu** .]

Membrii grupului , **80 de deputați și senatori liberali**, s-au întrunit în ședință plenară pentru a discuta **evoluția evenimentelor politice** . În final , au dat presei un **Comunicat** .
Cu acest prilej, **Petre I.Gîiață**(vicepreșed.Camerei) a făcut o declarație ,**aprobată în unanimitate de membrii grupului H**]

- ▣ Configurația politică internă postbelică
 - ▣ Extremismul de " stânga" și "dreapta"
 - ▣ Viabilitatea regimului democrat .
 - ▣ Problemele tineretului
 - ▣ "Efectul Duca"
 - ▣ Detractorii democrației
 - ▣ Extremismul de "dreapta" și de "stânga "
 - ▣ "Naționaliștii de ocazie" : Goga . PNC
-

*Notă:Petre Ghiață

P.Ghiață, născut în 1901, jud.Mehedinți .Scriitor, ziarist .

În 1946 ,a pactizat cu comuniștii pentru a-i ajuta la distrugerea fam.Brătianu.Cu toată colaborarea, a fost arestat în 1948.În detenție (penitenciare MAI și Jilava) a avut o comportare nedemnă ,făcându-și " autodemascare " și orice i se cerea , pentru a ieși mai repede din închisoare .(Cf. C.Ionițoiu, Dicționar F-G , p. 203 ,cf. informație preluată de la Ion Ioanid. [fiul lui Tilică Ioanid(PNC-Goga -Cuza)]

LD:26 ian.2007.Se poate .Multe i se pot întâmpla omului. Că era anti- brătienist - cum erau mai toți "hașiștii" - am și mărturia lui Amedeu Bădescu .Nu-l voi radia din istoria acelei etape și nu-l voi pune la stâlpul infamiei pe tânărul liberal de 36 de ani ,care vorbea cum vorbea despre curentele de extremă " dreapta" și "stânga ",pentru că în pușcăriile comuniste a "cedat" Dimpotrivă, îl voi da ca **o probă exemplară** care ne facilitează înțelegerea diferențelor dintre un regim democratic și unul totalitar ,pe fondul cărora se consumă existența individului]

-Dinu Brătianu -Gh Tătărăscu -lideri recunoscuți de liberali

N-am să stăruiesc în această expunere asupra realizărilor guvernului liberal , prezidat de d.Gh.Tătărăscu ; **analiza înfăptuirilor celor patru ani a făcut-o cu toată autoritatea și competența dl Dinu Brătianu ,șeful partidului nostru ,în discursul rostit recent la Brăila [LD : lipsă doc.]**

În curând, știu că dl **președinte** al Consiliului de miniștri, va avea prilejul să expună pe larg **politica de realizări** , pe care a aplicat-o cu succes în lunga sa guvernare .

Mă voi mărgini să precizez **situația politică generală** , după patru ani de guvernare liberală, încercând să fixez **poziția** pe care stăm față de **celelate forțe politice ale țării "**

Petre Ghiață / 7 oct.'37

-Secretul lungii guvernări

Pledoarie ptr continuitate

"Guvernarea noastră a debutat sub cele mai triste auspicii .Asasinarea Marelui I.G.Duca și desorientarea generală produsă și în partid, și în opinia publică , de tragicul sfârșit al fostului prim -ministru.**Guvernul** format de dl **Tătărăscu a fost primit cu neîncredere** , iar cei care nu cunoșteau excepționalele însușiri ale actualului președinte de Connsiliu, **socoteau efemeră durata guvernării** și priveau **cu îngrijorare și compasiune soarta Partidului Liberal.**

"Spre surprinderea tuturor, și desamăgirea multora, **guvernul, care trebuia să cadă în repetate rânduri, a durat patru ani de zile și încă .**

"Desigur, **numeroase sunt cauzele** care explică **prelungirea la cârmă a regimului liberal** ; câteva sunt mai importante și merită să fie relevate .

Petre Ghiață / 7 oct.'37

▣Viabilitatea regimului democratic

/Extern:prestigiu și încredere peste hotare

[LD:Petre Giață atrage atenția asupra "**îngrijorării**" **statelor amice** în eventualitatea (altfel firească!) a **retragerii liberalilor de la guvernarea României.**

"Seriozitatea înfăptuirilor pe toate planurile vieții sociale românești a avut , cum era și firesc, reflexe interesante și peste hotare , creindu-se o atmosferă favorabilă României , trezind simpatie și prețuire pentru guvernul liberal.

"Nimeni nu mai ignoră astăzi îngrijorarea ce se manifestă , mai ales în cercurile conducătoare ale popoarelor amice , pentru eventualitatea , de altfel normală , a retragerii guvernului liberal. Străinătatea a dobândit încredere în politica de continuitate , de respect a angajamentelor , de orientare limpede , de atenuare a asperităților externe - practică de actualul guvern."

[-----]

Petre Ghiață / 7 oct.'37

/Intern:armonizarea conducerii autoritare cu libertatea individuală

[LD:Este foarte interesant cum Ghiață transformă ceea ce în ochii opoziției apărea ca un păcat al guvernanței -incoerența și duplicitatea -ca forme de echilibru practicate de guvern ,pentru a armoniza respectul libertăților,valorificarea criticilor opoziției,manifestarea tuturor curentelor de opinie publică, inclusiv a celor de extreme .

"Soluțiile de durabilitate nu le pot da decât formele de echilibru în guvernare , care respectă libertățile, prețuiesc gândirea și valorifică utilitatea criticismului , dând posibilitate de manifestare tuturor curentelor de opinie publică.

"Numai regimul democratic poate asigura o dezvoltare normală popoarelor cu posibilități nedesmințite de creațiune și progres ; întrucât sistemul democratic armonizează conducerea autoritară , prin forța statului , cu libertatea individuală .

/Intern:revenirea de la extremismul de dreapta ,spre democrație

lar revenirea de la extremismul de dreapta către forma de echilibru a democrației , este o problemă care se rezolvă , sigur , în timp.

"Partidele democratice au datorită să grăbească acest proces de clarificare a conștiinței politice , prin organizarea și refacerea cadrelor, prin tenacitatea luptei pe teren,prin curajul soluțiilor prompte în domeniul economic, prin măsurile de ordine și disciplină ;și , mai ales, prin încadrarea generației tinere în lupta democrației .#[-----]

Petre Ghiață / 7 oct.'37

/Atenție la problemele tineretului

["Efectul asasinării lui Duca"]

[LD : eu înțeleg ce voia să spună Petre Gheață . Numai că , la fel ca și alți politicieni, se feresc să spună lucrurile mai simplu, le sulesc și răsulesc,parcă să nu supere " tânăra generație" ! Ad-hoc, m-am hotărât să dau un nume acestei friți, acestei menajări : " efectul asasinării lui Duca" De aceea am pus fond albastru la cum trebuie să trateze partidele democratice ... tineretul ! .Din toate , eu trag o singură concluzie : nu prea știau ce să facă să o mai îmblânzească:să o sperie?să o disciplineze?să o manipuleze? să o corupă?]

"Vremea noastră a pus cu o neobișnuită acuitate problema tineretului.

Generația tânără de pretutindeni , ieșită din răsturnarea pricinuită de război, își afirmă cu duritate și cu îndrăzneală , pretenția de a crea ,după concepția ei , cu mijloace proprii, cu o energie surprinzătoare , cu fanatism ,o construcție socială nouă , care să corespundă idealurilor ei și căreia să-i imprime un ritm accelerat , în toate domeniile.

" Omul politic prevăzător ,nu trebuie să ignore sau să disprețuiască această pretențiune ; ea reprezintă expresia tare a unei noi mentalități și a unei voinți ,care nu se lasă înfrântă . Departate de a privi cu indiferență această problemă ,conducătorii partidelor democratice au datorită să o examineze cu toată seriozitatea , străduindu-se să dea o soluție cât mai eficientă aspirațiilor tineretului ; și , în același timp , să utilizeze , selectând din rândurile lui, toate elementele valoroase.

"A nu acorda atențiunea adecvată acestei generații ,reprezentând o realitate în viața socială ,înseamnă a înregimenta ,din lipsa de pricepere , din miopie politică, imensa majoritate a tineretului în falangele grupărilor extreme .

Acolo se deschide acestui tineret poarta tuturor posibilităților de comandament

și i se flutură mirajul binefacerilor infinite .

De aceea, nu voi înceta să repet :**atenție permanentă la tineret. !** [-----]

[Reacția bărbătească, fermă]

[LD: Mai sus am vorbit de "**efectul Duca**" - manifestat printr-un **soi de teamă** . Este simplist. **E doar o față a medaliei** . Reversul ei , este **reacția bărbătească , fermă , conștientă, până la jertfă** . Asta propunea **Petre Ghiață partidelor și politicianilor sincer democrați.]**

"**Fac parte și eu** , ca și mulți prieteni din **generația mea**, din categoria **oamenilor politici** care **cultivă și prețuesc forța electorală** . Păstrând neîntrerupt **contactul cu masele populare** , înțelegem cu mai multă ușurință **cauzele și curentele politice** și putem aprecia cu mai multă justete **forța acestor curente** .

De aceea, **ca sincer democrat , sunt dator să recunosc , că ar fi o mare greșeală să tratăm cu ușurință și să privim cu dispreț ,** [-----]

Partidele democratice românești trebuie **să conteze pe un adversar de temut.**

Dacă voim să păstrăm intactă această structură a statului românesc , democrația trebuie slujită cu devotament, cu energie și spirit de jertfă."

«**Înfruntarea extremelor: "dreapta" - "stânga"**

[LD: ca să nu se creadă că "ajustez" eu realitățile epocii. Iată o nouă dovadă explicit exprimată, că **cele două curente extremiste -de "stânga" și de "dreapta"** -erau deopotrivă considerate ca inamice ale regimului democratic.]

"**Împotriva adversarilor noștri** de la **extrema dreapta** sau de la **extrema stânga**, **nu putem opune nici dilentatismul oportuniștilor , nici galanteria juisseurilor ,nici , mai ales, nici ! - perfidia savantă a profitorilor de toate categoriile.**

A păstra asemenea elemente în linia de comandament a partidelor democratice , înseamnă a pierde bătălia la cel dintâi șoc serios ; asemenea elemente n-au ce căuta la nici unul din posturile de comandă ale grupărilor democratice .

"**Împotriva fanatismului -uneori sincer - al extremiștilor, democrația trebuie să opună tăria unor convingeri nesdruncinate și dorința de sacrificiu a unor elemente pentru cari, libertățile cetățenești , puterea cuvântului și utilitatea criticismului nu sunt simple metafore de paradă .**

" **Va ști democrația românească să răspundă precis acestor imperative ale epocii noastre , regimul de astăzi va fi salvat , iar curentele extremiste vor fi anihilate în încercarea lor de prăbușire a acestui regim . Dacă partidele democratice nu vor provoca , de îndată , în interiorul lor , prefacerile corespunzătoare noii lupte - regimul democratic românesc va fi trăit"**
P.Ghiață / 7 oct.'37

23.) Gh. Tătăreanu , Declarații , Oradea , 9 oct.'37

("Dimineața " , an 33, nr. 11066 , 11 oct.'37) **Doc. integral la [fișier Guvern XIV](#)**

/ inaugurarea fortificațiilor de Vest /

[**LD 30 nov.2003 . dau acest ritual pentru a releva organizarea civilizată care exista pe atunci în România, a ceea ce astăzi numim " vizită de lucru" și antrenarea " societății civile "** ; mai dau și pentru a arăta **ritualul atât de firesc și normal - chiar dacă propagandistic -care acum este numit atât de pompos și americanizat " managementul imaginii "**]

[-Liviu Nasta (reporter):

-Semnificația vizitei

Cu ocazia inaugurării lucrărilor de fortificații de-a lungul **frontierei cu Ungaria**, Gh. Tătăreanu a adresat de la Oradea cuvântul României privind tratativele **Micii Înțelegeri cu Ungaria** , în vederea realizării unei **destinderi adevărate** în această zonă europeană : un **pact de neagresiune** . La 27 dec.'36 , **Consiliul permanent** al Micii Înțelegeri, întrunit la **Geneva**,

sub președinția lui **Victor Antonescu** , constatase **identitatea perfectă de vederi** Cehoslovaciei, Iugoslaviei și României în această problemă .**În conferința** ulterioară a Micii Înțelegeri (**Sinaia**) a fost adoptată hotărârea ca **negocierile cu Ungaria să fie duse absolut solidar de către cele trei țări** .

Cehoslovacia -are probleme grave cu minoritatea germană ;

Iugoslavia - este în plină operă de consolidare internă ;

România - avea **pe prim plan problema minorității maghiare** ;

Chestiunea negocierilor cu Ungaria care oferea , **în schimbul unor concesi legislative , un pact de neagresiune** , trebuia **privită și cântărită de România , cu multă prudență** .

[---] **Cercurile politice maghiare așteptau** cu un viu interes discursul lui Tătăărăscu .

La Oradea, a fost trimis un corespondent special al agenției oficiale "**Magyar Tavizat**"

Preasa maghiară din Ardeal, și-a trimis corespondenții la Oradea, publicând discursul integral .

-Participanții : biserica ; armata ; societatea civilă ; org . politice

Cu trenul ministerial ,Tătăărăscu , însoțit de g-ral **Ilasievici** (ministr.Apărării) au sosit la **Oradea** , vizita transformându-se într-o importantă **manifestație politică și națională** .

Orașul de frontieră le-a făcut o primire deosebită .

În gară , au fost prezenți : toți **parlamentarii din nordul Ardealului** ; episcopi ai bisericii românești - mitropolitul **Nicolae Bălan** , **episcopul Frentiu** (unit) și **episcopul Nicolae Popovici** (ortodox); **autorități din jud. Bihor, Satu -Mare , Maramureș și Cluj** ;sute de **intelectuali ;grupuri de țărani** din satele jud.Bihor ;reprezentanții unor **grupări minoritare** ; **cadrele organizațiilor liberale din Ardeal**.

-Manifestațiile]

Pe șantierul fortificațiilor, cu ritual specific de inaugurare ,**ofițerii au oferit lui Tătăărăscu un dar : o cazma și o mistrie din aur** .

În sala cinematografului "**Dorian**" s-a desfășurat o **ședință festivă** .

Au vorbit : reprezentanții diferitelor culte : **Episcoul ortodox Nicolae Popovici** - care declară că **biserica este alături de guvern și de armată** , pentru consolidarea statului român și apărarea hotarelor ; **Episcopul Frentiu** (biserica unită) ; **Episcopul Fiedler** (biserica romano-catolică) ,episcopul **Czernick** (bisrica reformată) , **Ulman Ștefan** (comunitatea israelită ortodoxă) Generalul **Banciu** - despre fortificații ; **dr.Mihăescu** - în numele magistraturii ;**Ion Băncilă** - prefectul județului ; **Petre Fodor** - primarul orașului ; **Victor Gherman** ,

în numele intelectualilor grupați în "**Casa Națională**"

Apoi a vorbit **Tătăărăscu** .Apoi a avut loc un **banchet** .

Apoi a vizitat **Muzeul și biblioteca " Cele trei Crișuri"** ;

Apoi a vizitat **expoziția -târg a halei de comerț** . Apoi a vizitat **aeroportul** .

Apoi Tătăărăscu a asistat la **consfătuirea Delegației Permanente a org.liberale**.

Seara a plecat cu trenul guvernamental spre **Sibiu** .

////////////////////////////////////

[LD : era în prag de **iarnă '37** . Nu știu cât din acest plan s-a realizat **până în 1940** ,când, prin **Dictatul de la Viena**, acea zonă a fost **anexată la Ungaria**.

În maniere diferite , istoriografia comunistă " demască" , " condamnă" , caută " vinovați" este numită " trădare " , sau " indolență" care cade , mai ales, pe seama **Regelui Carol** (stenogramelor de la dramaticile **Consilii de Coroană** în care **s-au hotărît cedările**) pentru faptul că **armata română nu era pregătită să reziste** , etc etc.

Este o mare nedreptate ce i se face lui Carol. A avut multe păcate , dar **preocupările pentru armată nu i-au lipsit** .Voi ajunge și acolo .

Acum mă gândesc dacă , practic , a fost vorba de delăsare ,de vinovății ,etc etc ...

sau pur și simplu chiar **nu a fost timp! Între două războaie mondiale** atât de **aproprite** , între **revenirea** de după primul ,și **pregătirea** pentru al doilea ,cât și cu ce se putea face ?

Știu că este o abordare " feministă" necompetentă în ale milităriei ,dar o spun

ca pe o **chestiune de bun simț** și ca **circumstanță** care ar trebui avută în vedere]

▣ Programul fortificării granițelor

Mulțumește , în numele guvernului, pentru simțămintele de credință exprimate ;

" Domnilor, am venit aici însoțit de **colaboratorii militari ai guvernului** ,pentru a **inspecta primele lucrări de fortificare a granițelor noastre** .În cadrul **marelui program de înzestrare** elaborat sub îndrumarea stăruitoare a **Majestății Sale Regelui**, guvernul a putut să pășească și la executarea acestui **ultim capitol din măsurile luate** în vederea **sporirii puterii militare a țării.**" **Programul fortificării fruntariilor** va fi executat **într-un număr de ani** ,până la completa lui desăvârșire .**Un brâu de piatră și fier va încinge fruntariile noastre** și, înlăuntrul lor, **țara va putea să-și continue** opera de organizare și de propășire în siguranță și în pace .
"Începând această mare operă , avem conștiința că **slujim apărarea țării** și,deopotrivă, **apărarea păcii** .**Tari și armați, vom dezarma toate tentațiunile -slabi și neapărați, vom încuraja toate apetiturile.****Prin tăria noastră alungăm războiul - prin slăbiciunea noastră îl chemăm și îl provocăm** .În împrejurările de astăzi , **tăria înseamnă pace , și slăbiciunea înseamnă război.** Iată de ce, **cazematelor acestea** , care sunt **menite să asigure vecinicia fruntariilor noastre** ,sunt totodată și **cazematelor păcii.** "

[-----vecinii ; minoritățile ; protejarea elementului românesc --]

Gh.Tătărăscu / 9 oct. '37

▣Colaborarea cu statele vecine.

"Cu prilejul solemnității ce am săvârșit astăzi, și care este **un act de afirmare a puterii crescânde a statului nostru**, să proclamăm din nou **dorința noastră de pace** și **DORINȚA VIE DE A TRĂI ÎN RAPORTURI DE PRIETENIE** cu cei pe care , vicisitudinile istoriei i-au așezat în trecut **pe drumul mării neînțelegeri** .

" Să declarăm , cu acest prilej, că **suntem gata să colaborăm cu ei** pentru **consolidarea și apărarea păcii**, pentru **organizarea în această regiune a Europei** a unei **conviețuiri** rezemate pe **respectarea dreptului** și pe **armonizarea intereselor** .
" Întindem **o mână prietenească** tuturor celor cari împărtășesc aceste credințe și aceste simțăminte , **tuturor celor cari sunt călăuziți de această dorință de pace și de colaborare.**

Gh.Tătărăscu / 9 oct. '37

▣Conviețuire normală cu minoritățile

" Vorbind într-un oraș cu importantă minoritate națională , țin să declar că,**voim să consolidăm raporturile de conviețuire normală** și de **încredere reciprocă** cu minoritățile înglobate pentru totdeauna în Statul nostru național,**cu minoritățile** pe care **istoria le-a așezat de veacuri în cuprinsul hotarelor stăpânite de neamul nostru** .

"Căci **noi voim să uităm toate nedreptățile** ce ridicaseră în trecut zidul vrăjmășiei istorice și , călăuziți de suflul vremurilor pe care le trăim, și **în cadrul legilor noastre** ,izvorâte din **echitate și dreptate** , **dorim să asigurăm acestor minorități** toate condițiile necesare **liberei lor dezvoltări** .

"Cât privește **neînțelegerile și dificultățile** care se ivesc în chip firesc în raporturile dintre majoritate și minorități, **ele pot fi întotdeauna soluționate** în atmosfera creată de cel mai larg **spirit de înțelegere și de conciliere** .

" Beneficiind de acest tratament, **minoritățile au însă și datoria să nu uite în nici o împrejurare** că **trebuie să-și împlinească cu loialitate toate obligațiunile** ce au **față de Staul Român**, și că, printre aceste obligațiuni ,**cea dintâi este să-și însușească toate interesele și aspirațiile acestui Stat**,care le cheazășuește cu jefă: limba, credința și propășirea lor."

Gh.Tătărăscu / 9 oct. '37

/Promovarea elementului românesc

"Deopotrivă, **minoritățile sunt datoare să nu privească pieziș opera de promovare a elementului românesc**, care , mai ales în provinciile unite,trebuie **ajutat** pentru a putea atinge **nivelul de dezvoltare materială și culturală revendicat de elementul majoritar , în orice Stat Național.**Opera aceasta de promovare ,**opera aceasta de reparare istorică** , care a fost începută de guvernarea noastră și care **va trebui să fie continuată** de toate guvernările de mâie,**NU A FOST ȘI NU VA FI NICI O DATĂ EXECUTATĂ PRIN ACTE SĂVÂRȘITE**

ÎMPOTRIVA MINORITĂȚILOR .Așupriții de ieri, nu se vor transforma nici o dată în asupritori .

" În schimb minoritățile înșile, dând dovadă de înțelegere , trebuiesc, în propriul lor interes, să colaboreze cu sinceritate la executarea acestei opere de reparație, contribuind astfel la eliminarea din raporturile lor cu majoritatea națională, a ultimelor rămășițe de neînțelegere și discordie. "

■Apel la solidaritate națională pentru fortificarea granițelor

" Fortificarea granițelor țării trebuie să fie opera colectivă a tuturor românilor. Opera aceasta trebuie să fie și un simbol. Fiecare român să așeze o piatră sau o lopată de pământ pentru ridicarea brâului de apărare care va chezașui intangibilitatea teritoriului.

"Cine nu poate aduce această contribuție cu brațele, să o aducă cu averea-fiecare după imboldul său și fiecare după putința sa. Astfel, fortificarea fruntariilor , va fi cel mai înălțător prilej pentru afirmarea solidarității naționale. Îndrept acest apel către toate conștiințele românești. "

Tătărașcu la Oradea / 9 oct.'37

24.)Moartea g-ral Gh.Cantacuzino -Grănicerul (" Totul pentru Țară"),10 oct.'37

("Dimineața" , 11 oct.'37 ; rev."Parlamentul Românesc" , 31 oct. '37)

(Arhiva ISISP, fond V , dosr 225, f. 96)

()Președ. p.Totul pentru Țară

(cf."Dimineața").

După dizolvarea Gărzi de Fier ,s-a întemeiat **partidul " Totul pentru Țară "al cărui șef a fost până la moarte .George Cantacuzino -Grănicerul s-a stins înconjurat de legionari** , în al căror crez s-a îmbrăcat, pentru al căror triumf și-a închinat toată ființa sa.[.....]

Vreamea, care-l trece în istorie pe puntea faptelor pe care le-a săvârșit , nu l-a cruțat.Și putința de a înțelege sufletul românesc, a plătit-o scump , după cum scump a plătit mișcarea legionară orice pas a făcut înainte.

/P.T p Ț = unic în anelele țării

(rev.Parlam Rom)

" În adevăr, această mișcare este **unica în anelele istoriei**, căreia i se smulge inima ,i se retează brațele , i se înăbușe respirația,este lovită de moarte și de oameni și - cu toate acestea - crește și înfloarește și cucerește .

"Dintre toate curentele sociale și politice ,ostașul din viță de domn luptător pentru lumină și pentru cruce ,**s-a înfrățit cu acela care avea de învins mai multe greutăți** , care era menit să înfrunte mai multă suferință , dar care pornea din adâncurile doritoare de învoire ale sufletului românesc batjocorit și împilat de streini și de ticăloasele lor slugi.

" S-a înfrățit ca să dea tot ce stăpâna ca bunuri materiale ,rezervându-și pentru sine Jilava și duiosia dragostei unui tineret credincios.[--] Din puținii buni, pe care îi mai avem, s-a mai dus încă unul.

/3500 legionari în Capitală

Au sosit în Capitală cca 3500 legionari. Măsurile de ordine , cortegiul funerar, etcetc.

(Poliția de Siguranță , Corpul detectivilor, **Notă**, f. 96)

Moartea lui Gh.Cantacuzino-Grănicerul / 10 oct.'37

25)Rev." Parlamentul Românesc" -dedicat partidelor politice , 31 oct. '37

- a. Tabloul partidelor politice ["naționale "] românești - discuțiuni -
 b. Nicolae Petrescu , Evoluția doctrinelor politice
 c. Gh. Bezviconi , Personalitățile politice ale Basarabiei de la unire încoace
 d. Mihail Manoilescu , Doctrin vechi și noi
 e. C. Argetoianu , Partidul Agrar
 f. ID Suchianu , Ideologia ca factor al politicii românești
 Doc. integral : fișier Sistem de partid XIII

Redacția /

▣ Particula " național " din titulatura partidelor

Ceea ce izbește , de la prima vedere pe acela care ar citi lista partidelor politice din România , este cantitatea considerabilă de naționalism. Toate partidele mai importante își zic " național " , firește , fiecare în parte , învinuind - pare-se - celelate că nu-s de esență pur națională :
 Partidul **național-liberal** , al dlui **Dinu Brătianu** Partidul **național-liberal** , al d-lui **Gh. Brătianu**
 Partidul **național-țărănist** , al d-lui **Mihalache** Partidul **național-creștin** , al d-lor **Cuza și Goga**
 Partidul **național-democrat** , al d-lui **Iorga** Liga **național-corporatistă** , a d-lui **Manoilescu**
 Ori **pleonasm** , ori **altceva** ; nu se poate ieși din această **dilemă** . **Pleonasm** , **căci e perfect inutil să spui că lucrezi pentru națiunea română** ; pentru cine alt ai lucra ?
 Sau , **dacă** într-adevăr **se pun anumite interese particulare înaintea celor naționale** , aceasta **trebuie să se specifice** . Așa fac de pildă anumite partide : **Partidul maghiar** **Partidul ucrainean** **Partidul german** etc etc
 Se precizează astfel că **obiectivul principal e populația minoritară** în chestiune și că **numai indirect** , se obține , **implicit** , și **un surplus de prosperitate general-națională** .
 Redacția /

/Partide " naționale " și " pseudo-naționale "

Dar **când nu ești partid special** (etnic , muncitoresc , agrar etc) - **este inutil și absurd să te intitulezi " național "** . **Inutil , absurd , și pe deasupra , suspect** .
 Pentru că se pune întrebarea : **qui prodest ?** Fiecare partid care-și zice **" național "** , **își zice astfel ca o afirmare împotriva altor partide** , ce-și zic și ele la fel .
 Pentru a afirma că **numai el e "național "** , în timp ce celelate partide nu-s , **și deci uzurpează acest adjectiv** - pentru această luare de poziție contra altora , partidele din România **își autoaplică apelativul " național "** și pretind exclusivitatea titlaturii .
 Așa dar , **frecvența acestei firme** aparent pleonastice , **ascunde o necesitate reală : demascarea celor ce se slujesc pe nedrept acest titlu** . Acum pricepem . **"Național "** înseamnă **" adevărat național "** , față de **" fals național "** , cum sunt toate celelate .
 În condițiile acestea , **fiecare partid e , rând pe rând , " adevărat " și " fals "** .
 Redacția /

-PNL și PNȚ =partide naționale " istorice "

"Și totuși , **există două partide care trebuie scoase afară din această deplorabilă impresie** . Sunt : **partidul liberal** și cel **țărănist** , care **își zic naționale** nu din vreo intenție de a-și afirma monopolul naționalismului , **ci din motive pur istorice** . [---]
 Așa dar acea penibilă supralicităție de patriotism exclusiv , **nu privește decât partidele " neistorice "**
 Redacția /

/Partide " constituționale " și " neconstituționale "

O a doua **particularitate bizară** pe care o prezintă viața politică a partidelor noastre este **identitatea de program** . Luați textul oficial al declarațiilor fiecărui șef : **toate partidele** înscriu în programul lor **apărarea constituției** și a **drepturilor cetățenești** .
Logic , ar trebui ca între ele **să existe o alianță firească** de câte ori constituția este încălcată .
 În realitatea , **se întâmplă contrariul** .

Face excepție PNȚ care , cu 4 ani în urmă , la începutul guvernării liberale, au sărit în ajutorul liberliberilor - deși adversari - fiindcă se urzea o combinație de răsturnare în disprețul mecanismului constituțional legitim .

[PNL-2, LANC, P.Agrar .Goga ... deși " constituționale" ... s-au opus]

Partidelor de extrema dreapta nu li se poate aduce această acuzație ,deoarece ele afirmă limpede ostilitate lor față de constituția liberală ,critică democrația și proslăvesc dictatura .

a.)Nicolae Petrescu , Evoluția doctrinelor politice

#Extremismul " de stânga" și "de dreapta"

După terminarea războiului, au apărut noi curente de opinie , noi doctrine politice , și noi grupări politice , în majoritatea țărilor , dar , în general , ele se reduceau la două: extrema stânga și extrema dreapta .

Ceea ce era caracteristic în această efervescență politică ,era faptul că toate s-au ridicat în numele unei concepții de Stat ,nepractice până atunci ,decât în țările lipsite de un regim constituțional democratic .

/Concepția statului totalitar

Este concepția statului totalitar , întrevăzută de filozoful englez Hobs și ridicată la valoare metafizică de filozoful german Hegel .Este dreptul Statului de a interveni în diversele activități ale societății în mod discreționar și fără apel , pentru nici o categorie de cetățeni . Etatismul de " dreapta" sau de " stânga" este bazat pe o doctrină care cere , în esență , integrarea necondiționată a societății în mecanismul Statului .[.....]

/Dictaturile de dreapta sau de stânga

O dictatură de dreapta sau de stânga ,s-a realizat pe deplin în unele țări .[Germania, URSS ,Italia] Doctrina în numele căreia o asemenea formă de guvernare își îndreptățește misiunea , pare a câștiga teren chiar în țările cu o solidă tradiție politică și cu o îndelungă deprindere cu libertățile individuale .

Procesul de transformare în această direcție continuă , și nu se poate prevedea până unde va merge , nici care vor fi , până la urmă ,rezultatele generale pentru știința politică și arta guvernării .Din succesele parțiale înregistrate până acum în unele țări,unde se experimentează noile concepții ,nu se desprinde clar dacă mișcarea excentrică ,fie spre dreapta , fie spre stânga , pe care o arată reforma Statului, va soluționa mai bine , decât vechile metode din trecut,problemele de organizare a societății .

Numai timpul va hotărî în această printră .

b.)Mihail Manoilescu ,Doctrine vechi și noi

≡Doctrine noi = doctrinele de dreapta .

/Național-creștinism, legionarism, corporatismul

" Iată de ce, regret, nu aș putea face o antiteză între "doctrinele vechi" și "cele noi" , și nu m-aș simți capabil să analizez decât doctrinele noi sau reînnoite cu vigoare, cum este doctrina partidului Național-Creștin, doctrina legionarismului,sau doctrina corporatistă .Dar pentru a face această examinare a năzuințelor concrete ale dreptei românești, mi-ar trebui spațiul unui alt articol "

c.)C.Argetoianu,Partidul Agrar

În concepția PA , statul poate să sacrifice, în organizarea lui , individul comunității ,și să urmărească , după cum cer vremurile, integrarea efortului individual în efortul colectiv .

/Educația tineretului

Tineretul nu trebuie lăsat în voia inițiativelor de organizare pornite din ideologiile străine sau scopuri politice [vizat legionarii și cuziștii], ci grupat într-o organizație unică de educație fizică și sufletească, sub controlul și sub conducerea statului. [LD : de tip străjerie, premilitară] Controlul statului trebuie de asemenea să se exercite și asupra instrumentelor de educație socială și politică a poporului [LD : deci, cenzura] care sunt : presa, cinematograful, radiodifuziunea.

d.) IDSuchianu, Ideologia ca factor al politicii românești

▫ Idee - ideologie - doctrină

Există societăți unde elementul ideologic nu joacă nici un rol (caz tipic, SUA)
Numai în Europa oamenii se grupează în jurul unei doctrine.
România este o țară cu multă vocație pentru grupări politice pe bază doctrinară
Românilor le place "să adere" sufletește la cutare idee. Unele destul de mediocre.
Ar fi preferabil să se cerceteze lozincile și formulele-revolver

... "Omul și pogonul" - legionar

Exemplu : mișcarea legionară. Ea este fondată pe idei. Aceste idei, simpliste cum sunt - și parțial false - constituie ceva, moralmente, "nobil", la așa-ziii simpatizanți (nu și la militanți!) , acel norod anonim de cetățeni care au impresia că "gardismul" - prin tineretea șefilor și limbajul îndrăzneț - ar putea duce la o înnoire morală.
De pildă "omul și pogonul" [LD : 5.000 metri pătați] . Să se vadă tulburarea morală socială imensă, de sens net comunist, pe care ar determina-o, o societate compusă din gospodării de un pogon fiecare. Ea ar fi dezastruoasă din p.d.v. economic.

Sistemul promisiunilor, în sine, naște o atmosferă pernicioasă [-]

Formula "omul și pogonul" este un exemplu tipic a felului cum poate fi prezentată ca ceva revoluționar, o situație ca o "fotografie anticipată a sărăciei rurale definitive"

Acum s-a întâmplat "o tragi-comică răsturnare de valori".

Noii veniți "au pastșat țărănismul țărăniștilor" [...] Ei sunt "agrarieni" și pretind că vor să amelioreze soarta țăranului. În realitate, oferă țăranului "un program agrar care echivalează cu eternizarea mediocrității patrimoniale. Avuția unui pogon, este exact asta"

... Diversiuni : comunismul, antisemitismul

De aceea se caută discreditarea doctrinei țărăniștilor, făcând din ea un sinonim al comunismului, evreismului, etc etc care se bucură astăzi de o antipatie publică, dar cu care țărănismul, de fapt, n-are nici o afinitate.

Există în România "moravuri comuniste".

Dar acestea sunt reprezentate de guvernele reacționare care etatizează, confiscă, penalizează veleitățile de libertate, socializează unele activități.

Există în România "flagel evreesc".

Dar este specific populației de samsari - milionari și gazetari - care împart cu guvernării beneficiile bănești ale puterii. [-----]

Partidele politice / 31 oct.'37

26.) Gh. Tătăreanu, Expozeu, șed. CC al PNL, 1 sau 2 nov. '37

("Dimineața", an 33, nr. 11.089, 3 nov. '37 + foto Gh. Tătăreanu - sosirea de la Ankara*)
(Gh. Tătăreanu, Mărturie pentru istorie, Editura enciclopedică, București, 1996, p. 172-198)
O am. Am confruntat textul. Este redat exact. Dar are structură de monolog.
Prefer ziarul de epocă care prezintă, simultan, și alte p.d.v.
Vezi pentru ilustrare, fotografiile din carte, fascicula de la pag. 224:
Tătăreanu la biroul de lucru; o caricatură de Drag; diverse fotografii la întâlniri diplomatice)

*Notă:Tătăărăscu la Ankara

La 30-31 oct.'37 ,Tătăărăscu făcuse o vizită diplomatică la Ankara (Istanbul , ș.a.)
Fusese primit de președ. **Ataturk** și avusese convorbiri cu premierul **Celal Bayar** .
Avusese convorbiri cu ambasadorii **Greciei, Cehoslovaciei și Iugoslaviei** la Ankara ,
stabilind astfel un contact cu toate țările din **Înțelegerea Balcanică și Mica Înțelegere** .
Avusese întrevederi îndelungi cu ambasadorii **Franței , Angliei și Poloniei** .
Fusese primit de **patriarhul ortodox din Fanar** ;**Impresia generală** fusese excelentă
și foarte mediatizată în presa românească și străină .

[LD : expozeu la sfârșit de guvernare . Îl consider un **bilanț etalon**, din multe puncte de vedere
Ce trebuia evidențiat **nu lipsește** ; ce trebuia ocolit , ca vulnerabil, **nu este amintit** ;
Totul ilustrând **succesul guvernării și optimismul de viitor** .

Trebuia să inducă în propriul partid, în opinia publică , dar, mai ales, în urechile regale,
legitimarea mandatului și pretenția reinvestirii.

Criticile respinse prin inventarierea realizărilor ; **opoziția** pusă la punct prin aluzii și ignorare .
Am oarecari dubii privind datarea : 1 sau 2 nov.? Merg pe cronologia " Dimineții" .

Subtitluri , sublinieri , semne, îmi aparțin .] Doc.integral : **fișier Guvern PNL XIII**

Gh.Tătăărăscu a făcut o **vizită d-lui Dinu Brătianu** (ora 4,30) cu care a avut o scurtă
întrevedere în legătură cu desfășurarea ședinței Comit.Executiv al Partidului

La ora 5 , **primul ministru și șeful partidului** au sosit la **clubul liberal**,
unde se găseau **membrii Guvernului și Întregul Comitet Central**.

Au fost primiți cu aplauze și ovații. A luat cuvântul Tătăărăscu :

Tătăărăscu / 2 nov.'37 / retro **15 nov.'33**

[**LD , 6 dec. 2003. Scriu cuvânt cu cuvânt. Mă gândesc , pe de o parte , cum , după ieșirea din
criza economică , acel mult citat punct culminant de dezvoltare atins de România în 1938 , li
se datorește liberalilor ;**

[LD:**de ce nu i-a dus mintea pe guvernării CDR** , dintre 1996-2000,să publice așa, pe o foaie
de ziar, **bilanțul financiar și economic moștenit de la PSD**,pentru că tot vorbesc de "**găurile** "
ce au trebuit astupate !]

Adică vreau să evidențiez **rigoarea și credibilitatea pe care o dau cifrele** .

Verde reprezintă " moștenirea" ,**Albastru** reprezintă realizările liberale

Galben -ceea ce este absolut negativ]

" În câteva zile se vor împlini **4 ani** de când **Partidul Național Liberal** a fost chemat la
locul de răspundere . De aceea am socotit necesar ca să înfățișăm în cadrul unei **manifestări
solemne , rezultatele și înfăptuirile** acestor patru ani de guvernare .

Pentru a se putea judeca în deplină obiectivitate valoarea acestor înfăptuiri ,
este necesar să ne întoarcem cu patru ani înapoi .

#Moștenirea preluată la guvernare(13 nov.'33)

"Care era situația țării în **15 noiembrie 1933**, când **partidul național-liberal**
a luat în mână frâiele puterii ?

-Situația financiară

[răspunderi:**Virgil Madgearu ,M.Ghelmegeanu**]

"**Bugetul dezechilibrat și deficitar** .Cuponul datoriei publice **suspendat** și **controlul străin**
instalat la câpătaiul finanțelor Statului.**Funcționarii și pensionarii în suferință** cu încasarea
saliarilor, a soldelor și a pensiilor.**Furnizorii Statului neplățiți de ani și vânzându-și pe prețuri
derizorii** ordonanțele de plată fără acoperire .

O datorie internă de aproape 20 miliarde de lei , fără nici o perspectivă de lichidare

Creditul Statului zdruncinat și prăbușit înăuntru .

Creditul particular desființat prin hemoragia generală a depunerilor din bănci și un moratoriu de
fapt care începea să primejduiască până și ideea respectivă a contractelor.

Trei legi de conversiune a datoriilor , **inoperante și agravante ale situației**

Instituțiile cooperatiste la pământ.**Evaziunea capitalului și teaurizarea** cu toate consecințele

ei **Moneta țării amenințată**. Și dacă adăugați la această enumerare **prăbușirea finanțelor locale**, aveți **tabloul complet al situației financiare din noiembrie 1933**.

-Situația economică.

" **Un marasm general**, paralizând toate ramurile producției naționale.

Agricultura [**Voicu Nițescu, M.Ghelmegeanu**] cu un **randament deficitar**.

Politică de sprijinire a prețurilor produselor agricole, **neoperantă**.

O politică de raționalizare și ameliorare a culturilor, **nici măcar luată în considerare**.

Camerele de agricultură lipsite de mijloacele necesare pentru îndeplinirea misiunii lor.

Industria [**I.Lugoșianu, Al.Vaida**] cu **resorturile sfărâmate, stânjenită** de o legiuire și de un tratament împiedicând orice inițiativă și orice ameliorare, cu consecință inevitabilă: șomajul.

Comerțul în **stare letargică**: comerțul exterior cu o **balanță nesatisfăcătoare** și comerțul interior anemiât de **marasmul financiar** și absența tranzacțiilor.

O politică nechibzuită, transformând mai toate veniturile Statului în lefuri și diurne, și făcând imposibile investițiile materiale și ameliorarea utilajului național.

Rețeaua de drumuri [**Ed.Mirto**] **lăsată în părăsire**.

Disprețuirea muncii de interes obștesc și dificultățile financiare înfrățindu-se, pentru a așeza **țara noastră** pe tărâmul realizărilor gospodărești, **în urma tuturor statelor civilizate**.

Spitale și școli închise [**Dimitrie Gusti, Petre Andrei**] Avântul pentru lupta împotriva analfabetismului, **doborât**. Zece mii de normalști **cerșind în stradă dreptul la viață**.

Corpul învățătoresc **demoralizat pentru neplata gradațiilor**.

Administrația generală [**GMironescu, Armd.Călinescu**], **haotizată prin două legi complicate și neaplicabile**, după chiar declarațiile autorilor lor, cu toate resursele locale epuizate, de un personal împovărat.

Rutina și birocrația stăpâne pe resorturile vieții administrative.

Începutul de înzestrare militară [**G-ral Samsonovici**] **oprit prin dificultățile create** de nepriceperea tehnică sau de neîmplinirea obligațiilor financiare.

O țară cu finanțele sleite, cu **economia paralizată**, cu **resursele secate**, cu resorturile materiale sfărâmate, iată **tabloul țării la sfârșitul anului 1933**.

-Atmosfera social-politică

[**Al.Vaida, GMironescu, ș.a.**]

" Sub povara acestor dificultăți, **sufletul maselor** se zbătea între **îngrijorare și desorientare** și un **simțământ de neîncredere** în posibilitățile de refacere începuse să încolțească în toate clasele, creând **atmosfera prielnică tuturor desnădejdlor ca și tuturor aventurilor**, în timp ce **conflictul dintre debitori și creditori**, împărțit în două tabere vrăjmașe, **amenința să ia proporțiile unei adevărate desordini naționale**.

Iată moștenirea ce am primit în ceasul în care **ne-am așezat în locul de răspundere**.

▫Preluarea puterii. Asasinarea lui IG Duca

"Și pentru ca să nu lipsească nimic activului de dificultăți și de amenințări al acestei moșteniri, **destinul i-a adăugat tragica dispariție a omului** care **se pregătise pentru ca să poarte răspunderile acestui război de consolidare - a lui Ion Duca, șef, președinte și mucenic**.

Au trecut de atunci 4 ani, - patru ani de eforturi și de muncă, în care guvern și partid nu am avut o zi de liniște și de tihnă. Ce am făcut, ce am dobândit, ce am realizat?

Voi răspunde la aceste întrebări **enumerând acte, citând date, înșirând cifre**.

Tătărașcu / 2 nov.'37

Însănătoșirea finanțelor publice

[**Dinu Brătianu / Victor Slăvescu-Mițică Constantinescu // Victor Antonescu / Mircea Cancicov -D.Alimănișteanu**]

"În primul loc al înfăptuirilor noastre, stă **opera noastră de redresare financiară**, prin introducerea **ordinii în finanțele publice și definitiva statornicire a echilibrului bugetar**. Pentru a atinge aceste rezultate, a trebuit să purtăm **un adevărat război**. Iată care sunt diferitele momente ale acestui război, care se sfârșește cu **o incontestabilă biruință**.

/Raționalizări și lichidări .

"Am raționalizat în primul rând cheltuielile Statului , realizând o comprimare a bugetului , care , în 1935 / 1936 atinge 12 , față de comprimarea bugetului 1934 / 1935 .

Am realizat în bugetul pe anul 1934 / 1935, o economie de 2 miliarde 186 milioane lei , față de bugetul precedent , la prevederi ;

iar în **bugetul 1935 / 1936** , am realizat **o economie de 565 milioane** , față de bugetul 1934 / '35 și de **2 miliarde 750 milioane** , față de bugetul 1933 / '34 .

Am lichidat întreg trecutul 22 miliarde 759 milioane , totalul deficitelor anterioare , în care peste jumătate erau **creanțele neachitate**.

Am achitat de asemenea pensiunile restante din anii trecuți , în numerar și titluri , lichidând dintr-un total de 1 miliard 805 milioane lei , 1 miliard 554 milioane lei , restul reprezentând drepturi câștigate în justiție , care nu puteau fi prevăzute în cursul anului bugetar .

Am lichidat apoi situația financiară dintre Stat și Regia CFR , achitând un sold de 315 milioane,readucând în patrimoniul Statului **un fond de 1 miliard 3 milioane lei**

Am găsit datoria publică apăsând bugetul Statului cu peste 2 miliarde și jumătate lei annual.

Prin condițiunile avantajoase obținute în acordurile cu creditorii străini,am realizat , prin acordul din 1934 , **o economie de 5 miliarde 307 milioane** , în anii bugetari 1934 -1936 ,

și , prin acordul din 1937, **o economie de 1 miliard 414 milioane** în anul bugetar 1937 / 1938 , **dobândind astfel o economie de 6 miliarde 721 milioane lei în cursul acestei guvernări.**

Pe de altă parte, prin suspendarea amortismentului , s-au realizat în bugetele celor 4 exerciții, ușurări de 4 miliarde 620 milioane.

Deci, prin aplicarea acordurilor din 1934 și 1937, am realizat pentru bugetul Statului , din dobânzi și amortismente , atât **economii definitive cât și provizorii** ,

în valoare de **11 miliarde 341 milioane lei , reducând procentul bugetar al datoriei publice de la 16 % , în 1933 / 1934, la 8, 2 % în 1937/ '38 și înlăturând, în același timp, controlul străin , incompatibil cu demnitatea țării noastre .**

/Conversiunea datoriilor

" **Am atăcat** , încă din primul an al guvernării noastre , **chestiunea datoriilor agricole și urbane, și am rezolvat definitiv această problemă** ce părea insolubilă .Prin aplicarea legii, s-a desrobă a doua oară țărănimea noastră și s-au restabilit raporturile normale dintre creditori și debitori . Grație politicii noastre, a reapărut și încrederea publicului în instituțiile de credit și, prin această reparație, viața economică a putut să-și ia un nou avânt .

Soldul viramentelor la Banca Națională a României crește de la 3 miliarde 818 milioane în 1933, la 7 miliarde 405 milioane în august 1937.

Soldul livretelor de Casei de Economii crește de la 1 miliard 383 milioane în decembrie 1933, la 3 miliarde 500 milioane în sept. 1937 .

Soldul cecurilor poștale de la 178 milioane în decembrie 1933, crește la 1 miliard 66 milioane în septembrie 1937.

Soldul depunerilor la băncile mari de la **6 miliarde 744 milioane** , în decembrie 1934, **la 10 miliarde 600 milioane în iunie 1937** . Cifrele acestea nu au nevoie de comentarii. "

/Stabilitatea monetară

" Am făcut în tot timpul acestei guvernări , o politică de **apărare a stabilității monetare și de întărire a institutului de emisiune** și astăzi , când suntem la capătul sforțării noastre, putem înregistra semnele vizibile ale **încrederii generale** de care se bucură **moneta noastră pe piața mondială** .

" Am efectuat **reevaluarea stocului metalic** al Băncii Naționale , realizând o plus valută de **4 miliarde 200 milioane lei**, destinată parte pentru **consolidarea institutului de emisiune** , iar **3 miliarde 312 milioane** pentru **apărarea națională și am sporit procentul de acoperire aur** al Băncii Naționale **de la 35,1% la 45 %** .

/Înlesnirea creditului

"Pentru a veni în ajutorul claselor producătoare , îndată ce situația financiară ne-a îngăduit-o, am

creat marile instituții de credit , menite să creeze **noi posibilități de dezvoltare** tuturor **inițiativelor particulare** .

În cadrul programului nostru, am creat **Institutul Național de Credit Agricol, Institutul Național de Credit al Meseriașilor, Institutul Național de Credit Aurifer și Metalifer, și Casele de Împrumut pe Amanet** , completând astfel acțiunea noastră de **refacere a creditului public și a creditului privat** .

/Sănătate, Învățământ ,Cultură

În urma rederesării finanțelor, obținută prin politica noastră, **am dotat cu fonduri suficiente serviciile Statului pentru crearea de drumuri și pentru nevoile educației naționale și ale sănătății publice**. În acest sens, pe lângă creditele bugetare și extrabugetare alocate ministerelor pentru sănătatea publică , am înființat **Fondul Cultural Carol al II-lea**, dotat cu o **rentă perpetuă în valoare de 1 miliard 300 milioane de lei**, din veniturile căreia se vor susține clinicile facultăților de medicină .

/Bugete excedentare .

" Prin toate aceste acte, am reușit să avem astăzi , **situația financiară** pe care Statul nostru **nu a avut-o de mulți ani. Bugetul anului acesta se va solda cu un excedent similar cu excedentul anului trecut** .

Era bugetelor deficitare , este închisă ; am deschis era bugetelor excedentare .

Toate datoriile Statului sunt consolidate . Toate angajamentele Statului se execută .

Obligațiunile particularilor se onorează . Institutele de credit sunt ridicate din ruină.

A dispărut haosul - a reapărut ordinea și încrederea . Este aceasta opera noastră .

Tătărașcu / 2 nov.'37

«Refacerea economică .

" În domeniul economic , practicând cu perseverare o **politică de stimulare** a tuturor ramurilor de producție națională , am reușit , **după patru ani de eforturi , să atingem rezultate nesperate**

-Comerțul exterior

[**George Assan / VPSassu / N.Teodorescu**]

[**Încerc să fac un tabel ... dacă reușesc, pentru că el dă zerourle în litere**]

Grație acestei politici **comerțul nostru exterior** s-a dezvoltat **progresiv** în tot această interval și în **1936** exportul atinge cifra de **21 miliarde 699 milioane lei**, față de **16 miliarde 756 milioane lei** în **1935** , și **14 miliarde 171 milioane în 1933**, iar în primele 9 luni ale anului 1937 , exportul însemenează **22 miliarde 850 milioane lei** .

	1933		1936		1937 (9 luni)	
Comerțul exterior	14.171.000.000		21.699.000.000		22.850.000 .000	
Export	1933		1936			
	Tone	Lei	Tone	Lei		
Animale vii	29.361	404.000.000	68.282	1.000.000.000		
Lemn	636.945	1. 017.000.000	1.000.0 65	1. 679 .000.000		
Cereale	1.000 890.000	3. 283.000.000	2.000.072	5 . 341.000.000		
Prod.petrol	5.885 .653	7.838.000.000	6.885.130	8. 961.000.000		
Excedent	1933		1934		1935	
balanță	9.158.000.000	2.429.000.000	5.909.000.000			

Am restabilit și am menținut astfel o **balanță comercială foarte activă , care , în perioada de la nov. 1933 până astăzi reprezintă un sold activ de peste 25 miliarde lei .**

-Prosperarea industriilor

[**Gh.Tătărașcu / George Assan / VPSassu - N.Teodorescu / I.Costinescu / N.G.Leon / Valeriu Pop - M.Berceanu**]

Producțiunea industrială a țării se ridică de la 34 miliarde în 1933, la 51 miliarde în 1936, înregistrând astfel un plus de 17 miliarde în trei ani .

O deosebită atențiunea a fost acordată industrii textile , unde însemnatele investiții au drept rezultat **acoperirea a aproape 50% din consumul total pe țară ,** industrii metalurgice , unde producția în 1936 este dublată față de cea din 1933 , industria lemnului , unde producția a crescut de la 1.506.219 metri cubi , în 1933, la 2 milioane metri cubi în 1936 .

Industria miniere sunt și ele în plină creștere de producție

	1934 / tone	1936 / tone
Petroliferă	8.466.205	8.704.000
Cărbuni	1.852.194	1.964.644
Aur	3.460 kgr (385.385517lei)	4.671 Kgr. (659.119.778lei)

Prin noua lege a minelor, s-au creat noi posibilități de dezvoltarea industriei miniere , asigurându-se , în același timp, în mare măsură, **interesele naționale.**

[Tătărașcu](#) / 2 nov.'37

▣ Protejarea muncii naționale.

[[Valer Pop](#) , [I. Nistor](#)]

" Prosperitatea în domeniul industrial și comercial a avut drept consecință **dispariția șomajului și crearea de noi debușuri pentru clasa muncitorească .**

"Numărul angajaților în întreprinderile industriale se ridică **de la 163.000** în 1934, la **220.000** la începutul anului 1937 .

" Pentru **promovarea muncii naționale** , am întocmit și aplicat legea pentru protejarea muncii naționale , pe temeiul căreia s-au înființat **12 comisuni regionale** pentru cercetarea personalului din întreprinderi.S-au cercetat prin aceste comisuni , până azi, **35.000 întreprinderi** ,iar prin **Comisiunea Centrală** de la Ministerul Industriei și Comerțului, s-au cercetat ,până la 1 august 1937, **7.791 întreprinderi** .

"**Guvernul a inițiat o puternică și rodnică acțiune pentru întărirea și dezvoltarea clasei de meșteșugari români** .Creând în 1936 , **Fondul Industriei pentru înzestrarea Meseriașilor și Micilor Industriași Români**, guvernul a repartizat până astăzi , **unelte și mașini** în valoare de **20.000.932 lei** , cu preferință în **judetele și regiunile de graniță** , unde e nevoie de **o accentuată încurajare a elementului românesc** , veacuri dearândul obidit .

[Tătărașcu](#) / 2 nov.'37

▣ Agricultura .

[[Gh.Cipăianu](#) / [Ion Manolescu -Strunga](#) / [Mircea Cancicov](#) / [VPSassu](#)]

[LD , 7 dec.2003 . **Realizările** în acest domeniu chiar dacă încă **modeste**, sunt **notabile** .

Pe nedrept considerat a fi vitreg cu agricultura românească,eu cred că **mult-puținul care s-a făcut** este , mai ales, **meritul guvernărilor liberale. Nerentabilitatea agriculturii** , în general, **nerentabilitatea celei românești**, în special,are cauze mai complexe care trebuie căutate în discrepanțele istorice și de sistem.

Criticile țărăniște , cu neglijarea (sau primatul lor) agriculturii ,**au trecut** , după 1944, din **doctrina , propaganda și mentalitatea interbelicului,în propaganda comunistoidă** , având ca **scop și rezultat colectivizarea**.Dar , deocamdată , suntem în 1937 ...]

" În domeniul agriculturii, am practicat aceeași **politică de stimulare și ocrotire** ,

îndrumând-o spre **perfecționare tehnică și adaptare la situația de criză generală**.

În cadrul acestui program , **am afectat în fiecare an credite extraordinare** menite să intensifice **acțiunea tehnică a ministerului Agriculturii și Domenii** , **alocând** în acest scop

127.596.416 lei pentru campania 1934 / 1935

236.639.976 lei pentru campania 1935 / 1936

317.511.971 lei pentru campania 1936 / 1937

" Am creat în vederea aceste acțiuni de raționalizare a agriculturii ,**216 centre în 67 de județe** , **conduse de ingineri agronomi** , organizând **școlile de agricultură și fermele Statului** , în vederea funcționării lor **ca centre agricole** , și înființând totodată și **14 câmpuri de experiență**

pentru **plantele de nutreț și 853 gospodării** model în 37 de județe ; iar în ultimul timp, am organizat drept început , **100 centre de moto-cultură** , având fiecare câte **o echipă de 4 tractoare** , înzestrate cu tot personalul și mijloacele tehnice necesare .

" **Am ameliorat metodele de lucru în viticultură și pomicultură** prin **distribuirea de material gratuit** , **echipe de îndrumare și de curățire a pomilor**, asigurând **o producție mai bogată și o valorificare mai bună** prin crearea de **noi debușeuri de vânzare și export** .

-Valorificarea produselor agricole

"Am avut în chip constant drept unul țelurile acțiunii noastre de guvern, **valoificarea produselor agricole**. Prin măsurile de **sustinere a prețurilor** , numai în trei ani am realizat pentru economia românească un plus de venit de **peste 17 miliarde lei** , iar **producătorul român un plus de venit între 20 -28.000 lei la vagon** .

"Grație acestor măsuri, **exportul produselor pomicole** a crescut de la **8.833 tone** în 1932, la **35.177 tone** în 1936 ." pentru **valorificarea animalelor și produselor animale** am creat **noi debușeuri** pe piețele din Orient și Occident, și am pus în funcțiune **abatorul din Burdujeni**. Astfel :

Produsul	1933	1936
Bacon (Anglia)	1.000 kgr.	1.000.000.kgr.
Boi	16.593 capete	39.050 capete
Oi	2.507 capete	74.431 capete
Porci vii	125.764 quintale	300.000 quintale
Produse animale	163.000 tone	200.000 tone
Lână merinos	36 lei/ kg	90 lei / kg.
Lână codină	15 lei / kg	38 lei / kg .

" Am constituit **noi islazuri și am mărit islazurile existente** , defalcând în acest scop din poprietzățile Statului o întindere de **95.338 hectare** .

Am sporit mijloacele serviciului silvic, în acțiunea de reîmpădurire și de crearea **perdelor de protecție** în regiunile de stepă , căutând să creiem , o atmosferă generală de ocrotire a pomului și a pădurii.

" **Am reorganizat Camerele de Agricultură** , făcând din aceste **asociațiuni profesionale publice** , **instituții autonome** , **organe active** la exterior , care **au executat programul Ministerului de agricultură** în cadrul nevoilor locale.

" **Am încurajat asociațiile agricole private** , menite să remedieze fărâmițarea micii proprietăți.

" Am continuat **opera de ajutorare a coloniștilor** , lămurind situația juridică a **4.379 români** de peste hotare , recunoscuți ca cetățeni , construit peste **1295 de case** și luând măsuri ca **terenurile emigranților turci** să revină Statului român , spre a fi **utilizate pentru nevoile de colonizare**.

" Datorită acestor acțiuni , **valoarea pământului** care se depreciase , **a început să urce simțitor**. De la 1934 până astăzi, **prețul pământului a crescut cu peste 50%** , punând acea **principală bogăție** la locul pe care îl pierduse.

Sătenii înstăriți cumpără pământul la aceste prețuri. **60% din marile proprietăți vândute** trec **în mâinile sătenilor** , datorită exercitării **dreptului de preemțiune și a creditelor** pe care le-am pus la dispoziție , în măsura în care economiile făcute de săteni nu ajungeau la plata pământurilor cumpărate .

Ogorul a devenit , iarăși, sub guvernarea liberală , izvor de venit și de viață pentru plugăria română .

▪Sustinerea cooperăției

[**Mihail Negură**]

[LD : am impresia că în acest domeniu, **realizările sunt modeste**.Până în 1936, făcea parte din ministerul agriculturii , apoi s-a separat în departament special.

.Nu știu de ce **mișcarea cooperatistă** - pe care s-a bătut atâta monedă - **nu a prins vigoare în România.Cooperative de credit, de consum, de producție și de valorificare.**

Obiect de **dispută doctrinară și propagandistică** , ele au fost ținta deselor **dispute legislative**,

organizări și reorganizări care vizau interese economice , cu implicații bancare și regionalism. Și acum , după atâta cercetare, nu am ajuns la stabilirea meritelor sau greșelilor săvârșite de un partid sau altul . Ceea ce pot să spun, este că în anii premergători războiului, ele începuseră să-și arate roadele.]

a)Cooperative de credit

"În domeniul cooperăției , după ani de dificultăți, pricinuite de grava criză a agriculturii , ca și de lipsa unei serioase îndrumări, **acțiunea de refacere** începe să se afirme din nou din 1934, **mișcarea cooperatistă** fiind pusă să îndeplinească **rolul hotărâtor** în marea operă de **redresare economică și educațiune** a maselor.

" **Asanarea băncilor populare** , a **federalelor și centralei** lor de credit,

la care Statul a participat cu **peste 2 miliarde lei**,

din care 1miliard 400 milioane acordată în cursul anului 1936,

a fost unul din **actele cele mai importante pentru redresarea cooperăției** noastre .

" Pe de altă parte, sprijinul acordat diferitelor cooperative de credit crește neîncetat .

Banca Centrală de Credit a acordat **de la 16.953.767 lei** (în 1933) ,

la **370.000.000 lei** (în 9 luni ale anului 1937)

Dacă ținem seama că prin **noile instituții de credit** , care și-au început activitatea,

pentru **agricultori și meseriași** , **volumul creditelor** ce vor fi acordate prin organizațiunile cooperative **va fi sporit simțitor**, putem considera **problema creditului popular**

în bună măsură rezolvită.

b)Cooperative de consum ,

c)Cooperative de producție

Cooperativele de consum, atât de necesare pentru a asigura aprovizionarea la prețuri juste, au luat și ele , în ultimii ani, **o mare dezvoltare** .

Cooperativele de producție și valorificare, au luat de asemenea cel mai mare avânt , datorită mandatului primit din partea Statului pentru susținerea prețurilor unora din produsele agricole sau intervențiunii directe în vederea aceluiaș scop , pentru alte produse.

În operațiunea de susținere a **prețului grâului, numai de la înființarea**

Centralei Cooperative de producție și valorificare (22 iunie 1935) și până la 30 sept.1937 ,

s-a cumpărat cantitatea de **46.147 vagoane** în valoare de **1.709.122.000 lei** ,

de la **423.459 producători mici**, **35.859 producători mijlocii** și **3.746 producători mari**

Printre aceste **cooperative de producție și valorificare** ,

sunt **cooperativele viticole și pomicole** din aproape **toate regiunile productive**,

înzestrate cu **pivnițe model, crame, laboratorii , aparate** -

ca și **silozurile de fructe** , construite sau achiziționate de Ministerul Cooperăției .

" Ultima și cea mai însemnată **operă sprijinită de guvern și îmbrățișată de cooperăție**,

a constituit-o **întinderea culturilor și industrializarea textilelor naționale** ,

- **izvor de venituri** și mijloc de **emancipare economică** - care a primit **un serios început** de execuțiune, ce trebuie **urmărit și încurajat** .

" **O atmosferă de efectivă conlucrare** între unități

și **desăvârșită solidaritate** între **căpeteniile de la conducerea lor**,

s-a putut dobândi în anii din urmă : **cooperativa a devenit un puternic și unitar instrument de promovare a muncii și propășirea tuturor categoriilor productive.**

Dovada convingătoare a **avântului** ce a luat în nou **mișcarea**, o aflăm în **marele număr de unități cari au luat ființă** de la 1 ianuarie 1934 și până la 1 septembrie 1937 .

Din totalul de **7.865 unități existente** , **1.423 s-au creat în ultimii 3 ani**,

iar pe lângă 321 cooperative școlare (1934) , **s-au adăugat încă 1.191** ('34-'37)

Tătărescu / 2 nov.'37

Refacerea căilor de comunicație

[**Richard Franasovici**]

a)CFR

" În domeniul căilor de comunicație, acțiunea guvernului s-a manifestat continuu prin înfăptuiri cari constituie **un important progres**. Pentru calea ferată,

prin realizarea unui program în care ameliorarea materială a personalului mergea mână în mână cu ameliorarea sistemelor de gospodărire , s-au obținut rezultate care constituiesc un spor însemnat în inventarul și utilajul Căilor Ferate și un progres în exploatarea lor.

" Prin legile de modificare ale statutului personalului CFR , s-a acordat în ultimii ani un spor de 500 milioane lei anual, la capitolul personal, putându-se astfel utiliza mai cu folos pentru instituțiune , un personal salarizat potrivit muncii încordate și de răspundere ce i se cere. " S-a sporit numărul locomotivelor cu 330 unități de tipurile cele mai moderne , numărul vagoanelor de călători a crescut cu 737 unități, dintre care 392 de tipurile cele mai moderne , iar numărul de vagoane de marfă a crescut cu 7.570 unități, din care 1.602 , noi. Parcul auto-motoare a fost sporit cu 140 de unități. Prin legea specială din 1934, calea ferată a fost autorizată să facă exploatare de căraușie pe 136 de trasee de șosele naționale , din care astăzi exploatează 25 de trasee.

/Linii ferate în construcție

Am pus în construcție , pe baza unui program de lucrări având la bază acoperirea necesară, linia Babadag -Tulcea, care așteaptă de 25 de ani terminarea ! ; linia Bumbești -Livezeni , linia Reșița -Caransebeș , Ilva Mică .Vatra -Dornei , linia Salva -Vișeu , dublarea liniei Teiuș-Apahida ; s-a normalizat linia Crasna - Huși, care aștepta de 50 de ani ! Traficul de mărfuri a crescut de la 3.757 milioane tone / km (1933) , la 4.573 milioane tone / km (1936)

b)Modernizarea drumurilor

[LD , 7 dec.2003 repetentă ,corigentă toată clasa politică românească, toate guvernele, privind acest elementar sistem circulator al oricărei societăți moderne.

Subiect predilect în propaganda electorală , mai ales după introducerea votului universal, - < vă fac drum ! vă fac pod ! > nelipsind din nici un program - s-a făcut cel mai puțin .

Principalul motiv invocat , au fost totdeauna banii ! Eu aş adăuga , la aceasta , proasta gospodărire, indolența, delăsarea administrațiilor locale, și , în cazul drumurilor rurale... puturoșenia țaranului .Indiferent de explicații, realitatea acestei delăsări a fost cronică planul - primul plan ! - cu care se lăuda Tătărașcu era pe o perioadă de 10 ani, și s-ar fi terminat prin 1947 ! Situația se se prelungește până în zilele noastre . Acum... înapoi la 1937 !]

" Pentru rețeaua de drumuri , s-au executat , sunt în curs de executare și cu contracte cu termen de execuție până în 1941 , lucrări de construcție noi , de poduri și lucrări de modernizare în valoare de 5 .128.000.000 lei , pe drumurile naționale și s-au afectat pentru celelate drumuri peste 1.500.000 000 lei

"S-a putut astfel moderniza 402 km de drumuri , sunt în curs de modernizare 540 km, și în curs de angajare lucrări de modernizare pe 97 de km.

" Ministerul lucrărilor publice și al comunicațiilor , pentru a aigura în viitor o continuitate în programul de lucrări de drumuri , a stabilit , de acord cu Marele Stat Major, pentru prima oară , un program eşalonat pe 10 ani , pentru construcții noi de drumuri , de modernizare și de construcții de poduri și alte lucrări de artă , program sancționat printr-un Înalt Decret Regal.

" Grație însuflețirii aparatului administrativ de toate categoriile , concomitent cu acțiunea de construcție a drumurilor noi și modernizarea rețelelor vechi, s-a întreținut vie campania de reparație întregii rețele rutiere a țării. Situația drumurilor noastre reclamă însă eforturi mari pentru desăvârșirea întregului program de refacere , dar începutul făcut este un pas hotărâtor în acest domeniu .

Este necesar de știut și de reținut că toate lucrările de modernizare a drumurilor au fost încredințate de noi spre executare numai întreprinderilor românești , realizându-se o economie de aproape 50% asupra prețurilor la care s-a contractat cu societățile străie, lucrările similare săvârșite de predecesorii noștri .

c)Comunicațiile pe apă

" Pentru **porturile și comunicațiile pe apă**, s-a dat o importanță deosebită **îmbunătățirii instalațiilor în porturi** , precum și **sporiri numărului de vase**.
Dintre cele mai importante semnalăm :
construcția **noului bazin de petrol** în portul Constanța ,
comanda a **2 vase de pasageri pentru SMR** ,
comanda a **5 kargoboturi în șantierul naval din Italia**,
executarea unui **dok plutitor cu atelierele respective** în portul Constanța,
construcția **vasului mic Cetatea -Albă**, construcția în șantierul T.Severin
a **vasului de pasageri Regele Carol II**,
instalarea de **uscătorii de porumb** la Brăila, Galați, Ismail, Chilia și Corabia,
crearea portului Balci, al doilea port la Mare,
renovarea șantierului naval de la T.Severin,
amenajarea **zonei libere la Galați**, amenajarea **portului Bugaz**,
extinderea **traficului internațional pe Dunăre** până la Regensburg .
Pe temeiul aceluiaș principiu de bună gospodărire , s-a alcătuit un **Statut** pentru salarizarea
și numirea personalului și s-a dezvoltat prin subvenții importante
Casa de Ajutor pentru pensii și asistență medicală a lucrătorilor.

d)P.T. T .

În administrația PTT , s-a ajuns, printr-o chibzuită gospodărire ,
de la bugete deficitare , la un buget excedentar.
Pentru **personalul PTT** , care are în această instituție rolul hotărâtor în exploatare ,
și pe care l-am găsit **neînaintat de 9 ani și îndatorat peste limită la Casa de Credit**,
s-a făcut o asanare a datoriilor și o înaintare generală ,
ceea ce a ridicat moralul lui și a mărit în mod vădit rezultatele exploatarei.
" S-au pus la dispoziție **fonduri importante** pentru înzestrarea cu **aparate moderne**
a **diferitelor servicii PTT**, s-au **refăcut și modernizat** multe din instituțiile actuale.

e)Electrificare rurală

" În cadrul programului lucrărilor de utilitate publică , am început **electirificarea rurală**
în **10 centre** , cuprinzând câte **14-16 comune**, în fiecare centru .
Centrul Sibiu a fost terminat și inaugurat , iar **celelalte centre sunt în curs de terminare**
O importantă problemă a fost pusă astfel pe drumul soluționării.
Tătărașcu / 2 nov.'37

■ Administrația Generală

[**Gh.Tătărașcu , I.Inculeț- Vict.Iamandi-D.luca - / Eug.Titeanu / Aurelian Bentoiu**
/ Gh.Tătărașcu - Gabriel Marinescu /
[LD : expozeul lui Tătărașcu la acest capitol este **vag**, aș spune **deliberat lacunar și evaziv** ,
cu **aprecieri și epitete generalizatoare** nesemnificative, încât nu am aflat mare lucru despre
administrația generală a țării. **Nimic** despre **starea de asediu !** Nimic despre **cenzură !**
Nimic despre activitatea **instituțiilor - Poliția . Siguranța** - însărcinate cu păstrarea ordinii
interne și de siguranță ! **Nimic** despre **legislația represivă specială** .
Nimic despre **prefecturi și primării** - ca organe ale administrației de stat
Numai chestiuni de **reglementări interne** ale acestor instituții , și acelea **amestecat**]

...Funcționarii administrativi și jandarmii

" În domeniul administrației generale , activitatea guvernului s-a dovedit **rodnică și**
constructivă .În locul **legiuirilor administrative haotice și paralizante** am instaurat **o nouă**
lege care corespunde **nevoilor reale ale administrației centrale și locale**, **selecționează**
organele de conducere , asigură **independența și continuitatea** acțiunii administrative.
" Sub imperiul acestei legi și al **legii modificatoare a regimului poliției** , s-a făcut un efort
hotărâtor pentru **pregătirea personalului administrativ de toate categoriile**.
Pentru pregătirea profesională a funcționarilor administrativi , s-a înființat la **București** un **Centru**
de pregătire și perfecționare tehnică și un **Sub-centru la Cernăuți**, iar prin **legea**

modificatoare din decembrie 1934, s-a deschis drumul spre **posturile de ofițeri de jandarmi și titraților** - asigurându-se astfel funcționarilor polițieniști o **recrutare superior calitativă a titularilor**.

Pe lângă **Inspectoratul General al Jandarmeriei**, au funcționat **școli speciale** pentru **pregătirea și perfecționarea profesională a ofițerilor și subofițerilor de Jandarmi**.

Prin toate aceste măsuri, s-a făcut un **mare pas înainte** pentru **pregătirea funcționarilor administrativi și jandarmilor**.

Deopotrivă de important a fost **impulsul dat coordonării activității organelor administrative**, prin **regelementarea conlucrării directe** a acestor organe și deopotrivă de rodnic **ritmul imprimat întregii acțiuni administrative**, prin **inaugurarea** metodelor de soluționare rapidă a nevoilor administrative.

" În acest timp, **viața administrativă locală a județelor** și a comunelor a luat o dezvoltare și un **avânt neobișnuite**. În toate **bugetele locale** s-au făcut **economii necruțătoare** la personal, **Spiritul gospodăresc a triumfat** împotriva spiritului birocratic.

Prefecții și primarii s-au transformat în **șefi de echipă** și grație însuflețirii administratorilor noștri, s-a putut realiza **pe tot cuprinsul țării, și în toate domeniile**, această **însemnată operă gospodărească**, care va rămâne unul din **titlurile de mândrie ale guvernării noastre** . "

Tătărescu / 2 nov.'37

«Școala și cultura națională

[**dr. C.Angeliescu - Alex.Popescu -Necșești / Alexandru Lapedatu / Victor Iamandi - Iuliu Valaori - Fl.Ștefănescu -Goangă /**

[**LD : Tătărescu le tratează împreună ,deși, ca ministere , fuseseră despărțite]**

[**LD : 7 dec. 2003. In memoriam Ioan și Eugenia Dandara** . Aduc mărturie că lucrurile în învățământ exact așa au stat . În anii aceia, părinții mei au ajuns la un punct important al carierei lor , bucurându-se de bunăstare materială și prestigiu în Miorcani.

Tineri căsătoriți (1932) , cu doi copii ('33 -Liviu - '35 Livia) , și-au cumpărat propria casă (primăvara '35) , au fost numiți **învățători la cursul supraprimar** , făcuseră diverse cursuri de specializare (la Cernăuți sau Dorohoi) ,și astfel au "**școlit**" :tata , seria băeților " fruntași" (specializați în plante tehnice , pomicultură , altoiri și lemnărie) , **mama** seria fetelor " gospodine" (croitorie , țesut , cusut , brodat , bucătărie) Școala avea un **lot experimental** lucrat cu aplicarea metodelor celor mai.Maria Pillat (soția poetului Ion Pillat) înzestrase școala cu o **bucătărie -atelier** Cu toate acestea, tata nu a încetat să fei "**țărănist**" , în mijlocul unor colegi "**liberali**" , (fiind acolo reședința de vară a deputatului liberal Ion Pillat !)

Această viață normală a durat câțiva ani... Din 1936 , tata era luni întregi concentrat la regiment ,apoi , din 1939, concentrarea a devenit permanentă , războiul ... moartea în dec. 1945]

/Rețeaua de școli

" În domeniul școlii , am reluat cu hotărîre **firul operei începute sub guvernările anterioare** și am așezat **școala în prim plan** al preocupărilor și eforturilor guvernului nostru .

" În lupta contra analfabetismului , **am construit peste 4.000 școli primare** și am creat **18 .000 posturi de învățători la școlile rurale**,

ajungând să avem astăzi un număr de **peste 48.000 de învățători** .

"Am făcut din **învățământul rural o realitate** , asigurând o **frecvență a elevilor** din primele **clase primare** de aproape **95%** și în cele **trei clase supraprimare** , de **65 %** .

"Am reorganizat și am dat suflu nou de viață **învățământului supraprimar** , așezându-l **pe baze practice** : **băieții** primesc o temeinică **îndrumare agricolă**, iar **fetele** o bună pregătire **gospodărească** .

" Am organizat **centre de gospodărie prin învățătoare ambulante** , pentru **cursuri de gospodărie** și **cursuri de agricultură** pentru învățători .

" Am îmbunătățit apoi **situația materială a învățătorilor** : **gradațiile, definitivările** și gradele suprimate între anii 1930 -1933, au fost restabilite în 1933/ 1934, și plătite din credite în ceilalți ani , iar în acest an trecute în buget.

S-au prevăzut , de asemenea , **gradația de merit , gradația militară și gradația a 6-a** .

" Am reorganizat și îndrumat temeinic **școala secundară** , asigurând o **selecționare severă** a elementelor , prin **examene** și un **bacalaureat serios**.

" Am îndrumat tineretul școlar spre **învățământul profesional și practic**, **organizând** , **prin lege** , **învățământul comercial** și **învățământul industrial** . Am creat **Casa Învățământului Comercial** și **Casa Învățământului Industrial**, care vor veni în ajutorul absolvenților cu fondurile necesare pentru **deschiderea de magazine** și **exercitarea profesiei** , și **am ridicat bursele elevilor săraci** de la 17 milioane la **75 de milioane**. **Am terminat construcția** a peste **70 de școli de meserii, profesionale și menaj**. " Am acordat **79 .000.000 lei** pentru **construcțiile învățământului superior**, și **91.000.000** pentru **laboratoriile și institutele universitare** .

/Straja Țării

[LD : gândește-te în ce măsură **cele trei creațiuni noi - străjeria, premilităria și munca obștească** - au fost **imitații străine** , **nostalgii** de adolescență ale lui Carol, sau , pur și simplu au fost "**confiscate**" de la **Garda de Fier** , după ce s-a constatat **succesul lor, atracția tineretului** pentru **taberele de muncă și instrucție legionare** .Eu mai degrabă cred această filieră, cu care s-au dat mai multe lovituri de o dată !]

"Am acordat o **grijă deosebită** marelui problemă pe care o reprezintă **disciplina și educația tineretului**. Din inițiativa și sub îndrumarea directă a MSRegelui , s-a întemeiat marele **așezământ de educație și disciplină națională " Straja Țării "** , care înglobează **întreg tineretul până la 18 ani** .

În cadrul acestui **așezământ** , tineretul nostru își găsește astăzi un **teren prielnic** pentru **întărirea și înălțarea sufletească** și pentru **dezvoltarea tuturor însușirilor** care pregătesc pe **cețeanul și pe soldatul de mâine**.

Iubirea de patrie, devotamentul față de Tron, cultul ordinei și al disciplinei , al forței și al sănătății - vor fi întărite în atmosfera strjeriei , **deschizându-se astfel tineretului nostru drumul împlinirii marilor datorii față de Țară și față de Rege** " [-----revine concluziv -----]

" **Străjeria, premilitarismul și munca de interes obștesc** , vor rămâne **cele trei creațiuni noi** prin care **se așază definitiv generațiile tinere pe drumul ordinei și al disciplinei naționale** "

/Disciplina în Universități

[LD : scurt, laconic, fără explicații și argumente . Ingenios și prudent , Tătărescu nu părăsește caracterul de bilanț : arată unde s-a ajuns. De ce, și , mai ales , cum s-a ajuns la acest rezultat, **nici o precizare, nici o explicație**. În felul acesta dă dovadă de **o mare abilitate** (sau ipocrizie ? sau eschivare ? sau ambiguitate ?) **reducând totul la o simplă frază** cu caracter pedagogic !]

" **Am restabilit spiritul de disciplină și de muncă în viața universitară** , smulgând tineretul universitar **din atmosfera luptelor politicianiste** și l-am dus în sălile de cursuri unde trebuie să-și întărească mintea și sufletul. "

/Cultura și arta națională

" În linia acțiunii noastre pentru școală și cultură se așază , apoi , toate **actele săvârșite pentru ajutorarea literelor și artelor**.

Importante **donățiuni** au fost acordate **anual** , **din bugetul Statului, al județelor, al comunelor, - Academiei Române, marilor așezăminte culturale , teatrelor, societăților științifice și literare , căminurilor culturale, bibliotecilor și muzeelor** .

" Prin **legea de organizare a spectacolelor** , s-a adus o nouă reglementare a funcționării teatrelor , operelor și celorlalte spectacole, în interesul culturii și al educației naționale , iar **legea încurajării artelor plastice** , constituie un nou stimulent pentru creațiunea românească **"Toate sectoarele culturii naționale au beneficiat astfel de sollicitudinea guvernului. "**

Tătărescu / 2 nov.'37

≡Biserica Națională

[dr.C.Angelescu / Alex.Popescu -Necșești / Alex.Lapedatu / Victor Iamandi]

" În domeniul bisericii, prin acte de legiferare și prin acte de administrație, am întărit acest așezământ pus în slujba credinței și a sufletului românesc.

Am înființat bugetar 697 parohii ortodoxe și 33 parohii unite, și alte 40 de parohii în regiunea secuiască și s-au înființat 1006 posturi bugetare pentru preoții teologi și seminariști, 552 pentru cântăreți , care duceau o viață de lipsuri incompatibilă cu misiunea lor de slujitori ai altarului.

Astăzi nu mai există nici un preot și nici un cântăreț fără salarizare ,

rezolvându-se astfel o importantă problemă din administrația bisericii noastre .

Am rezolvat de asemenea problema iritantă a reducerii salariilor corpului preoțesc.

Reducerea acestora au fost definitiv ridicate, plusurile de salarizare , în valoare de 94 milioane lei anual, înscriindu-se definitiv în bugetul general al statului.

" În cadrul aceluiași preocupări, am satisfăcut o veche și justă revendicare la plata pensiilor preoților ardeleni ortodocși și uniți,

care aveau parte de un regim cu totul vitreg .

În bugetul general al Statului, s-a înscris pentru exercițiul anului 1937 / 1938 ,

suma de 16.500.000 lei , care s-a și vărsat Casei Pensiilor ,

rezolvându-se astfel și această problemă vitală pentru clerul ardelean.

" Am înzestrat mănăstirile mai însemnate din țară cu 32.000 hectare de pădure și de teren .

Pein acest act cu adevărat istoric, s-a asigurat reînceperea activității culturale și de asistență pentru care mănăstirile , ca așezăminte esențiale ale ortodoxismului românesc, fuseseră ctitorite în decursul vremurilor.

" În sfârșit, însemnate sume au fost acordate în tot acest timp de Ministerul Cultelor, pentru construcții și reparații de biserici, stimulându-se prin aceasta toate inițiativele locale "

Tătăărăscu / 2 nov.'37

Administrarea Justiției

[Victor Antonescu / Valeriu Pop / Mircea Djuvara - Aurelian Bentoiu / Vasile P-Sassu]

[LD : eu am urmărit activitatea acestui minister. Am urmărit , mai ales, travaliul legislativ al Parlamentului , dar am fost dominată de o confuzie de prerogative specifice.

Îmi cade o fisă : una este activitatea legislativă - pe care o îndeplinește Parlamentul - alta este administrarea Justiției - pe care o asigură guvernul prin Ministerul de justiție - și alta este activitatea propriu-zisă a puterii judecătorești - cu toate instituțiile sale - care face din ea a III-a putere în Stat .

Este evident că , într-un raport guvernamental , accentul se pune pe administrarea justiției.

Cu toate acestea, consider expozeul lui Tătăărăscu la acest capitol lacunar]

" În domeniul justiției, activitatea guvernului s-a desfășurat atât în direcția legislativă cât și în direcția administrativă.

"În direcția legislativă, expresiunea două covârșitoare necesități : aceea a realizării progresului științific și aceea a unificării sufletești -

au fost promulgate și puse în aplicare Codul Penal și cel de Procedură Penală ,

au fost elaborate și depuse pe biroul Camerei proiectele de Cod Comercial

și de Procedură Civilă , și s-a făcut un mare pas înainte în elaborarea Codului Civil.

" În direcția administrativă , această activitate s-a concentrat

atât asupra instituțiilor în care ideea de justiție se încorporează,

cât și asupra slujitorilor acestor instituții.

" S-a urmărit a se realiza o riguroasă selecție, o severă disciplină și o salarizare echitabilă .

De preocuparea unei riguroase selecționări, a ținut examenul de capacitate al magistraților în cursul anilor 1934-1935, examen ce nu mai fusese ținut din 1925 !

În cadrul aceluiași preocupări, s-au introdus norme noi

în legea de organizare judecătorească, instituindu-se comisii de notare

și comisii de recomandare , pe lângă Înalta Curte de Casație și pe lângă Curțile de Apel.

În același timp, constantă a fost grija pentru asigurarea unei cât mai bune situațiuni materiale magistraților și funcționarilor judecătorești.

Prin plata sporului de 20% membrilor Curții de Apel , și prin acordarea gradatiilor

prin legea de la 1 apr.1936, precum și prin **întărirea în grad și clasă** a funcționarilor judecătorești, **s-au acordat sporuri de salarii** care însumează **85 milioane anual**.
" De asemenea trebuie pus în lumină **fericitul început** de aplicațiune a instituțiunii **Cărilor Funduare** , adevărat **oficiu de stare civilă al proprietății**, temei sigur pentru o **cât mai perfectă ordine de drept și pârghie de ridicare economică** , prin siguranța pe care o oferă creditului ."
Tătărașcu / 2 nov.'37

«Sănătatea publică

[**Constantin Dimitriu / dr. Ion Costinescu / Ion Nistor - Valeriu Roman / Ion Costinescu**]

" În domeniul **sănătății publice**, unde am găsit **goluri și lipsuri primejditoare** , **acțiunea Guvernului nostru s-a desfășurat în proporții fără precedent** .

Cifrele vor vorbi în această parte a înfăptuirilor noastre mai elocvent decât orice expunere .

În acești ultimi 4 ani :

Am redeschis peste 40 de spitale județene, înzestrându-le cu toate materialele necesre .

Am construit 80 de localuri noi de spitale, din care , 13 de chirurgie și 38 de conagioși .

Am reparat radical și am renovat 217 spitale.

Am construit 549 dispensare , în diverse centre rurale .

Aceleași mari și rodnice efortări au fost făcute pentru **sporirea personalului sanitar** :

Am sporit **numărul medicilor de circumscripții și spitale** , de la **2.200** , la **3.200** ,

în special la sate , având azi **1 medic la 10.000 locuitori**

(în 1933 , era 1 medic la 16.000 locuitori)

Am sporit personalul auxiliar , agenți sanitari, moașe, surori de ocrotire ,

cu 1.600 posturi noi , organizând, în același timp ,

scoli speciale de agenți sanitari și de surori de ocrotire.

" Pentru combaterea bolilor sociale , în special a tuberculozei,

s-a creat "**Liga contra tuberculozei**" , așezată sub președinția **MSRegelui**.

Pentru combaterea acestui flagel, **s-au construit 7 sanatorii noi** , și s-au construit la toate spitalele județene **pavilioane și secțiuni speciale** pentru bolnavii de tuberculoză.

" Deopotrivă de însemnată a fost organizarea celor **40 de echipe mobile și a celor 400 de cuptoare de deparazitare** pentru combaterea **tifosului exantematic** , care bântuie în anumite regiuni și e în stare endemică ; **grație acestor măsuri**, proporțiile epidemiei au fost reduse și în scurt timp **ea va dispărea în întregime**

" De asemenea trebuie să adăugăm la activul acțiunii de asistență medicală, lupta organizată împotriva **paludismului** , prin **asanarea terenurilor mlăștinoase** și care a fost condusă cu tenacitate în regiunile cele mai primejdite ale țării

"Astfel, în acest întreg domeniu, **acțiunea guvernului s-a desfășurat novatoare și constituie în istoria organizării serviciului sanitar** , unul din cele mai importante capitole .

Tătărașcu / 2 nov.'37

«Organizarea muncii și ocrotirii sociale.

[**Nicolae Maxim / Constantin Dimitriu / dr.I.Costinescu / IonNistor** /

În acest domeniu, guvernarea noastră înregistrează **importante realizări** .

" Prin **legea pregătirii profesionale și executarea meseriilor** ,

s-au unificat legiurile din Regat și cele din provinciile unite,

și s-a creat **un regim unitar pentru exercitarea meseriilor din întreaga țară** .

Pentru **pregătirea lucrătorilor și meseriașilor calificați**,

s-au creat și s-au dat efectiv în folosință **15 cămine de ucenici**,

înzestrate cu o bună și igienică **adăpostire a peste 500 de ucenici** ,

unde se țin **220 de cursuri** frecventate de **40.000 de elevi**.

Pentru **specializarea muncitorilor**, s-au organizat **cursuri de specializare**

și **stagii în industriile mari** .La **Cluj și București** s-au creat **2 institute de psihotehnie** ,

iar la **Cernăuți** un **laborator de psihotehnie** . Sub conducerea și îndrumarea acestor instituții, funcționează **Oficiul de Orientare Profesională** în **7 importante centre muncitorești** .

"Am dat în tot timpul guvernării noastre , o **deosebită atenție** operei de **asistență**

muncitorească . Am modificat legea Asigurărilor Sociale, în vederea unei mai bune funcționări a acestui important așezământ de ocrotire.

Asigurările sociale au fost **extinse** asupra muncitorilor din porturi , iar mecanismul lor a fost adaptat la nevoile actuale.

În curs de 4ani, **numărul asiguraților** a sporit de la **75 de mii, la 1 milion** , iar **bugetul anual** a sporit de la **750 milioane** , la **1 miliard 50 de milioane**.

" Prin legea plasării invalizilor, orfanilor și văduvelor de război, am venit în ajutorul acestor categorii sociale, demne de **toată solitudinea Statului**.

" Prin legea muncii de folos obștească, se desăvârșește educația tineretului nostru și se deschid, în același timp, **noi perspective pentru organizarea muncii naționale**.

Tineretul a răspuns cu însuflețire la chemarea legii, și **primele roade morale și materiale** îndrituesc nădejtile pe care ni le punem în aplicarea ei .

Tătărescu / 2 nov.'37

▣Politica externă

[**Nicolae Titulescu / Victor Antonescu**]

" În domeniul politicii externe , acțiunea noastră a fost **acțiunea de permanență a Statului nostru** , care are de scop **asigurarea păcii și apărarea frunariilor țării**.

" Pentru realizarea acestor scopuri permanente **am întărit în acești 4 ani** ,

alianțele și prietenii noastre , menținând , în același timp ,

cele mai **bune raporturi cu toate statele, fără deosebire**.

Mica Înțelegere

" Colaborarea noastră în cadrul **Micei Înțelegeri** , cu **Cehoslovacia și Iugoslavia**, s-a afirmat din ce în ce mai rodnică pentru destinele popoarelor noastre și pentru viața acestei părți a lumii **unde isoria ne-a așezat de strajă** . **Activitatea politică** a acestui organism ,

pe cât de viu, pe atât de suplu, își găsește **o fericită și continuă întregire**

în domeniul economic cât și în cel cultural.

Înțelegerea Balcanică

" Într-un alt sector principal al intereselor României , în acel anume al Peninsulei Balcanice, al Mediteranei Orientale și a Mării Negre, aceeași **politică pașnică și constructivă** își are acum,

de la **9 februarie 1934**, dată memorabilă a semnării Pactului de la Atena,

expresia puternică a Înțelegerii Balcanice.

Alianța cu Polonia

" Unul din elementele pozitive ale securității și stabilității internaționale - una din condițiile esențiale ale păcii europene - este fără îndoială **alianța noastră cu Polonia** ,

al cărei temelie rămâne , ca și în trecut , Tratatul de garanție ce se prelungește în mod automat **de la 1931**, când, pentru ultima oară, **a fost reînnoit ."**

Prietenia Româno-Franceză

Alături de Marea Britanie

" Sistemul alianțelor noastre regionale își are un **punct de sprijin în Occident** ,

în **prietenia Franței** . Sentimentele de adâncă simpatie și prietenie ce poporul român

a purtat totdeauna Franței, au fost concretizate în Tratatul de amicitie româno-francez ,

încheiat **în 1926**, de către guvernul prezidat de **Ion I.C.Brătianu** și **reînnoit** ,

pentru **o perioadă de 10 ani** , de către guvernul nostru .

Strânsele noastre legături cu Franța își trag origina nu numai dintr-o **rară afinitate spirituală**

sau din **prezența Franței** , în momentele ce au marcat succesiv realizarea unității Statului nostru național, dar și dintr-o **reală comunitate de interese politice permanente** .

" Ca și de Franța , **ne simțim alături de Marea Britanie** în dorința de pace constructivă

și în credința în **valoarea principiilor și metodelor Societății Națiunilor** . "

Atașamentul la Liga Națiunilor

" **În spiritul și practica Genevei** , regăsim **principiile esențiale**

ce stau **la baza însăși a politicii noastre** și ai căror apărători statornici s-au arătat delegații

României la Societatea Națiunilor : **egalitate absolută a Statelor , respectul integrității ,**

independenței lor politice , securitatea colectivă .

Spania

" În aceste condițiuni, nimic mai firesc decât **hotărîrea noastră fermă**

de a ne ține departe de orice discriminare ideologică în politica externă, de orice amestec în regimul intern pe care fiecare țară și-l alege după nevoile și momentul ce-i sunt proprii : **atitudinea României** față de dureroasele frământări ce agită azi **Spania** , s-a precizat în această privință , prin **aderarea noastră la Pactul de neintervenție**.

URSS

"Guvernul nostru a fost bucuros să poată așeza într-un **făgaș normal** relațiile României cu URSS , și **să le dezvolte într-un spirit de amicitie și bună vecinătate** .

Germania

" Relațiunile noastre cu Germania , așezate pe o bună prietenie , își găsesc sprijin într-o comunitate de interese economice și se dezvoltă în chipul cel mai satisfăcător.

Italia

" Relațiunile noastre de **bună și strânsă prietenie cu Italia**, și-au găsit o firească expresiune în ultimele **convențiuni economice și aeriene** încheiate , și care sunt menite **să amplifice apropierea** ce **dăinuște de mult timp în sufletele popoarelor noastre**

Prin practica acestei politici clare și neșovăitoare , izvorâte din **interesele permanente ale țării noastre, prestigiul nostru în afară s-a întărit** .

o dată cu afirmarea **forței și însemnătății României** , în acest colț al lumii , forță și însemnătate pe care **călătoriile Suveranului nostru dincolo de granițe** , le-au afirmat cu atâta strălucire "

Tătăărăscu / 2 nov.'37

«Opera de înzestrarea armatei

[**G-ral Nicolae Uică / Gheorghe Tătăărăscu / g-ral Paul Angelescu - Radu Irimescu -Petre Bejan / Nicolae Caranfil / Alexandru Glatz / g-ral Constantin Ilasievici - g-ral Paul Teodorescu** /

[**LD : 8 dec.2003** . Chiar dacă va părea " ca nuca în perete " , va trebui să relev undeva că **tot acest efort de înzestrare armată** a României , care a însemnat prețul unor eforturi economice colosale și al rămânerii pe loc a altor domenii - școală, sănătate, drumuri , poduri , etc a fost distrusă în timpul războiului, dar , **în mare parte , a dispărut pe " apa Sâmbetei " reprezentată de Armata Roșie, care a distrus, capturat, scufundat, cărat această zestre tehnico-militară** .

Istoricii militari , atunci când dau asemenea inventare , **înregistrează sec** : atâtea avioane desmembrate, flota scufundată , atâtea tancuri , atâtea mitraliere , fabricile de tehnică dezmembrate și duse în Rusia... etc etc.

Dar nu comentează niciodată **acoperirea în muncă, bani și sacrificii** pe care au făcut-o românii în timp de pace, pentru a-și pune hotarele la adăpost .Ele reprezintă **un alt tezaur** , poate mai mic, poate mai mare , **decât acela luat cu hapca**

Dar acum , înapoi la ceea ce constituia **pentru Tătăărăscu mândria nr 1** a guvernării sale.]

Planul de înzestrare

" În domeniul apărării naționale, acești ultimi **patru ani de guvernare** au fost **pasul hotărâtor** pentru apărarea țării. **Opera de înzestrare** a oștirii noastre a fost **tradusă în fapte** ; pentru **prima oară de la marele război, un program de înzestrare militară** a început și continuă să fie **metodic executat**. [----]

Este de ajuns să afirm că , **prin programul alcătuit** , **au fost atăcate toate problemele înzestrării** și, **printr-o acțiune coordonată**, au fost luate în considerare spre **satisfacere toate nevoile armatei** .

O parte din acest program **este executat**, o altă parte **este în curs de executare** .

O parte din materialul comandat a intrat în depozitele armatei, o altă parte va intra în scurt timp.

Armele cele noi au apărut pe câmpurile de exerciții ale oștirii noastre, întărind moralul corpului ofițeresc și al trupei .

" **Pe uscat , în aer, pe apă** - forțele noastre militare **se resimt de această înzestrare** și un **suflu de încredere** străbate toate rândurile oștirii noastre.

30 de uzine militare

Pe de altă parte, marea problemă a industriilor de război a fost soluționată .

30 de uzine militare - unele utilate și în funcțiune , altele în curs de utilare - vor asigura

fabricațiunea armelor și a munițiilor necesare armatei noastre .

Materiile prime necesare acestor uzine **vor fi fabricate în țară** și, asigurând **bazele independenței noastre în fabricațiunea tuturor materialelor de război, nu vom mai fi tributari străinătății.**

" În vederea executării acestui mare program , **am încheiat contracte** în valoare de **24 miliarde de lei** , din care **am plătit efectiv** , până azi, **10 miliarde lei** .Pentru a asigura aceste plăți , rupând cu toate tradițiile , **am întocmit bugetul special al armării țării** și am căutat și găsit alte resurse extraordinare , cu care am alimentat fondul apărării naționale.

Prin măsurile ce am luat , am satisfăcut nu numai plățile curente , dar **am asigurat în cea mai mare parte și plățile viitoare** , astfel încât executarea până la capăt a programului nostru nu va mai întâmpina nici o piedică și nici o dificultate .

Premilităria

" **Instrucțiua trupei** a fost de asemenea **obiect de continuă preocupare** , înregistrând continuie ameliorări . În vederea întăririi ei, **am creat stagiul premilitar obligatoriu** , pentru **toți tinerii între 18 la 21 de ani**.

Acest **așezământ** a început să-și dea roadele și prin el am reușit **să creiăm și un instrument dedisciplină al tineretului nostru** , care **a fost smuls din atmosfera agitațiilor morbide.**

" Străjeria, premilitarismul și munca de interes obștesc ,

vor rămâne **cele trei creațiuni noi** prin care **se așază definitiv generațiile tinere pe drumul ordinei și al disciplinei naționale "**

Aviația

" O deosebită atenție a fost dată aviației . Pentru a aprecia valoarea efortului făcut pentru întărirea acestei arme, este destul a preciza că **am găsit aviația militară** cu un **buget de 419 milioane în 1933**, iar azi **bugetul este de 1miliard 241 milioane .**

" Săvârșind această operă de întărire militară , **am răspuns la apelul Suveranului nostru**, care și-a făcut din întărirea armatei preocuparea de fiecare zi, și am împlinit , în același timp, și una din poruncile cele mai grele care s-au dat oamenilor de răspundere din această țară .

" Am îndeplinit această poruncă cu conștiință și cu pasiune, și nu am ezitat a sacrifica astfel din popularitatea noastră , punând **deasupra intereselor noastre de partid , siguranța țării și apărarea hotarelor noastre . Putem privi mândri la acest important capitol din ativitatea noastră - și revendicăm pentru noi**

executarea uneia din cele mai mari acte ce le-a săvârșit vreun guvern "

Tătăărăscu / 2 nov.'37

Concluzie

▫ **Guvernarea PNL : consolidare și propășire**

[Gh.Tătăărăscu - guvernul - PNL]

" **Domnilor, iată opera noastră** . Ea poate fi discutată - ea **nu poate fi contestată** ; ea poate fi criticată - ea **nu poate fi negată** .

" În fața discuțiilor și a criticilor , se înșiră în ordine masivă :

excedentul bugetului general , ordinea în finanțele publice, lichidarea datoriilor Statului , suprimarea controlului străin, conversiunea datoriilor, balanța comercială activă, producția națională mărită, uzinele supra-încărcate de comenzi, dispariția șomajului, școlile , spitalele și dispensariile pe care le-am construit, arterele noi de comunicație pe care le-am deschis, instituțiile de credit renăscute, armele noi ce am dat oștirii, despoliticianizarea tineretului și așezarea acestuia în cadrele disciplinei naționale, avântul gospodăresc și creator în toate domeniile activității generale -

în fața discuțiilor și a criticilor se ridică întreaga această acțiune care ,

după patru ani de sforțări continue, a reșezat țara pe drumul consolidării și al popășirii !

Guvernare de consolidare și de propășire. Iată guvernarea noastră .

/Tradiție și continuitate :

de la gouv. I.I.C. Brătianu la gouv.Tătărăscu

" Această a doua lungă guvernare a României Mari , completează în chip armonios **opera guvernării lui Ion I.C.Brătianu din anii 1922 -1926 .**

" În această **primă guvernare** s-au așezat **temeliile noului Stat întregit** prin întocmirea **Constituției** , prin făurirea **legilor de unificare** și printr-o **legiferare organică** , prin care **s-a fixat definitiv cadrul** înăuntrul căruia avea să se dezvolte **România nouă**, și s-au fixat , în același timp , **primele așezăminte** care aveau să asigure această dezvoltare.

" **Guvernarea noastră** din ultimii patru ani , **desăvârșește opera începută.**

Prin concepțiile din care a izvorât , **prin orientările** care au călăuzit-o , **prin obiectivele** ce le-a urmărit , **această guvernare se leagă de guvernarea din 1922-1926 , într-o logică și rodnică continuitate . "Iată opera noastră ! "**

" Ea a fost săvârșită într-o **atmosferă de liniște , de pace și de concordie fără precedent în anele noastre politice . "**

/Deplina libertate politică

[LD : **liniște și pace** - cu **asasinarea primului ministru și șefului de partid ?** **concordie fără precedent-** cu **stare de asediu și cenzură ?!**

Cum să explic **această trufie a lui Tătărăscu** , care ridică guvernarea sa la rang de **" pildă" pentru toate națiunile ?**

Va trebui să mă pronunț răspicat în această chestiune .]

" În decursul acestor **4 ani țara** , încrezătoare în acțiunea guvernului , a **oferit spectacolul unei mari încodări de muncă** , desfășurate într-o **ordine și o disciplină** care **pot fi pildă pentru toate națiunile . Nici greve, nici conflicte, nici tulburări .**

" **Măsurile excepționale** pe care le-am menținut [**stare de asediu, cenzură, legile represive**] , n-au fost **decât o amenințare împotriva profesioniștilor agitației .**

Mișcarea ideilor și a curentelor politice , precum și **acțiunea partidelor legal constituite** , nu a fost **întru nimic stânjenită** de acest regim și **alegerile politice și alegerile administrative**, s-au desfășurat întotdeauna **în cea mai desăvârșită libertate .**

" **Acești patru ani de guvernare** au însemnat , astfel , în dezvoltarea noastră **maximum de muncă și maximum de liniște.**

La capăatul lor , **Statul nostru se găsește consolidat înăuntru și cu prestigiul sporit în afară.**

Țara poate privi în liniște și cu optimism desfășurarea viitorului :

de a fi ridicat-o din marasmul în care am găsit-o la începutul guvernării noastre

și de a-i fi redat încrederea în forțele ei,și de a-i fi pus în mișcare toate resorturile create-
rămâne **ultimul rezultat luminos din opera noastră . "**

Tătărăscu / 2 nov.'37

▣ **Recunoștință :Partidului ,Parlamentului , Colaboratorilor**

[LD : deși pare un gest de grațitudine formală , dau acestui pasaj din expunere , greutatea unui **model de atitudine , de răspundere și responsabilizare**,cu atât mai **valoros** , cu cât **este la sfârșitul guvernării.**

Cred că este un **examen ce trebuia trecut, pentru a garanta coeziunea .**

" Domnilor , am săvârșit această operă având **sprijin permanent , sprijin necondiționat** , din partea **șefului partidului nostru, d.Dinu Brătianu** , căruia îi exprim cu acest înălțător prilej , **grațitudinea mea și mulțumirile recunoscătoare ale guvernului** ,pentru toate **actele de îndrumare , de asistență și de ocrotire** săvârșite în folosul operei noastre ."

"**Aceeași recunoștință** se îndreaptă către **membrii majorității parlamentare** , care a fost **reazămul de neclintit al Guvernului și scutul de care s-au sfărâmat toate atacurile și uneltirile adversarilor.**

Prin acțiunea ei de **colaborare** , prin acțiunea ei de **apărare**,majoritatea parlamentară rămâne **părtaşă la opera acestei guvernări** și **poate să-și revendice meritele și strălucirea ei.**

Personal, sunt fericit că pot azi să-i aduc , în acest ceas solemn , **expresiunea recunoștinței mele** pentru **încrederea și căldura** cu care **ne-a susținut** în atâtea lupte , **pregătind înfăptuirile și biruințele guvernului.**

" Nu voi uita pe acei cari au fost **colaboratorii noștri de fiecare ceas,pe funcționarii de toate**

categoriile , care **și-au îndeplinit îndatoririle** cu însuflețire și **executori inimoși ai tuturor hotărârilor guvernului**, au fost astfel **instrumentele de executare** în toată această operă de refacere și propășire.

Voi face **o mențiune specială** pentru **prefecții și primarii noștri** , care în toată această perioadă au fost **animatorii refacerii gospodărești a țării noastre** .

Cu sprijinul acesta am putut să ne îndeplinim **misiunea noastră** . "

Tătărescu / 2 nov.'37

Sucesiunea

/Misiunea guvernului - încheiată ;

" **Misiunea aceasta se apropie de sfârșit .Parlamentul**, a cărui emanație este guvernul nostru, se apropie de **limita termenului constituțional**.

În acest timp, **situația generală va fi supusă unui examen** .

/Coroana va hotărî

Coroana va hotărî în această criză deschisă în chip normal în viața Statului.

/Partidul își va continua misiunea

"Oricare va fi viitorul , **datoria noastră este să veghem.Va veni de sigur o zi în care misiunea guvernului va înceta ; nu văd însă ziua în care va înceta misiunea partidului nostru .Vom continua să ne îndeplinim misiunea noastră istorică : la guvern să consolidăm , în opoziție să veghem și să îndrumăm.**

" Să ne amintim azi că **suntem singura forță politică organizată** , cu **rădăcini puternice în toate clasele** care compun România nouă, și **singura rezervă politică** ce poate oricând face față tuturor problemelor interne și externe.

" **Noi nu suntem un partid de clasă** [aluzie la țărăniștii din PNT] ș.a]

și **nici un partid de regiune** [aluzie la ardeleni din PNT] ș.a.] , ci **suntem partidul care , reprezentând națiunea în totalitatea ei , stă în slujba numai a intereselor ei permanente** .

Noi nu suntem un partid de improvizare pus în serviciul curentelor trecătoare

[aluzie la **G de F , PNC** .] și **nu noi vom fi exploatorii formulelor care pot îmbăta timp de o zi sau o noapte un popor** [Gh.Brătianu, Iunian, Argetoianu , Vaida] , dar care se sfârșesc totdeauna printr-o tragică redeșteptare în fața realităților și ale demagogiei .

" **Noi suntem și rămânem împlinitorii actelor de întărire a solidarității naționale și de ridicare a tuturor caselor care îndeplinesc un rol** organic în viața națiunii și care ,

prin ridicarea lor, aduc ridicarea națiunii însăși.

" **Noi suntem și rămânem** nu agitatorii , ci **slujitorii marilor idealuri**

care au dat viață programelor pentru triumful cărora au luptat generațiile partidului nostru ,

în numele lozincii : < **Prin noi înșine , pentru români și țara românească !** >

Tătărescu / 2 nov.'37

«Recunoștință și slavă Regelui !

"Și acum domnilor, înainte de a ne despărți, **să ne îndeplinim o mare datorie** :

Dacă am putut săvârși opera pe care am cercetat-o astăzi împreună, este în primul rând datorită **încrederii statornice pe care Maiestatea Sa Regele a arătat-o guvernului său** .

Această încredere a fost **izvorul permanent din care guvernul și-a tras puterile de sprijin pentru toate actele și pentru toate hotărârile**.

"**Inițiativele regale** desfășurate în toate domeniile , **au fost stimulentele** acestei guvernări consolidatoare .**Pildele regale** au deschis în atâtea împrejurări **drumul nostru**,

iar **îndemnurile regale** , rostite în cadrul practicilor noastre constituționale,

au fost **punctul de pornire** al atâtor înfăptuiri , care s-a revărsat binefăcătoare către țară .

" Din adâncul sufletului nostru să strigăm : **Recunoștință și slavă regelui ! "**

Tătărescu // 4 ani de guvernare / 1 sau 2 nov.'37

Vezi fișierul următor